

IRUÑA OKAko Udala

Ayuntamiento de IRUÑA DE OCA

IRUÑA OKA HIRI ANTOLAMENDUKO PLAN OROKORRA TESTU BATEGINA

BABESTUTAKO ELEMENTUEN KATALOGOA

2023ko AZAROA

IRUÑA OKAKO HAPOaren BERRIKUSPENAREN TESTU BATEGINA

IDATZIZKO DOKUMENTAZIOA:

- I LIBURUKIA INFORMAZIO ETA JUSTIFIKAZIO MEMORIA
 - I.ERANSKINA: Generoaren araberako eraginari buruzko txostena
 - II.ERANSKINA: Eragin Linguistikoaren Ebaluazioa
- II LIBURUKIA: EKONOMIA ETA FINANTZA BIDERAGARRITASUNAREN AZTERKETA eta JASANGARRITASUN EKONOMIKOAREN MEMORIA
- III LIBURUKIA HIRIGINTZA ARAUAK
 - I.ERANSKINA: Antolamendu Xehatuko Eremuetako (AXE) arau bereziak
- **IV LIBURUKIA BABESTUTAKO ELEMENTUEN KATALOGOA**
- V LIBURUKIA. INGURUMEN-LABURPENA. (21/2013 legearen 26. artikulua)

DOKUMENTAZIO GRAFIKOA:

- INFORMAZIO PLANOAK
- ANTOLAMENDU PLANOAK
- KUDEAKETA PLANOAK
- SAREEN PLANOAK
- KATALOGO PLANOAK

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

IV LIBURUKIA BABESTUTAKO ELEMENTUEN KATALOGOA

TESTU BATEGINA. 2023ko AZAROA

AURKIBIDEA

KULTURA ONDAREAREN KATOLOGOAREN MEMORIA	1
SARRERA.....	3
KATOLOGOAREN METODOLOGIA ETA SISTEMATIZAZIOA	4
A. ONDARE ARKEOLOGIKOAREN KATALOGOA.....	A-1
A.1 ONDARE ARKEOLOGIKOAREN KATALOGOAREN MEMORIA.....	A-3
A.1.1 ONDARE ARKEOLOGIKOA KATALOGATZEKO PROPOSAMENAREN IRIZPIDEAK....	A-5
A.1.2 ONDARE ARKEOLOGIKOAREN METODOLOGIA	A-6
A.1.3 ONDARE ARKEOLOGIKOAN BAIMENDUTAKO BABES-MAILAK ETA BAIMENDUTAKO LANAK.....	A-8
A.2 ONDARE ARKEOLOGIKOAREN KATALOGOAREN FITXAK	A-11
B. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGOA	B-1
B.1. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGOAREN MEMORIA.....	B-3
B.1.1. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGAZIO PROPOSAMENAREN IRIZPIDEAKB-	5
B.1.2. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGOAREN METODOLOGIA.....	B-6
B.1.3 ONDARE ARKITEKTONIKOAREN BABES MAILAK ETA BAIMENDUTAKO LANAK....	B-8
B.1.4 LAN MOTAK	B-11
B.2 ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATAGOLOGOAREN FITXAK	B-13
C. PAISAIA-ONDAREAREN KATALOGOA	C-1
C.1 PAISAIA-ONDAREAREN KATALOGOAREN MEMORIA	C-3
C.1.1 PAISAIA-ONDAREA KATALOGATZEKO PROPOSAMENAREN IRIZPIDEAK	C-5
C.1.2 PAISAIA-ONDAREAREN KATALOGOAREN METODOLOGIA.....	C-6
C.2 PAISAIA- ONDAREAREN KATALOGOAREN FITXAK.....	C-7

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

IRUÑA OKAKo
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

KULTURA ONDAREAREN KATOLOGOAREN MEMORIA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

SARRERA

“**Kultura Ondarea Katalogoaren**” agiriak Iruña Okako Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren parte osatzen du, idazketaren helburua hirigintza antolakuntzak inbentarioa eta ondasun naturalen eta artifizialen identifikazioa zaintzea da, eta lurzoruari eta hirigintzari buruzko 2/2006 Legeko 76 artikulua betetzeko.

Katalogo hau bere independentziari eutsiz HAPOarekin batera izapidetu eta onartzen da. Aldaketa hau egiteko, toki-araubidearen araudian udal-ordenantzarako ezarritako prozedurari jarraituko dio. Jendurrean jartzeko epearen barruan, Arabako Foru Aldundian eta Eusko Jaurlaritzan kultura-ondarearen arloko eskumena duen sailari txostena eskatuko zaio.

Iruña Okatik oinordetutako ondarearen babesa eta defentsa zaintzeko funtsezko tresna da eta sozietatearen beharrei eta sentikortasun espezifikoari erantzuteko. Honengatik interes kulturalako ondasun guztiak katalogoan sartzen dira bere balio historiko, artistiko, hirigintzako, etnografiko, zientifiko, tekniko eta sozialagatik.

Idazketarako Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zentroak erraztutako zerrendak eta fitxak erreferentzia modura hartu dira, eta Autonomia Erkidegoaren Administrazioak ezarritako babesa egokitu da.

Aldi berean, Katalogoak udalerrri mailara babestutako ondasunen sailkapena eta kategoria ezartzen du, harremana beste elementuekin osatuz, eta hauen babesa agiri honen bidez zehaztuz. Katalogoan paisaia eta hiri eszena azpimarragarrienen babes kontzeptuak ere agertzen dira.

Elementu bakoitzerako babes espezifikoak neurrirentzako sistema antolatu eta zehatza deskribatzea eta esleitzea saiatu da, eta baita bakoitzerako parte hartutako obra mota bakoitza ere.

Katalogo hau liburuki bakarra osatzen du “IV Liburukia”. Fitxetan edo “azpikategorietan” ezberdintutako Memoria, Planoen zerrenda eta Metodozko Memoriaz osatuta dago: “Ondare Arkitektonikoaren katalogoa”, “Ondare Arkeologikoaren Katalogoa” eta Ondare Paisajistikoaren Katalogoa”.

KATALOGOAREN METODOLOGIA ETA SISTEMATIZAZIOA

Iruña Okako Kultura Ondarearen katalogoa egiteko irizpideak dagokion administrazioei behin kontsultatu ondoren, Eusko Jaurlaritzan definitutako fitxaren egitura erabiltzea erabaki da.

Azpikatalogo bakoitzari dagokion elementuen antolaketan erabiltako sistematizazioari dagokionez, elementuak, bakoitzari esleitutako babes mailaren arabera sailkatu dira, babes maila handiagotik babes maila txikira; aldi berean maila bakoitzaren arabera, elementuan dauden kontzejuaren arabera taldekatu dira, kontzejuak ordenamendu alfabetikoaren arabera zerrendatuz.

Kultura Ondarearen Katalogo agiri honek Memoria eta dagokion katalogoaz osatua dago. Planoez gain, izaera arkitektoniko, arkeologiko eta paisajistikoko elementuak bereizten ditu, eta banan-banan dagokien azpikatalogoetan azaltzen dira.

A_Ondare Arkitektonikoa:

Ondare Arkitektonikoko Katalogoari dagokionez, Interes Kulturalako Ondasun Higiezinak agertzen dira, babes legala eta babes proposamen bat daukatenak.

Beste alde batetik, monumentuen zerrendaz eta eraikin katalogatuaz gain, balio kultural, historiko, artistiko edo arkitektonikoko beste elementu batzuk sartu dira ondorengo eskema jarraituz:

- **IO-** EAEk Kultura Ondareko Ondasun gisa aitortutako ondasun higiezinak, babes berezi eta ertainarekin sailkatuta.
- **IOP-** EAEk Kultura Ondareko Ondasun gisa deklaratzeko eta babes berezi edo ertainarekin sailkatzeko proposatutako ondasun higiezinak.
- **OBO-** Udalerri mailan babestutako ondasun arkitektonikoak, oinarritzko babesarekin.

B_Ondare arkeologikoa:

Ondare Arkeologikoaren katalogoari dagokionez, Balizko Arkeologia Guneak taldekatu dira, Eusko Jaurlaritza Kultura Sailaren sinaduraren bidez deklaratuak eta baita Babes Arkeologiko bezala proposatutako guneak.

Kasu bietan egin beharreko jarduketan erregulazioa agertzen da edozein proiektu hasi aurretik.

- **ZAD** - Kultura Ondareko Ondasun gisa Deklaratutako Arkeologia Guneak, babes berezi eta ertainarekin sailkatuak.
- **IBAG** - Izendatutako Balizko Arkeologia Guneak, kalifikatuak eta inbentariatuak Monumentu edo Monumentu Multzoa kategorian.
- **IAGIP** - Interes Arkeologikoko Guneak, Gune Arkeologiko edo Balizko Arkeologia Gunea deklaratzeko proposatuak.

C_Ondare paisajistikoa:

Ondare paisajistikoaren katalogoari dagokionez, eremuak zehatzak mugatu nahi izan dira, barruan elementuak sortzen duten interesaz gain, hiri edo landa eszenaren balioagatik azpimarragarriak dira.

Gainera, bikoiztasunak edo elementu zenbaketen ordena falta saihesteko, egitura hau kolore kodeetan banatu dira taldearen babes sailkapenaren arabera, fitxaren goiko partean agertzen dira, identifikazio atalean elementu kodearen alboan. Honela, katalogoan sartu beharreko ondasunen egitura ondorengo eskemaren bidez egin da:

- **ZB**- Zuhaitz bereziak.
- **IGH**- Bideak eta Galtzada historikoa.
- **LE** - Landa eszenak.
- **HE**- Herri eszenak.

Katalogo bakoitza fitxa zerrenda batez osatua dago, elementu edo kokagune bakoitzaren deskribapena eta alderdi orokorrak zein partikularrak batuz, justifikaziorako eta babes mailarako beharrezkoak, baita elementu bakoitza erregulatu beharreko behin-behineko zehaztapen zehatzak ere.

Fitxa hauen kodea hizki eta zifra batez osatua dago. Hizkia, elementu bakoitza kokatzen den kontzejuari erreferentzia egiten du. Kontzeju batean baino gehiagotan egotekotan, azpimarratuko da elementuaren azalera handiena izango duenari. Zifrak ez dira azpi-katalogo bakoitzaren barruan errepikatzen, hortaz, azpi-katalogo bakoitzaren barruan ez dira egongo kode bereko fitxak, baina bai azpi-katalogo ezberdinetan.

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

A. ONDARE ARKEOLOGIKOAREN KATALOGOA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

A.1 ONDARE ARKEOLOGIKOAREN KATALOGOAREN MEMORIA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

A.1.1 ONDARE ARKEOLOGIKOA KATALOGATZEKO PROPOSAMENAREN IRIZPIDEAK

Ondare arkeologiko eta paleontologikoa osatzen dute gizakiei eta, oro har, izaki bizidunei buruzko informazioa ematen duten eta interes zientifikoa eta informazio garrantzitsua ematen duten hondakin material, higigarri eta higiezin guztiek; lurrazalean, lurpean edo urpean egon.

Ondare Arkeologiko Katalogoaren agiriak intereseko elementu hauek batu nahi izan ditu, bere izaera kultural, konposizioagatik eta kultura paisaiari laguntzen dutelako.

Katalogoa osatzen duten elementu hauen aukera egiteko, Kultura Ondarearen Zuzendaritzak erraztutako kokapenen zerrenda jarraitu da, Eusko Jaurlaritzaren Kultura eta Hizkuntza Politika Sailaren menpean dagoena.

Honekin lortu nahi dena indarrean dagoen araudia betetzea da, kokaguneen balio historiko eta kulturala ezagutzea, eta baita antzinako garaien sozietateak balioan jartzea eta antzinako garaien bizimoduak ulertu arkeologia aurkikuntzen bidez.

A.1.2 ONDARE ARKEOLOGIKOAREN METODOLOGIA

Ondare Arkeologikoaren Katalogoa osatzen duten fitxak, elementuaren informazioa eta alderdi arkeologikoak batzen dituzte, adibidez: elementu mota, babesa edo proposatutako babesa, garaia, kokapena, etab.

Informazio hau Tokio edo kokagunearen deskripzioarekin osatzen da, egiaztatuak izan diren berezitasun eta aurkikuntzekin batera. Gainera, elementu bakoitza bere fitxa dauka, bere identifikazio eta kodearekin, eta bere irudia gutxi beherako kokapenarekin katastro erreferentziaren arabera.

Identifikazioa, alde batetik izenburuaren koloreaz osatzen da eta beste alde batetik, elementuaren kodeaz. Aurretik aipatzen den bezala fitxaren kolorea multzoaren babes mailari erreferentzia egiten dio.

Informazio hau Eusko Jaurlaritzaren ondare arkeologiko katalogoaren fitxetatik hartu da, Kultura Ondarearen Zuzendaritzaren laguntzarekin batera. Horretarako, katalogo hau eta Kultura Ondarearen Zuzendaritzaren katalogoa harreman handia daukate, hortaz bere menpe dago.

6/2019 Legea, maiatzaren 9koa, Euskal Kultur Ondareari buruzkoa (EHAA, 93 zk, maiatzaren 20koa), Iruña Okako ondarea ondorengo sailkapenez hunkitua dago:

- **IAG -Eusko Jaurlaritzak babes berezi eta ertainarekin sailkatutako Kultura Ondareko Ondasun deklaraturako Arkeologia Guneak.** Intereseko aztarna arkeologiko edo paleontologikoak daudela egiaztatu den guneak dira.
- **BAG - Balizko Arkeologia Guneak.** Aztarna arkeologikoak egon daitezkeela uste den zonak dira, eta horietan aztarna arkeologikoak egon daitezkeela egiaztatzen da. Zona horiek Kultura, Gazteria eta Kirol sailburuordearen 1997ko maiatzaren 26ko ebazpenaren bidez izendatu ziren. (1997ko uztailaren 7ko EHAA, 128. Zenbakia.
- **IAGIP - Interes Arkeologikoko Guneak, inbentariatutako edo monumentuko kategorian sailkatuak arkeologia guneak izendatuak, edo Balizko Arkeologia Guneak:** Interes arkeologikoa izan dezaketen guneak dira; beraz, haien kautelazko babesa aurreikusita dago, eta balizko arkeologia guneen babes araubidea kautelaz aplikatuko da.

Fitxen identifikazio kodea hizki batez eta zenbaki batez osatua dago. Hizkia administrazio batzarrari dagokio, sailkapena ondorengoa da:

- M_Montevite/ Mandaita
- N_Nanclares de la Oca/ Langraiz Oka
- O_Ollavarre/ Olabbarri
- T_Trespuentes/ Tresponde
- V_Víllodas/ Billoda

Zenbakiak aldi berean nukleoaren barruan elementua identifikatzen du, baina katalogo arkitektonikoaren barruan errepikatu gabe. Katalogo berdinen barruan ez egotekotan kodeak errepikatu ahal dira; hau da, katalogo arkitektonikoan dagoen elementu bat arkeologia katalogoan dagoen beste elementu batekin.

Dokumentazioa osatzen da babes maila kontsideratzeko proposamen sistematizazio batekin, kasu bakoitzerako jarduketa maila zehatzak adieraziz, izaera orokorrarekin baimendutako lan motak zehazteko. Ondorengo babes mailan ezberdintzen dira:

- Kultura-Intereseko Ondasunak (KIO) - Arkeologikoa
- Arkeologikoa
- Kautelazkoa

A.1.3 ONDARE ARKEOLOGIKOAN BAIMENDUTAKO BABES-MAILAK ETA BAIMENDUTAKO LANAK

Ondare arkeologikoa babesteko helburuarekin, eraikuntzen eraisketan, indusketan edo nekazaritza eta abeltzaintzako lanengatik arriskuan egon daitezkeenak, udalerrian derrigorrez bete beharrekoak izango dira. Aurkikuntza edo material existentziaren edozein aukera, edo hirigintza obren garapenean edo nekazaritza eta abeltzaintza lanetan objektuak edo antzinako interes arkeologikoko eraikuntzen egiturak iradokitzen dutenak, Euskal Kultur Ondareari buruzko, maiatzaren 9ko 6/2019 Legeko 65 artikuluan (EHAA 93 zk.) aurreikusitako gaien parte-hartzeen objektua izango dira.

ZAD ELEMENTUEN BABESA

a) **KULTURA-INTERESEKO ONDASUNEN BABESA - ARKEOLOGIKOA**

6/2019 Legeak 38.3 eta 66.artikuluetan ezarritako babes-araubideari lotuta dago.

BAG ELEMENTUEN BABESA

a) **BABES ARKEOLOGIKOA**

Euskal Kultura Ondareari buruzko maiatzaren 9ko 6/2019 Legearen 65. artikuluan dago araututa.

6/2019 Legearen 65. artikuluan ezarritakoaren arabera, eremu horietan egin nahi dituen obren jabeak edo sustatzaileak orubearen edo eraikinaren balio arkeologikoari buruzko azterlana aurkeztu beharko du, eta obren proiektuan izan dezakeen eraginari buruzkoa ere bai. Foru-aldundiek arautuko dute zer kasutan ez den beharrezkoa azterketa hori aurkeztea kontaketa logikoaren proiektua egiteko.

Azterlana egin ondoren, Foru Aldundiak erabakiko du arkeologia egitasmoa beharrezkoa den ala ez eta, guztia ikusirik, lanak egiteko baimena eman baino lehenagoko aitzin baimena emango du. Edozein kasuan, Foru Aldundiak Euskal Kultur Ondarearen 50.artikuluan aurreikusitakoaren arabera zuzenean burutu dezake edozein parte-hartze arkeologikoa hunkitutako edozein zonaldeetan, balizko arkeologiaren izenean.

IAGIP ELEMENTUEN BABESA

a) KAUTELAZKO BABESA

Araubidearen barnen aurkitzen dugu: interes arkeologikoko eremuetan egin daitezkeen Nekazaritza eta Abeltzaintzako jarduera guztiak, eraikuntzen eraispenak, indusketak, urbanizazioa, eraikuntzak, etab. Lurzoruaren sailkapeneko planoan mugatu direnak. Hunkitzen dien araudiak lurzoruaren sailkapenera gainjartzen zaie dagokion lursail bakoitzean. Jardueren lizentzien kontzesio edo interes arkeologikoko eremuko lursail lanen hitzarmenetan, klausula gehigarria bezala, jabearen aldetik Arabako Foru Aldundiaren Kultura Sailak bidalitako teknikoari baimena eman behar dio (behintzat hilabete bat, eraisketak eta indusketak egotekotan luzatu daitekeena, lanen egikaritze denboraren arabera) azterketa bat egiteko udalerrian ondare arkeologikoa egotekotan. Udalak Arabako Foru Aldundiaren Kultura Sailari edozein jarduera edo lanen lizentzia motako kontzesioa komunikatu behar dio, Interes Arkeologikoko Eremuetan, existitzen den eraikuntzen lan txikietan izan ezik.

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

A.2 ONDARE ARKEOLOGIKOAREN KATALOGOAREN FITXAK

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

IAG - Arkeologia Guneak Kultura-Ondare Ondasun bezala izendatuak

Trespondeko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
T-1	Iruña Veleiako Oppidum	IAG	Berezia
T-2	Goitako Done Joanes tenplua eta nekropolia (San Juan)	IAG	Berezia

BAG -Balizko Arkeologia Guneak

Mandaitako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
M-3	San Joanes Ebanjelariaren eliza	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
M-4	Lluerzasko herrixka	BAG	Balizko Arkeologia Gunea

Langraiz Okako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
N-5	Basterrako Asentamendua	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-6	Gaboko Asentamendua	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-7	Langraiz Okako asentamendua I	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-8	Langraiz Okako asentamendua II	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-9	Billodako Asentamendua	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-10	Gatzelako Asentamendua	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-11	El Fuerte zuloko biltegien	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-12	Andra Mariaren Jasokunde Eliza	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-13	Alondrako herrixka	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-14	Zaballako herrixka	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-15	San Martín eliza eta herrixka	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
N-16	Sanzoornil tenplua	BAG	Balizko Arkeologia Gunea

Olabarriko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
O-17	San Pedro de Salaiques herrixka	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
O-18	San Esteban Eliza	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
O-19	Montoyatarren dorrea	BAG	Balizko Arkeologia Gunea

Trespondeko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
T-20	Trespondeko Errotaren Asentamendua	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
T-21	Santa Katalina haitzuloa	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
T-22	Santiagoko eliza	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
T-23	Fuerte de Aspea errota	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
T-24	Arrietako herrixka	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
T-25	Jundizko herrixka	BAG	Balizko Arkeologia Gunea
T-26	Badaiaiko multzoa	BAG	Balizko Arkeologia Gunea

Billodako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
V-27	San Kristobal eliza	BAG	Balizko Arkeologia Gunea

IAGIP - Interes arkeologikoko guneak izendatzeko proposatuak

Langraiz Okako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
N-28	El Vadoko Asentamendua	IAGIP	*
N-29	Rubinako herrixka	IAGIP	*
N-30	Peña Mayor barrunbe gotorlekua	IAGIP	*
N-31	Santa Marinako barrunbe gotorlekua	IAGIP	*
N-32	Sanzornilgo Tumulua	IAGIP	*
N-33	Garaboko etxola-hondoa	IAGIP	*

Olabarriko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
O-34	Tuyoko Gaztelua	IAGIP	*
O-35	Ibilbideen etxola-hondoa	IAGIP	*

Tresondeko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
N-36	Iter XXXIV	IAGIP	*
N-37	Cortavea/ Laza Errota	IAGIP	*
N-38	Momario Errota	IAGIP	*

Billodako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes Maila
V-39	San Pelaio barrunbe gotorlekua	IAGIP	*
V-40	Garaboko errota eta irin fabrika	IAGIP	*

- Balizko Arkeologia Gunea izendatzeko espedienteari hasiera eman zaio.

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

M_Mandaitako Administrazio Batzarra

IDENTIFIKAZIOA	
M-3	
<p>Elementuaren izena: San Joanes Ebanjelistaren eliza</p> <p>Tipologia: Erligioso-hiletakoa. Eliza</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> -</p> <p><u>Babes-maila:</u> Balizko Arkeologia Gunea</p> <p><u>Babes-eremuaren tipologia:</u> Planoan zehazten den eremua</p> <p><u>Fitxa zk.:</u> 27</p> <p><u>EHA:</u> 128 (97/07/07)</p> <p>Kronologia: Zehaztugabe</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: 1010 Lursaila, 2. poligonoa, El Bortal 260210100D00000000CS</p>	

DESKRIBAPENA
<p><i>"San Joan eliza Mandaitaren parrokia zen, Ipar-ekialdean kokatuta dago eta gaur egungo elizatik gertu dago, "Los Oteros" ibilbidea deituriko lautadatik gertu. Gaur egun lurraldea urbanizatu gabe dago eta arroka naturala azaleratu egiten da."</i></p>
<p><i>* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.</i></p>
<p>Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak</p>

ERREGULAZIOA
<p>Babes maila:</p>
ARKEOLOGIKA
<p>Jarduketa irizpideak: * 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.</p>

IDENTIFIKAZIOA

M-4

Elementuaren izena:

Lluerzasko herrixka

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia. Herrixka

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.: 26

EHAA: 128 (97/07/07)

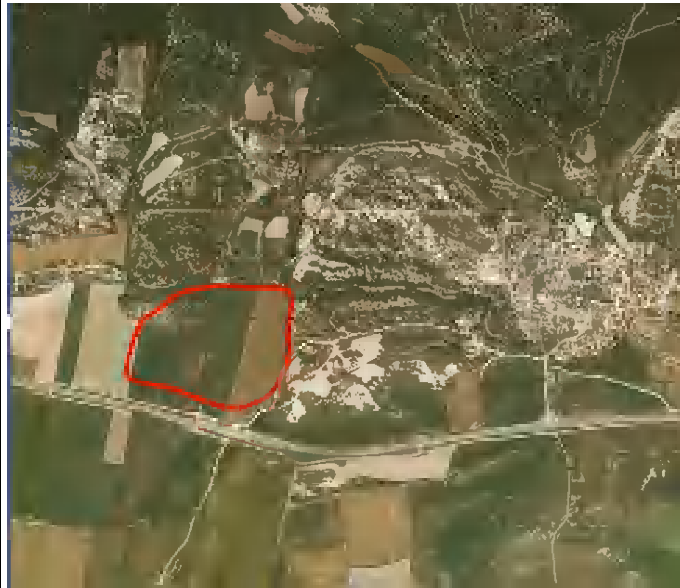
Kronologia:

Erdi aroa m.XI (1025)

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

351 Lursaila, 2.Poligonoa, Lluerzas
260203510000000000MP

DESKRIBAPENA

“Lluerzasko herrixka Olabbarri eta Mandaitaren artean dago, zehatzago A-2622 (km.15) errepidearen iparraldean, behin Solaices malda hasita. Hemendik ipar-ekialdeko norabidea hartu eta aztarnategiak inguratzen dituen bidea hartu behar da.

Herrixka, Tuyoko mendilerrotik (hegoaldea)jaisten den erreka baten erdian dagoen lautada batean dago, terrazaz inguratua eta drainatua, Olabbarriko errekan itsasorarte, eta Badaiaiko mendilerrotik perpendikular jaisten dena iparraldetik eremu arkeologiarekin mugatuz. Hegoalde eta mendebaldeko mugak paisaiaren aldaketengatik lausotuagoak daude, eta nekazaritza lanen eraginez aldatuz joan direnak. LLuerzaseko ekialdea nahasiagoa da eta San Pedro de Solaices asentamenduarekin nahastu daiteke.

Balizko arkeologia guneak gutxi gorabehera 10ha-ko azalera dauka.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

N_Langraiz Okako Administrazio Batzarra

IDENTIFIKAZIOA

N-5

Elementuaren izena:
Basterrako asentamendua
Tipologia:
Zehaztugabe
Ondarea:
Kategoria:
-
Babes-Maila:
Balizko Arkeologia Gunea
Babes eremuaren tipologia:
Planoan zehazten den eremua
Fitxa zk.:7
EHA: 128 (97/07/07)
Kronologia:
Enolitoa, Brontzea
Kokapena eta Katastro
erreferentzia:
79 Lursaila, 2.Poligonoa, Bolen
260200790A00010001AV

DESKRIBAPENA

“Badaia mendilerroko hegoaldeko hegala bateko zapalda batean kokatua dago, Zadorra ibaiko lautada alubial batean eta aztarnategiaren Ekialdeko 300 metrotara. Iparralderantz terraza formako zonalde lau bat ikusten da eta mendebalderantz hegala sakan batez moztuta ikusten da. Aztarnategia eta ibaiaren artean Boleneko antzinako kasino-bainuetxea eraikita dago, gaur egun “Los menesianos” ikastetxea dena.

Kanpo zelai bezala egokitzeko lurraldearen lur-berdinketa kontuan izanik, zonalde honetan dauden materialak zelaiaren ertzeko enkaitzetik edo iparraldeko kirol instalazioetatik arrastaka datoz.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-6

Elementuaren izena:
Gaboko Asentamendua

Tipologia:
Zehaztugabe

Ondarea:
Kategoria:
-

Babes-Maila:
Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:
Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.: 5

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:
Enolitoa, Brontzea

Kokapena eta Katastro erreferentzia:
296 Lursaila, 2.Poligonoa, El Bortal
260202960000000000KY

DESKRIBAPENA

"Campas de Gabo" izeneko tokian kokatua, Badaia mendilerroko hego-ekialdeko hegalarren eremu batean kokatua, ipar-ekialdean troka batez drainatua, ipar-mendebalde eta hego-ekialde norabidean mugitzen da Zadorra ibaia heldu arte, aztarnategian. Ekialderantz hegala zabaltzen da, malda gehiegi izan gabe baina trokaz ebakia mendebaldetik ibai ertzean, beste aldean goi-ordokia dago eta bertan Langraizko espetxea, gaur egun erabiltzen ez dena. Iparralde eta ipar-mendebaldean ordokia hegalarren mendilerroarekin elkartzen da.

Eremua artadi trinko batez estalia dago, nahiz eta atal lauenean nahiko soilgune eta higitutako zonaldeak aurreikusten dira, eta laborantzari zuzenduak dauden itxitako finkak. Materialak azaleran agertuko ziren zuhaitzen gune libreetan, baina lurraldeak jasandako aldaketengatik gaur egun aztarna arkeologikoak aurkitzea zaila da."

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-7

Elementuaren izena:

Langraiz Okako asentamendua I

Tipologia:

Zehaztugabe

Ondarea:

kategoria:

-

Babes-Maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.: 8

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Enolitoa, Brontzea

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

1072 Lursaila, 1.Poligonoa, Langraiz

260110720000010001EO

DESKRIBAPENA

"Materialak aurkitu ziren zonaldeak Langraiz Okaren erdian daude, zehatz mehatz Torkoko errearen ekialdean dauden baratzeetan, antzinako A-2622 (Langraiz etorbidea) errepidearen hegoaldean, 12.km altueran. Ekialdetik zonaldeak Karegile kaleaz mugatuta dago eta hegoaldetik Zallurtegi kaleaz.

Torko errearen ekialdeko ertzaren lautada alubialean kokatua dago, Iparraldetik Hegoaldera, Zadorra ibaian itsasoratu arte aztarnategiaren hegoaldetik 250 metrotara.

Hauetariko baratze batzuetan, jabe pribatukoak eta gaur egun iritsi ezinak direnak, eskuz egindako zeramika zatiak aurkitu zituzten.

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-8

Elementuaren izena:
Langraiz Okako asentamendua II

Tipologia:
Zehaztugabe

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-Maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa z.: 9

EHAA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Enolitoa, Brontzea

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

50 Lursaila, 1.Poligonoa, Zibaguti
260100500000000000GO

DESKRIBAPENA

"Langraiz Okako hegoaldeetik, hegoaldeko norabidea hartuz Karegile kalera goaz, Madril-Irungo trenbidearen azpiko tunela zeharkatuz. Zeharkatu ondoren seinaleztatutako eremua aurkitzen dugu, ipar-ekialdeko norabidean trenbidearekiko paralelo, Almoreta dorrerantz abiatzen gara. 250 metro aurrerago, dorrera heltzeko bidea aurkitzen dugu eta hortik jarraitu behar dugu. Renfe geltokitik pasa ondoren eta 500 metro ibili ondoren bideak hego-ekialderantz bira egiten du, 200 metro aurrerago bukatzen da asentamenduaren finketan. 9,7 ha-ko azalera okupatzen du 48-50 eta 52 eta 585 finketan, AFAREN katastroaren arabera.

Goi-ordokiko eremu batean kokatzen da, Ekialdean eta Hego-ekialdean mugatua, 12 metroko altuerarekin goiko lautada eta asentamendutik 250 metrotara dagoen Zadorra ibaiko lautada alubiala banatzen ditu, meandro bat osatuz ekialdera eta hegoaldera. "Ezponda leunagoa bihurtzen da eremuaren hegoalde eta hego-ekialdean, ate moduko bat osatuz ibaia eta goi ordokia lotzeko. Ezpondaren mendebaldean laborantza lanengatik itxuraldatua geratu da, ipar-ekialderantz eta iparralderantz berriz zati ebaki bat aurkitzen dugu, 5 metroko altuerarekin muinoraino jaitsiz eta muinoaren goi-ordokia banatuz, bertan kirol instalazioak eta trenbideagatik hartutako esparrua aurkitzen dugu."

Gainazalean lurreko kolore iluneko hainbat mantxa aurreikusten dira, material arkeologikoak aurkituz gainazal osotik.

*Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

*6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA	
N-9	
<p>Elementuaren izena: Billodako asentamendua</p> <p>Tipologia: Zehaztugabe</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> -</p> <p><u>Babes-Maila:</u> Balizko Arkeologia Gunea</p> <p><u>Babes eremuaren tipologia:</u> Planoan zehazten den eremua</p> <p><u>Fitxa zk.:</u>4</p> <p><u>EHA:</u> 128 (97/07/07)</p> <p>Kronologia: Enolitoa, Brontzea</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: 130 Lursaila, 2.Poligonoa, Bolen 260201300000000000CY</p>	

DESKRIBAPENA
<p><i>"Escubillo izena duen tokian kokatzen da, Badaiako mendilerroaren hego-ekialdeko isurialde bateko hego-ekialdeko muturrean kokatua dago, ekialdetik hegal oso aldapatsu batez mugatua, trokagatik aldapatsua ebakia eta Zadorra ibaiaren mendebaldetik ertza osatzen duena, beste aldean goi-ordokia zabaltzen da, bertan Langraizko antzinako espetxea aurkitzen dugu, gaur egun alde batera utzita. hegoalderantz hegala luzatzen da, menesianos ikastetxea altxatzen den eremuraino.</i></p> <p><i>Zonaldeak larre eta laborantzari zuzendua dago, hormatutako zonaldearen barruan, gainontzeko azalera artadiaz estalia dago. Materialak zuzentzeko libre zegoen zonaldeko azalera agertzen ziren, nahiz eta lurraldeak izandako aldaketengatik, gaur egun zaila da tokiaren aztarna arkeologikoak kokatzea."</i></p> <p><i>* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.</i></p>
Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA
Babes maila:
ARKEOLOGIKOA
Jarduketa irizpideak: *6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunitarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-10

Elementuaren izena:

Gaztelako Asentamendua

Tipologia:

Zehaztugabe

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-Maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:6

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Enolitoa, Brontzea

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

285 Lursaila, 2.Poligonoa, El Bortal

260202850A00000000KN

DESKRIBAPENA

"Goi-lautada formako ezproi baten zonalde altuenaren eremu lauan kokatua dago, ipar-hegoaldera zabaltzen dena Badaia mendilerroaren mendebaldeko hegalaren beheko partean. Mendebaldera ordokia mugatua geratzen da Torkoko ibarbideaz, gaur egun izen bereko harrobiaren ustiapenez oso aldatua. Hegal bien hegoaldean elkartzen dira ezproi bat osatuz Langraiz herriaren gainean. "El Encinal" dorrea kokatzen den punta da. Zonaldea jatorriz artadiz estalia zegoen, gaur egun nahiko aldatua dago eta higitua abeltzaintzaren ustiapenagatik eta harrobien lanengatik, pabilioengatik eta biltegiengatik beste mugimendu batzuk.

Materialak zehazki libre zegoen zonaldeko azaleran agertzen ziren, baina lurraldeak jasandako aldaketengatik, gaur egun zaila da tokiko aztarna arkeologikoak aurkitzea.

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-11

Elementuaren izena:

El Fuerte zuloko biltegien
asentamendua

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Balitzko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:11

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Enolitoa, Brontzea

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

647 Lursaila, 1.Poligonoa, Los Llanos
260106470000010001AX

DESKRIBAPENA

"Los Llanos Goi-ordokiaren iparraldean kokatzen da, Zadorra ibaiak meandroaren gainean ezproi bat osatzen du, hegalekin iparraldea eta mendebaldea mugatuz. Aurkitu zenean ordokiaren mendebaldean zegoen, herriraino heltzen diren bideko zuloetan gordailu bakar bat aurkitu zen. Kanpai formako zulo bat da 1,4 metroko diametroarekin eta 1,25 metroko sakontasunarekin.

Garbigunearen (2001) eraikuntza aurreko lanetan, zuloetako gordailu berri bat aurkitu zen, bost adibidez osatua. Guztiak inguruko laborantzaz hunkituak, goiko mailak desagertuz, baina haietariko bat guztiz mantenduz. Haien ebakiak udare-formatik konbexu formako hondoarekin (hiru adibidez) udare-formako ponpatuko formara edo ponpatua baino hondo ia lauarera doaz (bakoitzeko adibidez bat). Aurkitutako barrunbeei dagokionez, egituren bigarren mailako erabilerei buruz ari ginela bermatu ahal zen, hau da, biltegitartezari buruz ari garela. Fondoak amortizatzeko barrunbeen agerraldia ziurtatu zen, zabortegi erabileraren bidez.

Industrialdearen eraikuntza aurreko argazkietan (1990) zonaldean egitura handiko toki bat aurreikusten da, fusilari gogorarekin bat datorrena eta 1838.urtean eraikia, I gerra karlistaren gaineko Zadorra ibaiko zubia defendatzeko. Gotortzea alde batera utzi zen, zuloak eta ezpondak mantendu ziren hondatu arte Garbigunearen eraikuntzarako. Solairu karratu bat da, lau erdi-gotorlekuekin ertzetan, zuloko lur hondeatu batean eraikia eta harlangaitzarekin inguratua. Barnean salbuesitako menpekotasunak daude. 2001.urtean hondaketa arkeologiko baten arrazoia izan zen, biltzaile baten existentzia agerian jarri zuen, esparruaren saneamendu sistemaren parte osatzen zuena."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balitzko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-12

Elementuaren izena:

Andra Mariaren Jasokunde Eliza

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-Maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Eraikinaren harresi barruko eremua

Fitxa zk.: 20

EHAA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi aroa, m.XIII

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

485 Lursaila, 2.Poligonoa, Langraiz

260204840000010001JS

DESKRIBAPENA

"Andra Mariaren Jasokunde eliza Langraiz Okaren parrokia da. Udalerrriaren ipar-ekialdean kokatua dago, herriaren goiko partean. Nabe zuzen bat da kanoi-gangaz estalitako lau tarterekin eta goiko partea erdi zirkularra labearen gangaz estalia. Sarbidea nabearen bigarren tartetik egiten da, laukizuzen formako hutsune baten bidez eta solairu karratuko atari batez estalia. Lehenengo tramuaren hegoaldean, kapera berri bat eranstean da eta hirugarren eta laugarren tartean jatorriz zegoen ataria, gaur egun parrokiaren egongela bezala erabiltzen dena. Iparraldean goiko parteari erantsitako sakristia agertzen da eta nabearen lehenengo tarte, bigarren tartean Cristo de Burgos edo San Antonio kapera erantsia agertzen da, hirugarren eta laugarren tartean atxikipen berri bat. Azkenik mendebaldean, dorrea eraikitzen da, solairu karratuarekin eta kanpaientzako puntu erdiko lau hutsune."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

*6/2019 Legeak bere 65.artikulan, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA	
N-13	
<p>Elementuaren izena: Alondrako herrixka</p> <p>Tipologia: Egoitzazkoa-Bizitegia</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> -</p> <p><u>Babes-maila:</u> Balizko Arkeologia Gunea</p> <p><u>Babes eremuaren tipologia:</u> Planoan zehazten den eremua</p> <p><u>Fitxa zk.:</u>3</p> <p><u>EHA:</u> 128 (97/07/07)</p> <p>Kronologia: Enolitoa, Brontzea</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: 285 Lursaila, 2.Poligono, El Bortal 260202850A00000000KN</p>	

DESKRIBAPENA
<p><i>“Gaboko zelaia” izeneko lurraldean kokatua dago, Badaia mendilerroko hego-ekialdeko hegal baten zelaigunean kokatua, ipar-ekialdean erreka batez drainatutako troka batekin, Zadorra ibaiaren isuri arte ipar-hegoalde eta hego-ekialdea zeharkatzen du, aztarnategiarekin beheko aldean. Ekialderantz malda gutxi ordoki bat zabaltzen da, ibaiaren mendebaldean trokaz ebakia geratzen dena, beste aldean goi-ordokia geratzen da eta bertan Langraizko espetxea dago, gaur egun alde batera utzita dagoena. Lautadaren iparralderantz eta ipar-ekialderantz mendilerroaren hegalarekin elkartzen da.</i></p> <p><i>Zonaldeak artadi trinko batez estalita geratzen da, baina ingurune lauenean argigune bat aurkitzen dugu eta higitutako zonaldeak, larrera bideratutako ondoko finkez gain. Materialak azaleran agertzen dira, zuhaitzen gune libreetan, baina lurraldeak jasandako aldaketatik gaur egun eremuan aztarna arkeologikoak aurkitzea zaila da.”</i></p> <p><i>* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.</i></p>
Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA
Babes maila:
ARKEOLOGIKOA
Jarduketa irizpideak: * 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunearako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-14

Elementuaren izena:

Zaballako herrixka

Tipologia:

Egoitzazkoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-Maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk:21

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi aroa, m.VIII-XII

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

427 Lursaila, 1.Poligono, Zaballa
260104270A00000000HS

DESKRIBAPENA

"Zaballako herrixka, Iruña Okako hego-ekialdean eta N-1 errepidearen hegoaldean dago, Los Llanos industrialdearen aurrean.

2008.urterarte lurraldea bolbora-xede batez eta hainbat laborantza lurraldez okupatua zegoen. Espetxe berri baten eraikuntzak aztarnategiaren induskatzea suposatu zuen eta ondorengoaren suntsipena.

Asentamendua ibarbidearen hondoan finkatzen da, Y formarekin eta Gasteizko Mendietatik jaitsiz eta eremuaren hegoaldean altxatzen dena, alboko zonaldeetan bezala eta bere ekialdean, San Tirso tenplua ezarri zen tokian. 2008.urtean egindako parte-hartze arkeologikoari esker, aztarnategiaren okupazioa ezagutu zen eta historian zehar zelan banatu den biztanleria Zaballako lurraldean.

Balizko arkeologia-guneak 82 ha inguruko azalera handia hartzen bazuen ere, lan-arkeologikoek aurkitu zuten Zaballako herrixkak hedadura txikiagoa zuela, eta arkeologikoki ikertutako azalerak 3,3 ha-ko azalera zuela."

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-15

Elementuaren izena:
San Martín eliza eta herrixka
Tipologia:
Egoitzazkoa-Bizitegia eta Erlijosoa
Ondarea:
Kategoria:
-
Babes-Maila:
Balizko Arkeologia Gunea
Babes eremuaren tipologia:
Planoan zehazten den eremua
Fitxa zk.:19
EHA: 128 (97/07/07)
Kronologia:
Zehaztugabe
Kokapena eta Katastro
erreferentzia:
216 Lursaila, 2.Poligonoa, Langraiz
26021216000010001EW

DESKRIBAPENA

"San Martineko herrixka egungo Langraiz Okaren iparraldean zegoen, izena eman dion auzoaren alboan. Iparraldean mugatua geratuko litzateke Badaiako mendilerroagatik eta harrobien errepideen sarbidez, hegoaldean berriz Langraiz Okako hiri gunez; ekialdean eta mendebaldean ibilbidez, lurraldeak jasan duen aldaketa maila altuagatik nekazaritza eta abeltzaintzako erabileragatik, mendebaldeko muga "El Torco" erreka markatua egotea ez da alde batera uzten.

Gaur egun zonaldeak beheko mendiez okupatua dago eta lurralde partikularrez, azken hauek harlangaitzezko hormez mugatuak hezurrezkoak eta altuera ezberdinekoak. Orokorrean zonaldeak alde bat dauka, hegoaldean eta mendebaldean terraza posibleak daude, haien gainean 2009.urtean hainbat material arkeologiko aurkitu zen. Balizko arkeologia gunean gutxi gorabehera 7,8ha-ko azalera zegoen."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Guneetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-16

Elementuaren izena:

Sanzoornil tenplua

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-Maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:22

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi Aroa

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

Lursaila 17, Poligono 1, Alto Cerrada
260100170A0000000HO

DESKRIBAPENA

" Sanzoornil izeneko tenplua Iruña Okako hego-ekialdeko eremuan kokatua dago, N-1 errepidearen hegoaldean (Los Llanos industrialdearen aurrealdean) eta mendebaldean Zaballa populaziorik gabeko herrixka (gaur egun espetxea eraikitzen dabil). Heltzeko N-1 errepidea hartu behar da Vitoria-Gasteizko norabidean, Los Llanos industrialdearen norabidea aldatuta eta N-1 errepidea gurutzatu gabe, lursail errepide bat hartu hegoalderantz. 500 metro baino hurbilago eta errepidearen ezkerrean, Balizko Arkeologia Gunea dago, laborantza batez okupatua eta hegoaldean mendi baxu batez."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

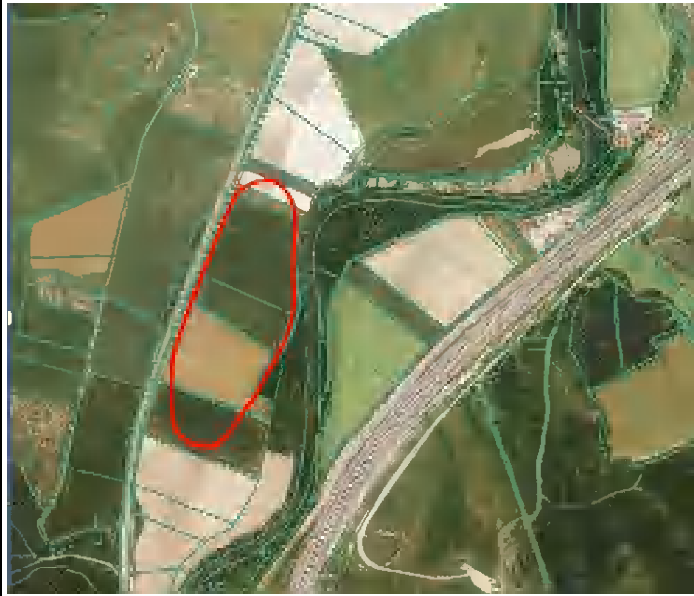
N-28

Elementuaren izena:
El Vadoko asentamendua

Tipologia:
Zehaztugabe

Ondarea:
Babes maila:
Hasitako espedientea
Proposatutako babesa:
Balizko Arkeologia Gunea
Babes eremuaren tipologia:
Planoan zehazten den eremua
Fitxa zk.: 48
EHA: -
Kronologia:
-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:
141 Lursaila, 1.Poligonoa,
Sorribarrero
260101410000000000AP

DESKRIBAPENA

" La Caserna kaletik, Langraiz herriaren hegoaldean, Madril-Irun trenbidearekin azpitik igarotzen den bide asfaltatua hartzen dugu, hegoaldeko norabiderantz. 200 metro aurrerago, A-2622 errepidearen saihesbidea gurutzatu ondoren mendebalderantz doan lurraldea ateratzen da, beste eremu bat aurkitzen dugu mendebalderantz erreka ertza jarraituz norabide beretik 250 metro jarraitzen ditugu Madril-Irun trenbide inguruetara heldu arte, bertan eremua hego-ekialdeko norabidea hartzen du, bidera paraleloki jarraituz.

600 metro aurreratzen ditugu beste erreka bat zeharkatu arte zubi txiki baten bidez, eta apur bat aurrerago Zadorra ibaiak meandro bat sortzen duen tokiraino heltzen gara, sarbide eremu batetik hurbil. Aztarnategiak hegoalderantz doa ibaian kokatutako finketatik zehar, ekialderantz, eta trenbidea mendebalderantz. 8,7ha-ko azalera okupatzen du 127,128 eta 139-142 finketan, AFAaren katastroak esaten duen bezala.

Zadorra ibaiaren ertzean goi-ordokiko lautada aurkitzen dugu, La Pueblako basoa zeharkatu baino apur bat arinago. Zonaldearen ekialdean Gasteizko mendien mendi-adarrak agertzen dira eta mendebaldean Tuyoko mendilerroa. Arkeologia gunearen eta meandroaren iparraldean muino txiki bat agertzen da (495m).

Azaleran kolore iluneko mantxa handi bat aurreikusten da, luzea eta ipar-hegoaldeko norabidean, material arkeologia ezberdinak agertzen dira, silexkoak eta historiaren beste garai batekoan."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

*6/2019 Legeak bere 65.artikulan, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-29

Elementuaren izena:

Rubinako herrixka

Tipologia:

Egoitzazkoa-Bizitegia

Ondarea:

Babes-maila:

Hasitako espedientea

Proposatutako babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.: 39

EHA: -

Kronologia:

-

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

1124 Lursaila, 1.Poligonoa, Rubina

26011124000000000AY

DESKRIBAPENA

"Rubinako aztarnategia 2003.urte hasieran aurkitu zen lurralde mugimendu batzuen ondoren, txaleta batzuen eraikuntza egiteko. Langraiz okako hiri erdigunearen hego-ekialdean kokatzen da eta bere mugak "La torka" erreken mugetatik emanda daude, ekialdetik, eta mendebaldean antzinako errepide batez emanda (gaur egun etxeak desagertu dira), gaur egungo Rubina kaletik eta hegoaldetik trenbideagatik.

Erromatar asentamendu garrantzitsu bat agertu zen, eta aurre-historian beste asentamendu bat (kalkolitiko – Erdiko Brontzea – Amaierako brontzea) eta erdi aroan bizirik jarraitzeko era bat, parte hartutako espazioaren mendebaldeko eremuan dokumentatua. Gaur egun eremua txaletez beteta dago. Nahiz eta tokiko arkeologia ikerketa 2.000 m²-tan zentratu, balizko arkeologia gunea askoz handiagoa da, 3,5ha gutxi gorabehera, 3075-3100 finkengan eragina izanik, Langraiz Okako katastroaren arabera."

**Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA	
N-30	
<p>Elementuaren izena: Peña Mayor barrunbe gotorlekua</p> <p>Tipologia: Militarra-Defentsazkoa</p> <p>Ondarea: <u>Babes-maila:</u> Hasitako espedientea <u>Proposatutako babesa:</u> Balizko Arkeologia Gunea <u>Babes eremuaren tipologia:</u> Planoan zehazten den eremua <u>Fitxa zk.:</u>51 <u>EHA:</u> - Kronologia: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: 413 Lursaila, 1.Poligonoa, Cuestaraya 260104130A00000000CQ</p>	

DESKRIBAPENA
<p><i>"Eremu arkeologikoa Castillo edo Peña Mayor (806m) izeneko mendiaren parterik altuenean kokatua dago, Gasteizko Mendien mendebaldeko gailurrean. Muinoa iparraldetik eta hegoaldeko mugatua dago malda handiekin, ekialdetik mendixka (703m) irekitzen da bertan gasen hodia dabil eta Castillo edo Peña Menor (757 m) muino gailurretik bereizten duena. Gailur biak ipar-ekialdetik kontrolatzen dute dena, dimentsio handiko ataka ipar-ekialdeko-hego-ekialdera mendilerroa zeharkatzen duena eta Gasteizko Subillana eta Lapuebla de Arganón herriak lotzen zuten ibilbidea bertatik zihoan, gaur egun ebakia dagoena Zaballako espetxearen eraikuntzagatik. Peña Mayor ekialderantz, altuerak jaisten dira baina lurraldea malkartsuagoa egiten da Lapueblako gaztelua eta Zadorra ibaiko haizpitarteak kokatzen den tokiraino heldu arte. Aipatutako gailur guztiak lotzen zuen kordala Iruña Okako eta Lapuebla de Arganzoneko muga osatzen du.</i></p> <p><i>Barrunbe gotorlekuaren zatirik handiena hegoalderantz hedatzen da, Trebiñuko konderrian, hortaz Iruña okako udalerrian sartzen den atala behetik mugatzen da eta eremu nagusia ixten du iparraldetik, eremutik pasatzen den mendixka, gasbide hondaketaren irekierarekin oso aldatua. Hala ere, bertan material arkeologikoen materialak aurkitu daitezke eta terraza itxieren aztarnak."</i></p> <p><i>* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.</i></p>
<p>Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak</p>

ERREGULAZIOA
<p>Babes maila:</p>
<p>KAUTELAZKOA</p>
<p>Jarduketa irizpideak: *6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.</p>

IDENTIFIKAZIOA

N-31

Elementuaren izena:
Santa Marinako barrunbe gotortua

Tipologia:
Militar-Defentsarako

Ondarea:

Babes-maila:

Hasitako espedientea

Proposatutako babesa:

Balitzko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk:10

EHA:

Kronologia:

-

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

256 Lursaila, 1.Poligonoa, Santa
Marina

26010256000000000GO

DESKRIBAPENA

"Isolatuta dagoen muino baten gainean aurkitzen da, Badaia mendilerroaren iparralde inguruko mendien parte da, malda handi batez berezia eta Colladorino (496m) heltzen dena, gaur egun Langraizko hirigunearen barnean dago eta antzinako errepidearen A-2622 igarotzen zena. Mendebaldean eta Hegoaldean Zadorra ibaiaren errekatxo bat dago, meandro bat osatuz muino hau mugatuz norabide guztietatik. Ekialdetik Zadorra ibaiak muga jartzen du, 10m altuerako itsaslabarra osatuz. Muinoaren eremu altuena antzinako harrobien ustiapenez oso aldatua dago, beharbada meatzaritzagatik. Baselizaren aztarna ez dira ikusten muinotik.

Madrid-Irún trenbideak trintxera bat osatu du muinoaren mendebaldea zeharkatzeko, Zadorra ibaiaren parterik hurbilena isolatua utziz. Halaber, A-2622 errepidearen saihebidetia herrixkaren hegoaldea ipar-mendebaldetik hego-ekialdera zeharkatzen du, muinoa hegoalde hegaleko beheko paretatik isolatzeko, aurretik aipatutako errekatik hurbilen dagoena dela.

Asentamendutik kontserbatutako zatia hegoaldeko hegalarren erdiko eta beheko muinoaren zonaldean dago, bereziki iparraldean errepidearen saihebidetia dagoen terrazan, AFAko katastroaren 193-196 finka bitartean, oraindik laborantzara zuzenduak daudenak. Geratutako aztarna posibleak harrobien ustiapenarekin hondatuak geratu ziren. Defentsarako elementurik ez dira ikusten finketan dauden ezpona batzuetan izan ezik, bertan azalera zeramikazko materialak agertu ziren."

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

*6/2019 Legeak bere 65.artikulan, Balitzko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-32

Elementuaren izena:

Sanzornilgo tumulua

Tipologia:

Zehaztugabe

Ondarea:

Babes-Maila:

Hasitako espedientea

Proposatutako babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.: 50

EHA:-

Kronologia:

-

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

459 Lursaila, 1.Poligonoa, Cuestaraya

26010459000000000BQ

DESKRIBAPENA

"Tamaina handiko tumulua da, zirkulu formako solairuarekin apur bat aldatua dagoena lurraldearen mugimenduengatik eta bereziki hegoaldeko esparruan eragina izan duena. Iparralderantz bere jatorrizko forma kontserbatzen da, landarediaz estalia. Azken faktore honen tamaina zehatz mehatz jakitea zaila, da nahiz eta LIDAR irudiaren arabera bere 21 m. (E-M) eta 18 m. (I-H) diametroak daukate.

Tumuluaren oinarria plataforma batez osatua da, naturala, tamaina dezimetrikokoak eta kalkarenitako blokeez eraikiak, gutxi gorabehera metro bateko altuerara iritsiz. Tumuluaren erdian tamaina txikiagoko tumulua dago, antzeko ezaugarrietako blokeez eraikia eta lurraekin nahasiak. Parte honen diametroa 7 eta 8 metro bitartekoa da eta bere altuera 0,8 metrokoa da. Erdiko zonaldean hegoalderantz doan zanga hasten da eta bereziki galgalaren hegoaldeko zonaldea hunkitzen duena.

Aurkikuntza unean tumuluaren alboan hareharrizko bloke zilindriko bat ikusi zen, zutabearen fuste antzekoa. Elementu hau ezin izan dugu aurkitu, baina taillako aztarnen blokeen agerraldia ikusi da."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak 65. artikuluan Balizko Arkeologia-Gunetarako ezartzen duen babes-araubidea, kautelaz aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

N-33

Elementuaren izena:

Garaboko etxola-hondoa

Tipologia:

Zehaztugabe

Ondarea:

Babes-Maila:

Hasitako espedientea

Proposatutako babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.: 41

EHA: -

Kronologia:

-

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

108 Lursaila, 2. Poligonoa, Alto Garabo

260201080000000000DW

DESKRIBAPENA

"Zadorra ibaiaren meandro baten Erdiko partean kokatua dago, ordoki batean, ekialdetik troko batekin mugatuz eta goiko Garaboa muino txiki baten ipar-ekialdetik (515m) mugatuz, bertan Vayagüen dorrea altxatzen da. Lurraldean nekazaritzarako eremuez okupatua dago, puntu batzuetan legar-hobiak daude. 0,5ha-ko azalera okupatzen du 108, 1038 eta 1.107 finketan, AFAren katastroan.

Azaleran lurralde gaineko mantxak ikusten dira, bat etortzen direnak aurkikuntzaren unearekin, guztiak esterilak izan ziren bat izan ezik, nahiko higitua zegoena, aipatutako bi lursailen arteko mugetan kokatua zegoena, transformadore elektrikoaren etxola aurrean."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

*6/2019 Legeak bere 65.artikulan, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

O_Olabarriko Administrazio Batzarra

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IDENTIFIKAZIOA

O-17

Elementuaren izena:

San Pedro de Salaices herrixka

Tipologia:

Egoitzakoa-bizitegia eta erlijiosoa

Ondarea:

kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:25

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erromatarra-Erdi Aroa

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

1211 Lursaila, 2.Poligono, Lluerzas

260212110A00000000LZ

DESKRIBAPENA

“Desagertutako San Pedro de Salaices herrixka, Olabarriko mendebaldean zegoen. Oraindik mantentzen da Solaicesen toki-izena, herri honen eta Mandaitaren artean, A-2622 (15km) errepidearen iparraldean. Gaur egun zonalde hau laborantza zelaiez eta basobera zonaldez osatuta dago, babes eremuaren erdialdean zonalde garai bat nabarmenduz. Gainera, orain dela gutxi pabiloi moderno batzuk eraiki dira eta zonaldean hesiak jarri dira. Ziur aski herrixka kokatua dagoen tokia mugatzea zaila da material arkeologiko ugari aurkitu ez delako eta ikusgarria den egitura bakarra hegoaldeetik mugatzen duen balizko arkeologia gunea delako.

Balizko arkeologia guneak gutxi gorabehera 10ha-ko azalera dauka.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

O-18

Elementuaren izena:

San Esteban Eliza

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Harresi-barruko eremuak + 15 m inguruan

Fitxa zk.:23

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi Aroa, m.XIII-XV

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

596 Lursaila, 2. Poligonoa, San Esteban
26020596000010001KT

DESKRIBAPENA

“San Esteban eliza Olabarriko iparraldean kokatuta dago, goiko partean. Gurutze latindarreko solairu bat dauka, hiru tarteko nabe batekin eta nabaria den goiko parte zuzen bat, gurutzaldia baino apur bat estuagoa. Nabearen azken bi tarteak, erdi aroko traza bat kontserbatzen du, kanoi-ganga batekin eta harrizko erlaitz batez estalita. Nabearen lehenengo tarteak gurutzaldiarekin batera, alboko nabeak eta goiko partea, XVI.mendeko lanak dira, eta bukatu gabe geratu zen tenplu baten hedapenari dagozkio. Goiko partearen hegoaldean sakristia bat atxikitzen da eta nabearen hegoaldean erdi aroko arkupe bat garatzen da eta aurrerago aldatu zena, aldi berean bere erdiko zonaldean beste arkupe txikiago bat irekiz. Azkenik, egitura honen hego-mendebaldean dorrea altxatzen da, solairu karratuarekin, defentsazko aspektuarekin eta bere eraikuntza XV.mendean kokatu dezakeguna.”

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

O-19

Elementuaren izena:

Montoyatarren dorrea

Tipologia:

Militarra-Defentsazkoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Eraikinaren harresi-barruko gunekak

Fitxa zk.:24

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi Aroa

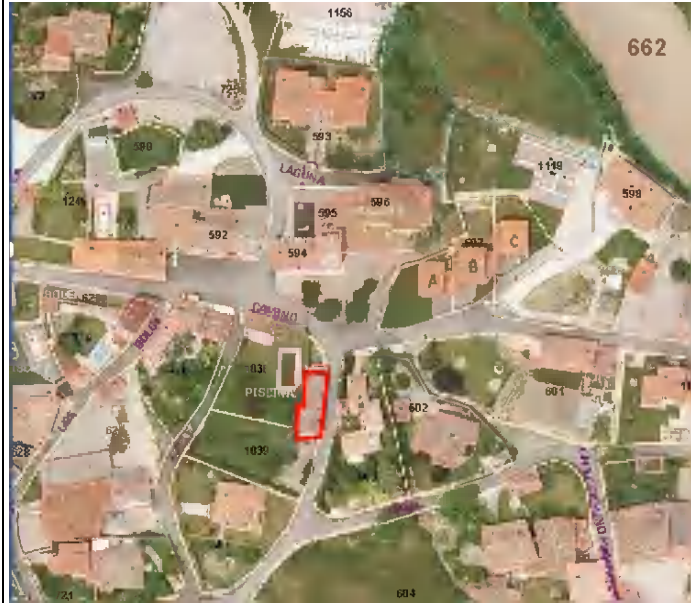
Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

1039 Lursaila, 2. Poligonoa, San

Esteban

260210390000010001HV

DESKRIBAPENA

“Montoyatarren dorrea Olabarriko iparraldean dago, San Esteban parrokiaren hegoaldean. Gaur egun bi gorputzeko etxebizitza pribatua da, iparraldekoa da dorre izaera duena. Laukizuzen formako solairua dauka, harlangaitzekoa eta harlanduxko ertzekin. Iparraldeko altxaeretan eta ekialdean arku beheratuak dituzten bao biko altuerak irekitzen dira.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

O-34

Elementuaren izena:

Tuyoko gaztelua

Tipologia:

Militarra-Defentsazkoa

Ondarea:

Babes mota:

Hasitako espedientea

Proposatutako Babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:46

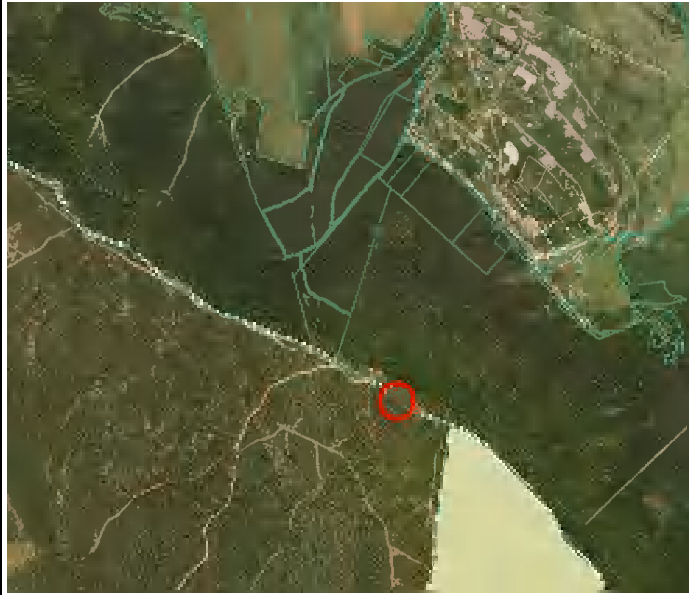
EHA:-

Kronologia:

-

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

2258 Lursaila, 1.Poligonoa, Llana
260122580A00000000KQ

DESKRIBAPENA

“Gazteluak Tuyoko mendiaren gailurrari izena jartzen dio, 805 metroko altuerarekin, Tuyoko iparraldeko mugan kokatua eta Olabarrirekin mugatuz. Bere goiko partetik “La Concha de la Puebla” izeneko mendi-zintzurra kontrolatzen da, hortaz Miranda de Ebro eta Vitoria-Gasteizko komunikabidea, interes geostrategiko handia erakusten duena. Tokiraino heltzeko hainbat bide daude. Adibidez Tuyoko kanpoaldetik Villaluegarantz, 450m zeharkatu beharreko legarrazko bide bat dago eta iparalderantz jaiotzen den bidea. Bide hau zeharkatu behar dugu (baltsa mendebaldetik inguratuz) 1.400 metro gutxi gorabehera mendiaren muinoraino heldu arte eta behin bertan ekialderantz bideratu. 250metro zeharkatu ondoren, goiko partean, Tuyoko Gazteluko aztarnak aurkitzen ditugu. Gaur egun gailurrean, postontzi eta ertz geodesiko bat dago, baita lurrera botatuko hainbat aztarna.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

*6/2019 Legeak bere 65.artikulan, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA	
O-35	
<p>Elementuaren izena: Ibilbideen etxola-hondoa</p> <p>Tipologia: Zehaztugabea</p> <p>Ondarea: <u>Babes maila:</u> Hasitako espedientea <u>Proposatutako babesa:</u> Balizko Arkeologia Gunea <u>Babes eremuaren tipologia:</u> Planoan zehazten den eremua <u>Fitxa zk.:</u>40 <u>EHA:</u>- Kronologia: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: 262 Lursaila, 1.Poligonoa, Ibilbideak 260102620A00000000CX</p>	

DESKRIBAPENA
<p>“Tuko mendilerroaren (859 m) behe parteko glazisan kokatzen da, hegoaldeko eremuan. Lurraldearen iparralderantz jaisten da Badaiaiko mendilerroaren lehenengo mendi-adarrak lortu arte. Altuera bien artean goi-ordoki zabal bat zabaltzen da, aztarnategia mendebaldetik gertu kokatua dago.</p> <p>Azaleran nabarmendutako mugen mantxa bat ikusten da, eta bertan silexeko hainbat aztarna batu daitezke.”</p> <p><i>* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.</i></p> <p>Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak</p>

ERREGULAZIOA
<p>Babes maila:</p>
KAUTELAZKOA
<p>Jarduketa irizpideak: *6/2019 Legeak 65. artikuluan balizko arkeologia-gunetarako ezartzen duen babes-araubidea, kautelaz aplikatuko da.</p>

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

T_Trespondeko Administrazio Batzarra

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IDENTIFIKAZIOA

T-1

Elementuaren izena:

Iruña-Veleiako Oppidum

Tipologia:

Egoitzazkoa-Bizitegia-Militarra

Ondarea:

Kategoria:

Arkeologia Gunea. Monumentu multzoa.

Babes maila:

Berezia

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk:16

EHA: 132 (84/08/04)

Kronologia:

Burdin Aroa, Erromatarra, Erdi Aroa

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

99 Lursaila, 3.Poligono, Iruña-Veleia
26030099000000000BS

DESKRIBAPENA

"Iruña-Veleia, Iruña Oka udal-mugaratean dago, probintziaren erdialdean dagoen udalerrria, Araba mendebaldeko Harana izendatutako zonaldean eta Araba lautadako mendebaldean. Tresponde, Billoda eta Langraiz lautadan daude, Olabari eta Mandaita bitartean Badaia mendilerroa eta Tuyoko mendilerroa osatzen duten korridorean daude. Egoera bereziki estrategikoa aurkezten dute, La Puebla de Arganzón-era sartzeko ibilbidean –iparraldeko goi-ordokia eta Ebro harana- eta korridorearen mendebaldetik Subijana de Morillasera bideratzen gara- Kuartango eta Valdegobiako haraneko atea Salinas de Añana bitartean.

Aztarnategia Zadorra ibaiko meandroaren ezker aldean dago, Tresponde eta Billodako nukleoaren artean, AP-1 autobiatik hurbil. Komunikazio bide hau antzinako Errege Bidetik hartutakoa da, Done Jakue bidea bezala, aldi berean Iter XXXIV izenarekin mantentzen duten bidea daukana, Astorga eta Burdeos arteko erromatar bidea.

Iruña-Veleiako hedapen arkeologikoa, gutxi gorabehera 126ha hartzen ditu eta iparralde, hegoalde eta mendebalde Zadorra ibaia deskribatutako meandroaren lurraldean inguratua dago, eta A-3302 errepidearekin itxita. Guztiak Iruña Oka udalerrriaren 3. Poligonoaren barruan dago.

Meandroak hiruki-formako ezproi arroksua inguratzen du, iparraldeko eta hego-ekialdeko aldeak malkar bat daukate Zadorraren kokapenagatik, 80m-ko altuerarekin, ekialdeko alde Araba Lautadako erdirantz jaisten da, gaur egun Vitoria-Gasteiz kokatzen da. Gaur egungo aztarnategiak hainbat zonalde bereizten ditu:

El oppidum

Veleiako hesiak Oppiduma inguratzen dute, 1.200 m-ko perimetroarekin eta barneko 11ha-ko azalera itxiz. Kontserbatutako aztarna batzuk 9m-ko altuera maximoarekin kanpo aldatatik, beste tokietan berriz kanpoarekin haritua. Bere zabalera 4 eta 5,5 m artean aldatzen da.

Esparruak, gaur egun jakin dugunagatik bi ate dauka: hegoaldean, bata monumentala eta bigarren mailako bat. Bistakoa da ekialdean beste ate bat dagoela, goitik ikusita argazkian ikusten da eta ekialdeko norabidean lurraldean bertan hesiaren nabaritasuna dago, bere galtzada 6,10 metroko zabalarekin, dokumentatua izan zen larrialdi parte-hartze batean Arratoko lanak kontrolatzeko. Iparraldeko atea ezin izan a identifikatu.

Nukleo batekin harrizko geruza bat eraiki da, karezko argamasarekin eta xaflak eratutako espazioak betetzeko harea. Hegoaldeko ate inguruan kokatutako tartek eta ate berean, kontserbatutako kanpoko xafla tokiko harrizko harlanduaz egina dago, ziur aski erabili gabe dauden eraikin publikotik berrerabiliak. Gainontzeko altxaerak bai barnekoak eta bai kanpokoak, isolatutako elementuak izan ezik, harlangaitzezko lauzak dira.

Hesiak denbora tarte laburrean eraiki zirela aurreikusten da, III.mende amaieran edo IV.mende hasieran, garaian “tetrárquica” izenarekin ezaguna, merkataritza eta militar helburuarekin militarra baino, estrategia inperial antolaketa berriari erantzuten diona, hortaz komunikabide bezala erabiltzen ziren hainbat hiri indartu ziren, ibilguen bilketa, zainketa eta garraioa bermatzeko.

Esparruaren barruan ikusgarriak ziren hainbat aztarna biltzen ziren tokia da, parte-hartze kopuru gehien izan duena izan delako. Etxeko egiturak azpimarragarriak dira, atrio etxeak, lurrazpiko tangak eta zolatutako lurzoruen presentzian mosaiko eta horma margoak. Kasu batean peristilo presentziarekin. Estoldak ere dokumentatzen dira eta bide egituraren bat, baina ezin dugu kontsideratu oppidum barne hirigintzak definitua dagoenik. Beste egiturei dagokionez, eraikin publiko handi baten aztarnak kontserbatzen dira harresi baten alboan eta troka militarren alboan.

Erromatar garaia ondoren, Jerusalemeko San Juan Prioratoren aztarnak agerian kontserbatzen dira, bistan denez erdi aroko beste aztarnei lotu behar direnak.

Arkiz

Aterrazamendu artifizialen eta defentsazko hormen mendebaldean dagoen ezproi arrokatu bat da, arrokan hondatutako labar etxeak, erromanizazioaren aurreko garaiko habitata egituratzen duten tokia. Espazio hau gutxi gorabeherako muga dauka eta ekialdetik harresi-barrua inguratzen duen ibilbidea. Hala ere, oppidumaren barruan oraindik okupazioaren aztarnak aurkitzen dira eta harresi honen kanpotik ere bai, Arkizeko kontrako aldean.

Azaleran erromatar garaiko materialak agertzen dira, baina protohistorikoak baino urriagoak, hortaz ezin dugu alde batera utzi goi- inperial habitataren hedapena zonalde osoan.

Ekialdean kokatutako hesiaren kanpoaldeko eremu laua

Asentamendurako egokia den zonalde laua da. Lehenengo nabaritasunak Arratoko ureztatzearen kontrolerako egindako parte-hartzeak dira, bidearen eta etxebizitzaren eraikinen aztarnek. Ikerketa historiko arkeologikoko kanpai zundaketak, 2007 eta 2008an egindakoak, eraikin aztarna ugari identifikatu ziren eta protohistoria zonaldearen okupazioa identifikatzea baimendu zuten antzinatasunaren garaiera arte. Azkenik, 2010-2014 urteko parte-hartzeak, hego-ekialdean eta hegoaldeko atean, oppidumera helduko den bidea dokumentatu da, atearen hegoaldean aldi berean, macellum eraikina azpimarragarria da, merkataritza izaerarekin.

Mendi-hegala eta Oppidumaren hegoaldeko ordokia

Zonalde honetan ez dira parte-hartze arkeologikoak egon, hala ere, hainbat egitura azaleratzen dira, aire argazkiarekin batera, eraikin garrantzitsuen existentzia adierazten du. Haietariko batzuk etxeko egiturak izan daitezke, baina beste batzuk tamainagatik hobeto ulertzen dira eraikin publiko mota ezberdinekin. Aztarna batzuen tipologia izaera termalaren establezimendu baten presentzia azpimarratzen dute, teatro baten existentzia hegalean proposamen bat izango litzateke, zonaldearen handiei egokitzuz eta eszenaren zonalde lauaren basamentuari dagokionez.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak Gune Arkeologikoetarako ezartzen duen babes-erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-1

IRUDIAK

IDENTIFIKAZIOA

T-2

Elementuaren izena:

Goitako Done Joanes tenplua eta nekropolia (San Juan)

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

Arkeologia Gunea. Monumentu Multzoa

Babes maila:

Berezia

Babes eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk: 17

EHA: 132 (84/08/04)

Kronologia:

Erdi aroa, m.XIV

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

99 Lursaila, 3. Poligonoa, Vidarte

260300990000000000BS

DESKRIBAPENA

"San Juaneko tenplua eta nekropolia, Iruña-Veleiako erromatar aztarnategiaren hesiz inguratutako esparruaren barruan dago. Tokiraino heltzeko erromatar aztarnategiaren hegoaldeko atetik, ipar-ekialderako norabidean dagoen ibilbidea hartu behar da eta 300 metrotan zehar ibili. Puntu honetan ibilbidea bihurtu handi bat dauka ezkeralderantz, baina zuzen jarraitu behar dugu beste 50m. Hemen tenplua aurkitzen genuen. Baina gaur egun landarediaz beteta dago, beraz zaila da tokia aurkitzea, baina tontor bat aurkitzen dugu San Juan tokiaren kokapena zehazteko lagungarria izan daitekeena."

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak Gune Arkeologikoetarako ezartzen duen babes-erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-20

Elementuaren izena:

Trespondeko errotaren
asentamendua

Tipologia:

Egoitzazkoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk: 29

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erromatarra

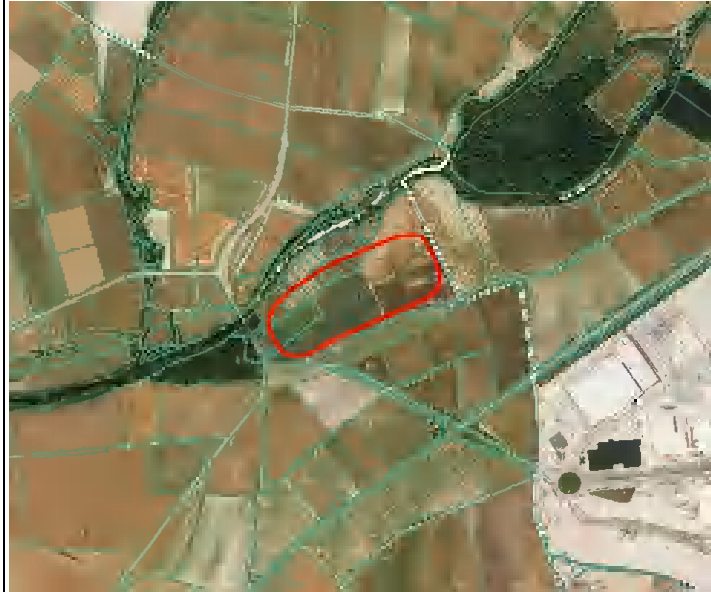
Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

275 Lursaila, 3. Poligonoa,

Landuquelo

26030275000000000FY

DESKRIBAPENA

“Aztarnategia A-3302 errepidearen ertzean dago, Mendozatik Billodara doana, eta Zadorra ibaia zeharkatzen duen Momarioko zubitik gertu. Zonaldea laborantza zelaiez okupatua dago ipar-ekialdetik hego-ekialdera zeharkatzen dituzten gasbide bateko zangaz, azalera arkeologi izaerarik nabaritu gabe.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Zehaztugabeak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-21

Elementuaren izena:
Santa Katalina Kobazuloa
Tipologia:
Erlijosoa-Hiletakoa
Ondarea:
Kategoria:
-
Babes maila:
Balizko Arkeologia Gunea
Babes-eremuaren tipologia:
Hartzen duen eremua + 5m ingurunean
Fitxa zk.:1
EHA: 128 (97/07/07)
Kronologia:
Enolito, Brontzea
Kokapena eta Katastro erreferentzia:
692 Lursaila, 3 Poligonoa, La Mira
260306920A00000000HT

DESKRIBAPENA

"Kobazuloa eremu honetan dago, 400 metro ibili ondoren eta hegala zeharkatuz 100 metrotan. Erreferentziak gutxi gorabeherakoak dira, hegala estaltzen duen landaredi kantitatea eta parke mugatzen duen hesia tamaina txiki honen kobazuloaren kokalekua zehaztea oztopatzen dute.

Sarrera hegoalderantz bideratua dago, eta katazulo estu baten sarbidea izango litzateke, ezaugarri antzeko galeria batekin gurutzatuko dena eta sedimentu buztintsuak estaliak, kanpoko aldearekin komunikatzen da aho txiki baten bidez. Barnean gizaki gazte baten barailezur bat aurkitu zen."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Txarrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunearako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-22

Elementuaren izena:

Santiagoko eliza

Tipo:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Eraikinaren harresi-barruko guneak

Fitxa zk.:13

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi aroaren ondoren, m.XV-XVI

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

941 Lursaila, 3. Poligonoa,

Santiagoko plaza

260309410000010001FU

DESKRIBAPENA

“Santiagoko eliza, Trespondeko parrokia da, eta herriaren hego-ekialdean dago. Gurutze latindarreko nabe zuzena, bi zatitan bananduta eta zortzi aldeko goiko partea, bertatik jaiotzen dira iparraldetik eta hegoaldeetik, gurutzaldia osatzen duten; dena gurutzeriako gangaz estalita. Nabearen iparraldean bi kapera garatzen dira, mendebaldean bataiotegia dago. Nabearen lehenengo tartearen hegoaldean sakristia dago eta mendebaldean, arkupe txiki bat eta lau angeluko gela bat. Egitura hauen hegoaldean atxikiak, arkupe berri bat. Azkenik, tenpluaren Ipar-ekialdean dorrea dago, oinarri karratuarekin eta hiru gorputzetan banandua, metalezko gezi batekin.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-23

Elementuaren izena:

Fuerte de Aspea errota

Tipologia:

Militarra-Defentsazkoa eta industria aurrekoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Okupatzen duen eremua eta erantsitako instalazioak

Fitxa zk.:15

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi aroa, m. XIII-XIV

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

752 Lursaila, 3.Poligono, Aspea

260307520A00000000AY

DESKRIBAPENA

"Aspea izeneko errota Trespondeko mendebaldean dago. Gaur egun erortzeaz dagoena, eta Trespondetik edo harrobietatik heldu ahal da. Hesiak gurutzatu ondoren, 200 metrotara, ibai alboan errota aurkitzen dugu. Eraikina mantentzen da (defentsazko izaera azpimarratu batekin), solairu lauarekin, harlangaitzezko tresnekin eta harlanduxko ertzekin, landarediaz okupatua eta estaldura barik, bere ikustea ezinezkoa bihurtuz. Eraikinaren alboan presa kontserbatzen da."

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-24

Elementuaren izena:

Arrietako herrixka

Tipologia:

Egoitzazkoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:12

EHA: 128 (97/07/07)

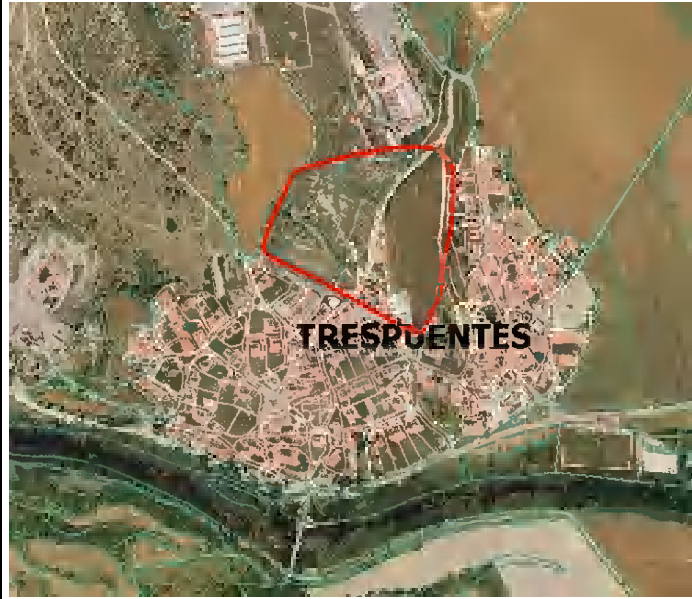
Kronologia:

Erdi aroa, m. XI

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

2 Lursaila, 3.Poligonoa, Santa katalina
260300020000010001CN

DESKRIBAPENA

"Desagertutako Arrieta herrixka gaur egungo Trespuenderen iparraldean kokatua dago, Santa Katalina auzoaren alboan, herriaren azken etxeekin muga egiten. Jatorriz muino txiki baten goiko partea okupatzen zuen, gaur egun basoberaz okupatua eta ekialdean erreka txiki batez okupatua eta Badaiaiko mendilerrotik jaisten dena Ipar-Hegoaldeko norabidean. Mendebaldean eremua mugatuta dago Badaiaiko Mendilerroagatik eta hegoaldean Trespuendero hirigunetik, gaur egungo etxebizitza batzuk barne, hutsik dagoen herrixkaren babes arkeologiko gunearen barruan. Eremu guztia lekuz kanpo dago Trespuendero herriaren urbanizazio obregatik eta industrialdeen agerpenagatik muinoaren iparraldean.

Herria gaur egun "Las Larras" izenarekin ezaguna da eta balizko arkeologia gunea 3,7 ha gutxi gorabeherako azalera dauka."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Guneetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-25

Elementuaren izena:

Jundizko asentamendua

Tipologia:

Egoitzazkoa-bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:36

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Burdin aroa

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

996 Lursaila, 3.Poligonoa, Jundiz

260309960I00000000DO

DESKRIBAPENA

"Jundizko muinoa antzeko bi goratzez osatuta dago. Ekialdean dagoena Inglesmendi edo Catillo de Jundiz (620m) bezala ezaguna da, bertan dagoen gotorlekuagatik. Gailurrean puntu geodesiko bat dago. Aurrekotik banatzen da Hoyo de Aranguren (580m) ibarbideaz eta mendebaldeko gailurrean dagoena, bertan Jundizko San Juan baseliza kokatua zegoen, gaur egun zurezko gurutze baten seinaleztatua dagoena. Multzosoak muino bat osatzen du, mendebaldeko lautadaren eta La Pueblaren gainean, Trebiñuko ordokiarekin lotzen dena. Ingurunea oso higatua dago, azken denboraldian pinuz eta tokiko espeziez basoberritu dena, aisialdirako parke eta parke didaktiko batean bihurtu da, interes historiko, geologiko eta naturalistikoaren arabera.

Aurre eta protohistoriko herrixka San Juaneko goragune eta mendi-hegalera hedatuko zen, mendebaldera hedatuzko zen terraza barne. Bere goi-ordokiko muinoa eta Aranguneko ibarbidea bere barnean zeuden eta baita Inglesmendi muinoaren ipar-ekialdean eta hego-ekialdean aurreikusten diren ezponda batzuk.

Ekialdetik Aranguneko ibarbidearekin mugatuz, ezponda erdi-artifizial bat agertzen da ekialdetik hegoaldera zeharkatzen dena beranduago desbideratzeko ipar-ekialdera San Juaneko muinoaren hegaletik, 370 metroko ibilbide batean. Ibarbide berdina iparraldeko muturrean ebakita agertzen da, ekialde-mendebaldeko beste ezponda handi batez eta 100 metroko luzerarekin, bere ipar-ekialdean terraza batzuk daude Inglesmendiko hegalararen ipar-ekialdeko parte okupatzen dutenak. Terraza hauen hegoaldean beste batzuk mailakatuak agertzen dira eta lurraldearen egungo konponketak diruditenak. San Juan goragunearen mendebaldean terraza handi bat zabaltzen da, ezponda natural batez mugatua dagoena, kilometro bat baino luzera handiago batekin eta 7-8 metrotara heldu arte. Herrixka banatzen den espazio lau betekin ixten da eta gainazal honetan ez dira egitura artifizialak aurreikusten."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluaren, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-26

Elementuaren izena:

Badaiaiko multzoa

Tipologia:

Militarra-Defentsazkoa-Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balitzko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:14

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdi aroa, m. XIII

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

670 Lursaila, 3. Poligonoa,
260306700A00000000HY

DESKRIBAPENA

"Badaiaiko Santa Katalina multzoa Badaiaiko Mendilerroaren hego-ekialdeko hegalean kokatua dago, gutxi gorabehera Trespondetik 1,5km-tara. Herrialde honetatik, mendebalderantz abiatzen den bide seinalezatu bat hartu behar da gaur egungo Santa Katalinako lorategi botanikora heltzeko, eta arkeologia multzoaren barruan dagoena. Lorategi botanikoaren mendebaldean, Jeronimo komentuaren egitura eraiki ziren, beranduago agustinoenak izan zirenak, eta klaustro eta multzoaren iparraldean eliza nabarmetzen da (tenpluaren hegoaldean). Elementu hauen ekialde, mendebalde zein hegoaldean, egitura batzuk garatzen dira, haietariko batzuk defentsazko izaerarekin, neurri handi batean komentuaren menpe, baina badaude ere Iruñako erdi aroko dorretik bereizi dituenak ere, existitzen zena zonaldea komentu bezala erabili aurretik. Multzoak ur-horniketa handia dauka, ekialdean eta hego-ekialdean uharka handien agerpenarekin eta defentsazko zulo handi batekin, eta ondorengo eraikinez ahulduta dagoena."

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balitzko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

T-36

Elementuaren izena:

Iter XXXIV

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Babes maila:

Hasitako espedientea

Proposatutako babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:49

EHA:-

Kronologia:

II-XVIII

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

Lursaila -, 3.Poligonoa, Iruña-Veleia

DESKRIBAPENA

"Iter XXXIV La Puebla Arganzoneko conchetatik abiatuko da, gaur egungo N-1 trazadura jarraituz. "Los Llanos" eta "Subillabideko" industrialdetatik igaroko da. Jakina trazadura honetan ez lirateke geratuko aztarnarik eta bere oroitzapena antzinako airezko argazkian fosilizatua geratuko zen.

Subillabide industrialdearen amaieratik Iruña-Veleia aztarnategira zuzenduko litzateke. 2010.urtetik egin diren indusketatik hasita bertan trazadura bat aurkitu da. Esparruaren harresiko hegoaldeko atetik sartuko zena, eta harresiaren ekialdetik aterako zena. Hemendik landa zelaietatik doa trazadurak sortzen diren lursailarekin lotu arte. Bertan jarduketa arkeologikoaren aztarnak aurkitu ziren.

Errepide hau A-4358raino heltzen da eta ekialdeko norabidea jarraitzen du Jundizko industrialdera heldu arte. Tarte honetako laborantzetan ibilgailuen aztarnak aurkitu dira eta bere nukleoan gainazaleko errekarrien eta harri-koskorren laborantzan, lau metroko zabalera jarraituko mantxa bat osatuz."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA	
T-37	
<p>Elementuaren izena: Cortavea edo Laza errota</p> <p>Tipologia: Azpiegiturak eta Herri lanak</p> <p>Ondarea: <u>Babes maila:</u> Hasitako espedientea <u>Proposatutako babesa:</u> Balizko Arkeologia Gunea <u>Babes eremuaren tipologia:</u> Planoan zehazten den eremua <u>Fitxa zk.:</u>45 <u>EHAA:</u>- Kronologia: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: Lursaila 617, Poligono 3, Zibinoche 260306170000000000HU</p>	

DESKRIBAPENA
<p><i>“Cortavea edo Lazko errota Trespondeko ekialdetik kilometro batera zegoen, Mendoza eta Billoda ibilbidea lotzen duen errepide ertzean. XXI.mendeko lehenengo urteotan “molar” eraikuntza oraindik mantentzen zela zirudien, baina 2015.urtean egindako bisitan erorita zegoela baieztatu zen, gaur egun lurraldeak hesi bat dauka. Hala ere, hainbat egitura mantentzen dira, sarrerako ur-ibilgua bezala, landarediaz partzialki estaltzen dagoena, 200 metroko luzerarekin eta egungo errepidearen beheko partetik dagoen irteera ubidea.”</i></p> <p><i>* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.</i></p> <p>Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak</p>

ERREGULAZIOA
<p>Babes maila:</p> <p style="text-align: center;">KAUTELAZKOA</p> <p>Jarduketa irizpideak: *6/2019 Legeak 65.artikuluari balizko arkeologia-gunetarako ezartzen duen babes-araubidea, kautelaz aplikatuko da.</p>

IDENTIFIKAZIOA

T-38

Elementuaren izena:

Momario Errota

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Babes maila:

Hasitako espedientea

Proposatutako babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:47

EHA:-

Kronologia:

-

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

Lursaila 1040, Poligono 3, La Isla
260310400000000000MV

DESKRIBAPENA

“Momario errota hondamenak izen berdina daukan zubitik gertu daude, A-3302 errepidetik pasatzen dena, Mendozatik Billodasera. Norabide horretan eta aipatutako zubia pasatu ondoren, ezkerrean ibilbide bat jaiotzen da, bide horretatik eta metro batzuetara, errota hondamenak daude, landarediak estali dituenak. Teilatua erorita dauka eta bakarrik ekialdetik hauteman daiteke ur sarbidea zena. Horniketa bideak bezala errota lotuak dauden beste egiturarik ez daude begi bistan.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Guneetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

V_Billodako Administrazio Batzarra

IDENTIFIKAZIOA

V-27

Elementuaren izena:

San Kristobal Eliza

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Harresi barruko guneak +15m inguruan

Fitxa zk:18

EHA: 128 (97/07/07)

Kronologia:

Erdia aroa m. XI

Kokapena eta Katastro

erreferentzia:

931 Lursaila, 3.Poligonoa, San Cristóbal
260309310000010001LY

DESKRIBAPENA

“San Kristobal eliza, Billodako parrokia, herriaren iparraldean dago, eremu altuenean. Tarte bitan zatitutako nabe zuzen batean banatzen da, eta azpimarragarria ez den goiko partea. Arkupea nabearen hegoaldean eta sakristia eta bataiotegia iparraldean. Harlangaitz irregularrean moldatzen da, kanpoaldeko kontrahormekin. Tenpluaren hego-ekialdean, kanpai horma bat aurkitzen dugu, kanpaiarentzat puntu erdiko arku birekin, mendebaldean gorputz bat gehitzen zaizkio eta goiko partean dunba bat.”

** Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

ARKEOLOGIKOA

Jarduketa irizpideak:

*6/2019 Legeak bere 65. artikuluan, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

V-39

Elementuaren izena:
San Pelaio barrunbe gotorlekua

Tipologia:
Militarra-Defentsazkoa

Ondarea:
Babes maila

Hasitako espedientea
Proposatutako babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.:42

EHA: -

Kronologia:

-

**Kokapena eta Katastro
erreferentzia:**

195 Lursaila, 3. Poligonoa, San Pelayo
260301950B00000000LN

DESKRIBAPENA

"Gáرابو que permite Goi-ordoki formako muino baten gainean kokatua dago, eta bere goi mailako ordokia ipar-ekialderantz mugitzen da meandro bat osatzen duen Zadorra ibaiaren lautada alubialarekin batu arte. Goiko parteak guztiz inguratzen du ipar-ekialderantz izan ezik, Billoda herria aurkitzen den tokiraino, Badaia mendilerroaren hego-ekialdeko hegala dagoen tokia. Muinoa hegoalde, mendebalde eta ipar-mendebaldetik mugatzen du, 15metroko altuera arte lautada alubialaren gainetik eta muinoaren mendebaldean mutur bat sortuz baseliza kokatzen den tokian. Mutur honen azpitik Garaboko ibia dago Zadorra ibaia zeharkatzea posible egiten duena agorraldi garaian.

Arkeologia eremua 20ha-ko azalera okupatzen du, AFAaren katastroko 457-466, 187- 195, 1.158 eta 1.159 finketan, baina posible da hegoalderantz beste 16 ha gehiago hedatzea 197 – 201, ibaitik gertuen daudenak.

Mendebaldeko mendi-hegalak eta goi-ordokia, baselizaren gertuko zonaldean, artifizialki terraza forma daukate. Hegoaldeko, hego-ekialdeko eta iparraldeko ertzetan, terrazen aztarnak hautematen dira eta laborantza lanengatik lausotutako ezponda artifizialak. Eremu arkeologikoaren azalera osotik materialak biltzen dira, bereziki eskuz egindako zeramikak eta sigillatak."

* Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.

Ikuspegi arkeologikoak: Onak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65. artikuluan, Balizko Arkeologia Gunetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

IDENTIFIKAZIOA

V-40

Elementuaren izena:
Garaboko errota eta irin fabrika

Tipologia:
Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Babes maila:

Hasitako espedientea

Proposatutako babesa:

Balizko Arkeologia Gunea

Babes-eremuaren tipologia:

Planoan zehazten den eremua

Fitxa zk.: 44

EHA: -

Kronologia:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

1086 Lursaila, 3.Poligonoa, Garabo

260310860000010001AQ

DESKRIBAPENA

“Garaboko errota Billodasen hego-ekialdean dago, Billoda eta Langraiz Okaren artean, Garobo izeneko auzoan. Heltzeko Langraiz Okarantzako bidea hartu behar da eta Zadorra ibaia zeharkatu ondoren ezkerrentzat joan antzinako espetxerako bidea hartuz. Behin zeharkatu ondoren, bidea zuzen jarraitu behar da Garabora heldu arte. Gaur egun errota auzoaren iparraldean aurkitzen dugu, eta altuera ezberdinak daukaten laukizuzeneko forma duten eraikuntzak osatzen dituzte, jabego pribatukoak eta etxebizitza zein garaje bezala erabiltzen direnak.”

**Informazioa Eusko Jaurlaritzaren Ondare Arkeologikoko aplikaziotik hartuta dago. Kultura Ondarearen Zuzendaritza.*

Ikuspegi arkeologikoak: Erregularrak

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KAUTELAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* 6/2019 Legeak bere 65.artikuluari, Balizko Arkeologia Guneetarako ezartzen duen babes erregimena aplikatuko da.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

B. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGOA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

B.1. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGOAREN MEMORIA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

B.1.1. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGAZIO PROPOSAMENAREN IRIZPIDEAK

Ondare Arkitektoniko Katalogoaren agiriak azpimarratu nahi izan dituen elementuak, interes historiko-arkitektoniko edukitzeaz gain, balio tipologiko, egiturazkoa, kulturala, konposiziokoa edo hiriko paisaiarekin laguntzailea da.

Katalogoa osatzen duten elementu hauen aukera egiteko, babesa bultzatzen dituen aukera eta irizpide batzuk ezarri dira. Haien artean elementuaren ohiko izaera, funtzionalitatea edo tresna bezala ematen duen kultura nortasuna (memoria osoa) aurkitzen dugu kokagunearen ezagutza eta ulermen historikoa lortzeko.

Aurrekoaren ildotik jarraituz, katalogoak erlijiozko elementuak babestea erabakitzen du, nekazaritza eta abeltzaintzakoak edo azpiegitalak/ekipamentalak toki bakoitzari nortasuna eta kultura emateko. Honen adibideak: bolatokia, frontoiak, errotak, burdindegia, karegileak, teilaginak, eskortak, kanposantuak, iturriak, latsarriak, edanlekuak, gurutzadurak, mugarriak, lursailen itxierak,...eta beste elementu arkitektonikoak, nahiz eta fitxa bat edukitzeko beharrezko baldintzak ez bete udalerraren paisaia kultura osatzen dute.

Garai bakoitzeko sozietateak islatzea nahi da eta iraganeko bizitza formak etxeko forma konstruktiboen bidez ulertu. Arkitektura hau “kolektiboa”, “herrikoa” edo “lan publikokoa” bezala definitu daiteke erabilera orokorrari dagokionez.

B.1.2. ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATALOGOAREN METODOLOGIA

Ondare Arkitektonikoaren katalogoa osatzen duten fitxak, elementu bakoitzaren informazioa eta hirigintza alderdiak jasotzen dituzte. Adibidez: eraikuntza mota, erabilera, eraikinaren egoera, existitzen den babes eta aurreikuspen arkeologikoak.

Informazio hau higiezinaren deskripzioa edo ezaugarri homogeneoko higiezin multzoaren ezaugarriekin osatzen da, tamainaren berezitasunei, konposizioari, estilo arkitektonikoari, eraikuntza garaia, materialak eta egiaztatuak izan diren beste berezitasunekin batera. Gainera, elementu bakoitza bere fitxa dauka, bere identifikazio eta kodearekin, helbide eta katastro erreferentziarekin eta dagokion irudiarekin.

Identifikazioa, alde batetik izenburuaren koloreaz osatzen da eta beste alde batetik, elementuaren kodeaz. Aurretik aipatzen den bezala fitxaren kolorea multzoaren babes mailari erreferentzia egiten dio. Talde hauek administrazioak erabakitzen ditu eta ondorengoetan ezberdintzen ditu:

- **IO - EAEk Kultura Ondareko Ondasun gisa deklaraturako ondasun higiezinak, babes berezi eta ertainarekin sailkatuak:**

Kultura-ondasun deklaraturatzen joko dira beren balio artistiko, historiko, paisajistiko, arkitektoniko eta abarreatatik babestutako kultura-ondareko ondasunak. Babes bereziko kultura-ondasun deklaraturako dira (lehen kalifikaturakoak) ondasunik bikainenak, eta babes ertaineko kultura-ondasun (lehen inbentariaturakoak), berriz, nabarmenenak ez diren baina garrantzitsuak diren ondasunak.

Kasu bakoitzean, babes bereziko ondasuna deklaratu den Dekretuan edo babes ertaineko ondasuna deklaratzeko aginduan, aplikatzekoa den babes-araubidearen zehaztapenak eta babes-ingurunearen mugaketa jasotzen dira.

- **IOP- Babes berezia edo ertaina duten Kultura Ondareko Ondasun gisa Deklaratzeko Proposatutako Ondasun Higiezinak:** Babes berezia edo ertaina izan gabe, *babes berezia edo ertaina* duten kultura-ondasunak deklaratzeko espediente hasita dutenak Deklaratzeko Proposatutako Kultura Ondasuntzat hartuko dira.

- **OBO- Oinarrizko babesaren duten ondasun arkitektonikoak:** Eskualde- eta/edo udal-eremuan interes nabarmena duten kultura-balioak dituzten elementuak dira, baina ez dute babes bereziko edo ertaineko monumentu izendatzeko adinako baliorik, eta, beraz, udal/toki intereseko ondasuntzat hartzen dira, eta *oinarrizko babesaren* izan behar dute, hirigintza-dokumentuaren katalogoaren bidez.

Fitxen identifikazio kodea hizki batez eta zenbaki batez osatua dago. Hizkia administrazio batzarrari dagokio, sailkapena ondorengoa da:

- M_Montevite/Mandaita
- N_Nanclares de la Oca/ Langraiz Oka
- O_Ollávarre/ Olabarri
- T_Trespuentes/ Tresponde
- V_Víllodas/ Billoda

Zenbakiak aldi berean nukleoaren barruan elementua identifikatzen du, baina katalogo arkitektonikoaren barruan errepikatu gabe. Katalogo berdinarean barruan ez egotekotan kodeak errepikatu ahal dira; hau da, katalogo arkitektonikoan dagoen elementu bat arkeologia katalogoan dagoen beste elementu batekin.

Dokumentazioa osatzen da babes maila kontsideratzeko proposamen sistematizazio batekin, kasu bakoitzerako jarduketa maila zehatzak adieraziz, izaera orokorrarekin baimendutako lan motak zehazteko. Ondorengo babes mailan ezberdintzen dira:

- Kultura-Intereseko Ondasuna (KIO)- Monumetalezkoa.
- Integrala
- Egiturazkoa
- Ingurumenezkoa

B.1.3 ONDARE ARKITEKTONIKOAREN BABES MAILAK ETA BAIMENDUTAKO LANAK

IO ETA **IOP** ELEMENTUEN BABESA

a) **KULTURA-INTERESEKO ONDASUNEN BABESA- MONUMENTALA**

Maila honetan interes kulturala daukaten elementuak eta eraikuntzak sartzen dira (KIO) edo izendatzeko tramitean daudenak, aldi berean, Eusko Jaurlaritzak edo Arabako Aldundiak Monumentu Multzoa edo Monumentua izendatu direnak. Maila honen babesak dagokion Dekretuetan ondasunei buruz hartutako erabakiak onartutako zehaztapenera zuzenduko dira.

Izendatzeko tramitean dauden elementuen kasua edo izendatzeko proposatuak daudenak, parte-hartzeak Zaharberitze zientifikoan eta Kontserbazio Zaharberitzean egitea gomendatzen da. Ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketak babestuei buruzko 317/2002 Dekretuaren I. eranskinean («Birgaitzeko esku-hartzeak») definitutako honako esku-hartze kategoria hauek hartuko dira erreferentziatzat: sendotzea, zaintzea eta apaintzea.

OBO ELEMENTUEN BABESA

Oro har, oinarrizko babesak duten ondasun guztientzako honako gomendio hauek egiten dira: eragin kritikoak saihestea eta egiten diren obrek eraikinaren tamaina, kanpoko itxura eta oinarrizko banaketa tipologikoa nahiz egiturazkoa errespetatzea, egituraren material generikoari eutsiz hein den neurrian, ondorengo atalean definitzen diren bezala, "Lan Motak".

a) **BABES INTEGRALA**

Babes berezia izango dute higiezinek, elementuek edo kokaguneez baldin eta izaera berezia eta aparteko egitura-, eraikuntza-, espazio-, funtzio-, konposizio-, forma- eta historia-balioak badituzte eta, beren kontserbazio-egoerak jatorrizko ezaugarriak berreskuratzea ahalbidetzen duela aintzat hartuz.

Bere helburua ezaugarri arkitektonikoak eta jatorrizko elementuak babestea da, baita espazioaren okupazioa eta eraikitako ondarea elementu azpimarragarria izateko gainontzeko trazuak ere. Balio arkitektoniko handiko edo kulturalki garrantzi daukaten hiri espazio, elementu eta eraikinetan aplikagarria izango da.

- **Baimendu daitezkeen lanak:**

Babes mota honen jarduketa propioaren politika zaharberritzekoa kontsidera daiteke, termino honekin parte-hartze konstruktiboak ulertzen dira, egiturazko, formako eta estiloko ezaugarriak mantentzera zuzenduak, eta aldi berean, oreka kontzesioak, segurtasuna, osasuna eta egokitasun teknologikoa ziurtatuz erabilpenaren jarraitasuna posible egiteko.

Oro har, ondorengo lan motak baimentzen dira, eraikin osoari edo parte bati hunkituz:

- **Mantentze eta kontserbazioa**
- **Finkatzea**
- **Zaharberritzea**

Salbuespen gisa, eraikinak irauteak erabilera aldatzea ezinbestean zailtzen badu, eraikina zuzkidura-erabilera publikoetara edo beste erabilera batzuetara egokitzeko beharrezkoak diren birgaitze-, eraberritze- eta egokitze-obrak baimendu ahal izango dira. Banaketaren barne-aldaketak baimenduta daude funtsezko instalazio teknologikoak eta higiene- eta osasun-instalazioak sartzeko.

Mota horretako edozein obra baimenduko da baldin eta bere ezaugarri arkitektonikoak galtzeko edo kaltetzeko arriskurik ez badakar.

b) EGITURAZKO BABESA

Babes izango dute higiezinak, elementuek edo kokaguneek, nahiz eta aparteko baliorik ez izan, baldin eta eraikuntza-ondarearen alderdi interesgarriak badira beren egituraren berezitasuna, eraikuntza-soluzioak, beren funtzioa edo espazioaren antolaketa mantentzea, beren konposaketa zaindua edo formari eta historiari loturiko bestelako alderdiak direla eta. Edozein kasuan eraikinaren eraikuntza-elementuak errespetatuko dira.

- **Baimendu daitezkeen lanak:**

Elementu mota hauetan baimendu daitezkeen lanak kontserbatzeko bidea hartzen joango dira, bizigarritasun eta erabilera baldintzak hobetuz, egiturazko itxura eta bere elementu berezienak mantenduz.

- **Mantentze eta kontserbazioa**
- **Finkatzea**
- **Zaharberritzea**
- **Birgaitzapena.** Birgaitze lanei dagokionez b) puntuan ezarritako baldintzei egokituko dira.

Salbuespen bezala **berregituraketa** lanak baimendu daitezke eraikinaren mantentzerako beharrezkoak direnean. Narriatutako egiturazko elementuak ordeztzen dituzten berregituratze-obren kasuan, higiezinaren egiturazko material generikoari eustea gomendatzen da, eta material-aldaketa puntualak onartuko dira sendotze- eta indartze-jarduketetan.

c) INGURUMENAREN BABESA

Babes berezia izango dute higiezinak, elementuek eta kokapenek, baldin eta izaera berezia eta aparteko egitura-, eraikuntza-, espazio-, funtzio-, konposizio-, forma- eta historia-balioak badituzte eta, beren kontserbazio-egoerak jatorrizko ezaugarriak berreskuratzea ahalbidetzen duela aintzat hartuz, eta kontserbatu beharko lirateke nahiz eta eraispen partziala eta berreraikitzea onartu.

Talde honetan beste elementu batzuk ere aurkitzen ditugu, balio arkitektoniko bereziak babestu barik, ingurumen kalitatezko eremuak edo tipologia bereziak dituzten elementuak. Honekin paisaian elementuaren babesa bilatzen da, tipologia eta irudi orokorra, ingurumen multzo harmoniko bat sortzeko.

• ***Baimendu daitezkeen lanak:***

Baimendu ahal izango dira proposatutako erabilerara baimendutako objektuak, ingurumen balioa eta tipologikoa galdu barik.

- **Mantentze eta kontserbazioa**

- **Finkatzea**

- **Zaharberritzea.** Zaharberritze lanei dagokionez b) puntu ezarritako baldintzei egokituko dira.

- **Birgaitzapena** Birgaitze lanei dagokionez c) puntu ezarritako baldintzei egokituko dira.

Salbuespen bezala **hedapena, eraispen partziala eta berreraikitze lanak** baimendu daitezke eraikinaren mantentzerako beharrezkoak direnean.

Kultura-balioak dituzten elementuen zabaltzeak itzulgarritasun-irizpideei eta eraikin bakoitzaren fitxetan eta haren ingurunean identifikatutako balioekiko bateragarritasun-irizpideei erantzutea gomendagarria da.

B.1.4 LAN MOTAK ONDARE ARKITEKTONIKOAN

LEHENDIK DAUDEN ERAIKUNTZEN LANAK

- **Mantentze eta kontserbazio lanak:**

Lan hauen helburua eraikinak derrigorrez eta beharrez garbi eta apainduak mantentzea da, egitura eta barne antolaketan eragin barik, zein gainontzeko ezaugarriak aldatu barik, adibidez: baoen osaera, materialak, koloreak, egiturak, erabilerak, etab. Lan mota hauen adibideak: fatxaden emokadurak, teilatu-hodien ordezkapena eta garbiketa, eroan bideen edo instalazio orokorren saneamendua, pintura, etab.

- **Finkatze lanak:**

Lan hauen helburua eraikinak derrigorrez eta beharrez garbi eta apainduak mantentzea da, egitura eta barne antolaketan eragin barik, zein gainontzeko ezaugarriak aldatu barik, adibidez: baoen osaera, materialak, koloreak, egiturak, erabilerak, etab. Lan mota hauen adibideak: fatxaden emokadurak, teilatu-hodien ordezkapena eta garbiketa, eroan bideen edo instalazio orokorren saneamendua, pintura, etab.

- **Zaharberritze lanak:**

Eraikin baten bihurtzea edo eraikin zati bat jatorrian bezala bihurtzea helburu duten lanak. Jatorrizko egoerara itzuli ahal izateko dokumentazio asko egon behar da. Aldi berean, honela ulertu daitezke osagarriak diren lanak.

Eraikinen erabilerak jatorrizko baldintzen kopia edo berritzea, eta egokia izatekotan, egiturazko elementuen eta instalazioen konpontzea edo ordezkatzea, guztiaren edo parte baten oreka eta funtzionaltasuna ziurtatzeko helburuarekin, beti ere konponketa edo ordezkapen hauek jatorrizko eraikinaren morfologia aldatzen ez dutenean.

Lan mota hauen barruan aurkitu ditzakegu: fatxadei erantsitako elementuak kentzea, eraikinen estaldurak, erlaitzen berreskurapena, aurreko parte-hartzetan kendutako teilatu-hegalak, fatxadetatik kendutako moldura eta apaingarrien birjartzea, baoen jatorrizko berreskurapena eta fatxaden emokadura, sabai aizunen desagerpena eta bestelako atxikipenak.

- **Birgaitze, Berriztatze eta Egokitzapen Lanak:**

Eraikin baten bizigarritasun baldintzak hobetzera zuzendutakoak, bere banaketa edota instalazioen aldaketa edo ordezkapenaren bidez, inguratzaileren ezaugarri morfologikoak aldatu barik, egiturazko elementuak hunkitu barik, gainontzeko baldintzak eta existitzen diren eraikuntzak mantenduz.

- **Berregituraketa lanak:**

Baldintza morfologikoak hunkitzen dituztenak, eraispena edo egiturazko elementuen ordezkapen partziala ematearen aukerarekin.

- **Eraispen lanak:**

Existitzen diren eraikuntzak edo elementuak guztiz edo parte bat lurrera botatzen dituzten lanak dira.

ERAIKUNTZA BERRIKO LANAK

- **Berreraikitze lanak:**

Eraikin oso edo zati baten bihurtzea helburu bezala dauzkaten berreraikitze lanak, aurretik toki berean zegoena eta desagertu izan dena.

- **Oin berriko lana:**

Helburua eraikuntza berriko obra bat egitea da.

- **Handitzeko lanak:**

Eraikitako tamaina edo okupazioa handitzeko lanak dira.

B.2 ONDARE ARKITEKTONIKOAREN KATAGOLOGOAREN FITXAK

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

IO-Ondasun higiezinak Kultura Ondare Ondasunak izendatzea

Langraiz Okako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
N-1	La Torkako zubia	IO	Berezia
N-2	Puentenuedo zubia	IO	Berezia
N-3	Puenteviejo Zubia	IO	Berezia
N-4	Erraustuko labera	IO	Ertaina
N-5	Subillatik San Migelera arteko bide zaharra	IO	Berezia

Trespondeko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
T-6	Trespondeko Erromatar zubia	IO	Berezia
T-7	Lazako zubia	IO	Berezia
T-8	Momario zubia	IO	Berezia
T-25	Badaiaiko Santa Katalina multzoa	IO	Ertaina

Billodako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
V-9	Billodako zubia	IO	Berezia

**IOP- Kultura Ondareko Ondasun gisa Izendatzeko/Deklaratzeko Proposatutako
Ondasun Higiezinak**

Mandaitako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
M-10	Iturria-edanlekua	IOP	*

Langraiz Okako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
N-11	Encinal Karlisten dorrea	IOP	*
N-12	Almoreta Karlisten dorrea	IOP	*
N-13	Vayagüen Karlisten dorrea	IOP	*
N-14	Andre Mariaren Zeruratzearen eliza	IOP	*
N-15	Hamabi hodiko iturria	IOP	*
N-16	San José Ikastetxe Multzoa	IOP	*
N-17	San José Ikastetxe Multzoa	IOP	*
N-18	San José Ikastetxe Multzoa	IOP	*
N-19	Langraiz Espetxe Multzoa	IOP	*
N-20	Langraiz Espetxe Multzoa	IOP	*
N-21	Langraiz Espetxe Multzoa	IOP	*

Olabarriko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
O-22	San Esteban Eliza	IOP	*

Trespondeko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
T-23	Aspeako Errota	IOP	*
T-24	Santiago Apostoluaren Eliza	IOP	*

* Babes bereziko edo ertaineko kultura-ondasun deklaratzeko espedienteari hasiera eman zaio.

OBO- Oinarrizko babesa duten ondasun arkitektonikoak

Mandaitako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
M-26	San Joan Ebanjelariaren Eliza	OBO	Oinarrizkoa-Integrala
M-27	Kanposantua	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
M-28	Bolatokia	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
M-29	Oteros kaleko eraikuntza, 10	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
M-30	Mendaita kaleko eraikuntza, 1	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
M-31	Oteros kaleko eraikuntza, 6	OBO	Oinarrizkoa- Egiturazko
M-32	La Custodia kaleko eraikuntza, 1	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
M-33	Mendaita kaleko eraikuntza, 9	OBO	Oinarrizkoa- Egiturazko
M-34	Higueras kaleko eraikuntza, 1	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena

Langraiz Okako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
N-35	San José Ikastetxearen Frontoia	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-36	Langraizko frontoia	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-37	Errota eta Sorribas Lantegia (egitura hidraulikoa)	OBO	Oinarrizkoa-Osoa
N-38	Urmaelaren errota edo goikoa	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
N-39	San Martin zubia	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
N-40	Lehendakari Leizaola kaleko eraikuntza	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-41	Elizaren ibilbideko eraikina, 3	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-42	Gipuzkoa kaleko eraikuntza, 8	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-43	Bizkaia kaleko eraikuntza, 42	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena/ egiturazko
N-44	Gipuzkoa kaleko eraikuntza, 15	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-45	Donostia kaleko eraikuntza, 10	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-46	Donostia kaleko eraikuntza, 3	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-47	Gipuzkoa kaleko eraikuntza, 11	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-48	Eskolak	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
N-49	Langraiz Okako kartzela. Casamata	OBO	Oinarrizkoa-Osoa

Olabarriko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
O-50	Antzinako iturria	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
O-51	Bolatokia	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
O-52	Kanposantua	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
O-53	Olabarriko errota	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
O-54	San Esteban kaleko eraikuntza	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena

Trespondeko Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
T-55	Bolatokia	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
T-56	Basculako iturria	OBO	Oinarrizkoa-Integrala
T-57	Batzar-etxea-Antzinako eskolak	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
T-58	Cortaves errota	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
T-59	Momarioko errota	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
T-60	Larrachi kalearen eraikina, 4	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
T-61	Plaza Santiago plazako eraikuntza, 4	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
T-62	Santiago auzoko kalearen eraikina, 23	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
T-63	Santiago plazako eraikina, 3	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena

Billodako Administrazio Batzarra

Kodea	Elementuaren izena	Taldea	Babes maila
V-64	San Kristobal eliza eta kanposantua	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
V-65	San Pelaio Baseliza	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
V-66	Garaboko irin lantegia eta errota	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
V-67	Bolatokia	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
V-68	Batzar-etxea	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
V-69	Garaboko bidea	OBO	Oinarrizkoa-Integrala
V-70	San kristobal kaleko eraikuntza, 4	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
V-71	El Molino kaleko eraikuntza, 2	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
V-72	La Plaza kaleko eraikuntza, 2	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko
V-73	Zadorra kaleko eraikina, 3	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
V-74	Kale nagusiaren eraikina, 3	OBO	Oinarrizkoa-Ingurumena
V-75	Arbina/Gutxitxalaz Errota	OBO	Oinarrizkoa-Egiturazko

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

M_Mandaitako Administrazio Batzarra

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IDENTIFIKAZIOA

M-10

Elementuaren izena:

Iturria, edanlekua eta latsarria

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri Lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk:47

Kronologia:

m. XIX (1853)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Vallelengo bidea z/g

2602033800000000BO

DESKRIBAPENA

Iturria, edanlekua eta latsarri multzoa, herrixkaren kanpoaldean kokatua dago, Langraiz- Salinas de Añana errepidearen sarbideetik gertu. XVIII.mendean Mandaitan hainbat iturri egon ziren, eta biztanletik hurbil hainbat urmael, dirudienez egiturarik ez zeukatenak, baizik eta erreketan batutako proposamen naturalak, biztanleak erabilitako iturrien ura bertan batzen dira. Eraikitako eraikinaren lehenengo aipamenak latsarria eta edanlekua dira, urmaelak hurbil bilatuz (hau da biztanleriaren beheko parteko kokapenaren arrazoia, nukleotik kanpo, gaur egun oraindik toki berean aurki dezakegu).

Iturria, edanlekua eta latsarria lerrotatuak daude, uraren erabilera eta lehentasunezko antolamendua jarraituz: lehenengo gizakiaren kontsumoa (iturria), gero animaliarena (edanlekua) eta azkenik, latsarria. Iturriak ibilbide laburreko kanabera-hesia batzen du laukizuzen formako harlandu kutxa batekin, blokeekin lotuak argamasa hidraulikoen bidezko junturekin eta gaur egungo zementuarekin, lauzatuarekin bukatzen dena (muino leun batez osatua) gingildun formako erdiko pinakuluarekin, multzoaren neoklasikoarekin inguratua. Gaur egungo iturri gordailuaren ipar-ekialdean txorrota galbanizatu bat dago, laukizuzen formako edanlekuan dagoen harraska, estua, lurraren arrasean dagoena, harlanduxko paretaz mugatua eta latsarriaren likidoa eraikuntzan sartzen duena zirkuitu osatuz. Laukizuzen formako solairua, izkinetan harlangaitzez osatua eta harlanduan bihurtzen direnak, ekialdetik sarbidea dauka, eta hegoaldean argiztapen leihoarekin; estaldura bi isurkikoa da (duela gutxi zaharberritua Iturria, edanlekua eta latsarria bezala), habeteria teilaz estalia. Uraska eraikinari atxikia dago, latsarri bezala ekialdeko aldea erabiliz eta alakan landutako harriekin. Ipar-ekialdeko eraikinaren izkinan harraska batekin atxikia, borobil formarekin, garbitzeko, eta errautsa erretzeko tximiniarekin, xaboi bezala iragazketan erabiltzeko.

** Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.*

Kontserbazio egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTAL

Jarduketa irizpideak:

*Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, l eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA

M-26

Elementuaren izena:

San Joan Ebanjelariaren izena

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk:1

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa Eremua:

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

San Juan plaza, 1

260207570000010001EV

DESKRIBAPENA

"Estilo neoklasikoko tenplua, 1830.urtean eraiki zena Martín de Saracibar arkitektoaz. Solairua borobil formakoa da eta kupula soil bat dauka. Eraikina laukizuzen forma dauka, saihebidetatekin eta kupula erromatarrekin, intergune eta hornen sarguneak oktogono bat irudikatzen dute. Harlangaitzezko lana da, fatxada nagusia izan ezik, bertan harlandu oso landuak daude, moldura eta angeluetan bereziki. Hareharri Armiñoneko harrobietatik ekarri zen. Erretaula nagusia barrokoa da, XVIII.mendeko hirugarren laurdenekoa eta XV.mendeko San Joan Ebanjelistaz nagusitua dago, eskuetan zurezko kalizarekin. Gainontzeko gaiak ezberdineko oinarrizko irudi soilez osatzen dira, gehienak birjinari buruzkoak, hortaz aurretik zainduari dedikatua egon zena. Erretaula nagusiaren alde bietan estilo neoklasikoko aldare txiki bi daude: bata Jesus eta Birjinari buruzkoa, txori batekin eskuetan eta bestea gurutzefika.

Dorrea solairu karratu bat da, eta elementurik arraroena da multzoaren integrazioari dagokionez, elizaren jatorrizko planoan agertzen da, hortaz nolabait uzten da jatorrizko dorrearen egitura kontserbatzen dela.

Dorrea dagoen erlojua Vitoriako "Viuda de Murúa" tailerretan fabrikatu zen. Toribio de Unzueta 1841.urtean makinaria konpontzearen arduraduna izan zen, 2.284 erreal ordaindu zizkieten.

Kanpaiei dagokionez, kanpandorrea osatzen duten hiru kanprietatik aitzinena da, 1728.urtekoa gurutzeta eta soilak daramatza IhsMarialoseph inskripzioarekin batera, 1798.urtea."

* Udalerraren web gunetik hartutako deskribapena.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INTEGRALA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* Aurkitutako erdi aroko elementuen **zaharberritzea**, baita hondatutako beste elementuren bat ere.

IDENTIFIKAZIOA

M-27

Elementuaren izena:

Kanposantua

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri Lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarritzkoa

EHA:

Fitxa zk:

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Gaspidi auzoaz/g

260210100F00010001ET

DESKRIBAPENA

Solairu karratuko esparrua, harrizko hormaz eratua eta zarpiatuak kolore zurian, ertzak errematatuz harlanduekin eta kiribil formako apaingarriekin.

Sarrera fatxada nagusitik egiten da, bertan harrian egindako arku erdizirkular batekin eta forjaz egindako burdin hesi batekin. Arku honen gainean forma sinusoidaleko frontoi bat dago, friso edo moldura batez bukatua eta guztia harrizko gurutze batekin.

Atzeko fatxadan solairu karratuko eraikin bat dago, bi isurkiko teilatuarekin eta sarrerarekiko ardatzean.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

Inguratzailea: EGITURAZKOA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak: ingurunea.
- * **Finkatze** lanak.
- * Jatorrizko elementuen **zaharberitze** lanak, eta kaltetutako beste edozein elementuena.
- * **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanekin, instalazioen hobekuntzarako inguratzailea aldatu gabe.

IDENTIFIKAZIOA

T-28

Elementuaren izena:

Bolatokia

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri Lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

EHA:

Kronologia:

2008

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Oteros kalea

260207650000010001MO

Babes maila:

Oinarrizkoa

Fitxa:

DESKRIBAPENA

Aire zabaleko instalazio bakunekin, aisialdirako gune batean kokatua herriaren goiko partean, iparraldetik mugatua harlangaitzarekin eta ekialdetik egurrezko itxierekin (trenbide batetik datozenak) lurzoruan. Laukizuzen formako espazio bat sortzen da, bere alboan jaurtiketa toki dago, zelai lurzoruan. Ohol gida txirla egurrezko sei oholten bidez bideratzen du, oraingo honetan altuera gehiago hartuz. Egurrezko lau tako eta erdi formako sekzio bat, txirloak kokatzeko modu zehatza azpimarratzen dute, egoera normal batean (behintzat Añanako Kuadrillaren parte handiengan).

Multzoa zaharberritua eta umeentzako eta nagusientzako aisialdirako eremu txiki batean integratua dago. 2008.urtean bolatokia estali zen aluminioko estaldura batekin, xaflako itxierekin eta kobre zuriko armazoi batekin, hegoaldeko fatxadaren aroztegiarekin. Babestutako elementuak, jatorrizko instalazioak osatzen dutenak dira eta bolatokiaren erabilera salbuetsita geratzen da, babeseko itxierarekin.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

Jatorrizko Instalazioa: INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak.
- * Jatorrizko elementuen **zaharberritze** lanak, eta hondatutako beste edozein elementuarena.
- * **Berregituratzen** lanak, material eta konponbide errazekin inguruneari begira, eta bolatokia ez aldatzeko.

IDENTIFIKAZIOA

M-29

Elementuaren izena:

Eraikinen etxebizitzak

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

Babes maila:

Oinarritzkoa

EHA:

Fitxa zk:

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa Eremua:

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Oteros kalea, 10

260207610000010001BV

DESKRIBAPENA

Solairu karratuko eraikina eta hiru isurkiko estalkiarekin, nekazaritza multzoaren barruan. Multzoa atxikitako eraikinez osatua: barrukia, biltegia, aletgia, etab.

Elementuak altuera bi eta teiltupeko bat dauka, harlangaitzaz, karean eta harlanduekin, ertzak eta hutsuneak azpimarratuz.

Hutsuneei dagokionez, beheko solairua asimetrikoa da eta hutsune mota txikia da. Solairu nagusian fatxada bakoitzeko hiru hutsune daude, forma lauarekin eta harlandu handien barruan.

Hiru isurkiko estalkia teila arabiarrekoa da eta fatxaden planoak estaltzen ditu zurezko hegalarekin.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak, lursailaren harrizko itxierak eta gainontzeko ohiko elementuak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak kableatzea eta gehitutako beste elementu batzuk kentzeko.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, forma, tamaina eta ohiko modua gordetzen duenak eta bestalde, ardatz konposizio arrazionalak, simetrikoak edo harmonikoak egituratzen dituztenak.

IDENTIFIKAZIOA

M-30

Elementuaren izena:

Eraikinen etxebizitzak

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

Babes maila:

Oinarritzkoa

EHA:

Fitxa zk: 39

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa Eremua:

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Mendaita kalea, 1

260207530000010001GP

DESKRIBAPENA

Isolatutako eraikina da, trapezoide formako solairuarekin eta koten bidezko berezitutako lursail batean.

Kanpoko ingurutzaila harriz eginda dago eta hutsuneen proportzioa oso txikia da. Egoera hau trinkotasun sentzazioa ematen dio eta hegoaldeko fatxadaren dorretxe edo gotorretxe izaera azpimarratzen du.

Fatxadak hiri altuera dauzka eta konposizio eta ohiko elementu arkitektonikoei dagokionez aberatsena da. Solairu nagusian hutsune handiak dauzka eta azken solairuan zurezko balkoi bat irekitzen da fatxadaren gainetik apur bat igartzen dena.

Lau isurkiko estalkia teila arabiarrekoa da eta fatxadako planoak estaltzen ditu hegal batekin, antza denez, jatorriz zurezkoa zen.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak.
- * **Zaharberritze** lanak kableatzea eta gehitutako beste elementu batzuk kentzeko.
- * **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz.
- * **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, forma, tamaina eta ohiko modua gordetzen duenak eta bestalde, ardatz konposizio arrazionalak, simetrikoak edo harmonikoak egituratzen dituztenak.

IDENTIFIKAZIOA

M-31

Elementuaren izena:

Nekazaritza biltegiako eraikina

Tipologia:

Nekazaritza-Industrialia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk:

Kronologia:

m. XX (1900)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Oteros kalea, 6

260207660000010001FW

DESKRIBAPENA

Nekazaritza biltegia, aletegi motakoa, solairu laukizuzenarekin eta bi isurkiko estalkiarekin, luzetarako aldearen erdiguneko gailurraren ardatza izanik.

Eraikinak, harrizko hiru perimetro pareta dauzka, alde batetik irekita geratzen da barneko zutabeak eta zurezko haben bilbadura ikusiz. Hau da zalantza barik elementuaren ezaugarri azpimarragarriena, zonaldeari ohiko irudi bat emanez.

Estaldura zeramikazko teilaz eginda dago.

Kontserbazio egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

EGITURAZKOA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak, ahal den neurrian elementuen jatorrizko egitura mantentzen.
- * Egiturazko elementuen konponketarako **zaharberitze** lanak eta elementu arraroak kendu. Lanak baimenduko dira erabileren aldaketarako, egurrezko egitura aldatzen ez den bitartean eta elementuaren irudi "irekia" mantentzen den bitartean.
- * **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz.

IDENTIFIKAZIOA

M-32

Elementuaren izena:

Nekazaritza biltegiako eraikina

Tipologia:

Nekazaritza-Industrialia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk:

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

La Custodia kalea, 1

26020746000020001ET

DESKRIBAPENA

Nekazaritza biltegia, aletegi motakoa, solairu laukizuzenarekin eta bi isurkiko estalkiarekin, luzetarako aldearen erdiguneko gailurraren ardatza izanik.

Eraikinak, harrizko hiru perimetro pareta dauzka, alde batetik irekita geratzen da barneko zutabeak eta zurezko haben bilbadura ikusiz. Hau da zalantza barik elementuaren ezaugarri azpimarragarriena, zonaldeari ohiko irudi bat emanez.

Estaldura zeramikazko teilaz eginda dago.

Kontserbazio egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

EGITURAZKOA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak, ahal den neurrian elementuen jatorrizko egitura mantentzen.
- * Egiturazko elementuen konponketarako **zaharberitze** lanak eta elementu arraroak kendu. Lanak baimenduko dira erabileren aldaketarako, egurrezko egitura aldatzen ez den bitartean eta elementuaren irudi "irekia" mantentzen den bitartean.
- * **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz.

IDENTIFIKAZIOA

M-33

Elementuaren izena:

Nekazaritza biltegiako eraikina

Tipologia:

Nekazaritza-Industrialia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk:

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Mendaitea kalea, 9

260212440000010001AU

DESKRIBAPENA

Nekazaritza biltegia, aletegi motakoa, solairu laukizuzenarekin eta bi isurkiko estalkiarekin, luzetarako aldearen erdiguneko gailurraren ardatza izanik.

Eraikinak, harrizko hiru perimetro pareta dauzka, alde batetik irekita geratzen da barneko zutabeak eta zurezko habeen bilbadura ikusiz. Hau da zalantza barik elementuaren ezaugarri azpimarragarriena, zonaldeari ohiko irudi bat emanez.

Estaladura zeramikazko teilaz eginda dago.

Kontserbazio egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

EGITURAZKOA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak, ahal den neurrian elementuen jatorrizko egitura mantentzen.
- * Egiturazko elementuen konponketarako **zaharberitze** lanak eta elementu arraroak kendu. Lanak baimenduko dira erabileren aldaketarako, egurrezko egitura aldatzen ez den bitartean eta elementuaren irudi "irekia" mantentzen den bitartean.
- * **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz.

IDENTIFIKAZIOA

M-34

Elementuaren izena:

Eraikinen etxebizitzak

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa:

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Las Higueras kalea, 1

260207550000010001FS

DESKRIBAPENA

Izkina batean dagoen eraikina, laukizuzen formako solairuarekin eta "L" formarekin, fatxada nagusiak hiru altuera gehi teilatupea dauka, alboko fatxadak altuerak murrizten ditu bitara kalearen malda igotzen den neurrian. Eraikin atxikia da tamaina txikiago batera, estaldura partekatzen dute. Hiru isurkiko estalkia dauka, ebakia eta egurrezko hegal batekin fatxada biak estaltzeko.

Fatxada nagusia harlangaitzez egina dago, antzeko hutsune birekin eta hiru altuerako dimentsioekin eta teilatupean murriztuekin. Hirugarren solairuan, kanpoko hutsunean, sarbide atearen ertzean, harrizko balkoi bat dago, forjazko balaustrada batekin jauregi forma ematen diona. Hutsune guztiak harrizko harlandu handiekin inguratutak daude beraien tamaina definitzeko.

Alboko fatxada, zorrotzagoa da eta hutsuneko bi ardatz dauzka, antzeko hiru leihoekin fatxada nagusian eta harrizko harlanduz inguratutako sarbide atea.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* Egiturazko elementuen konponketarako **zaharberritze** lanak eta elementu arraroak kendu. Neurri hau lortu nahi den helburu bat da, baina bideragarritasun tekniko eta ekonomikoaren menpe dago.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

N_Langraiz Okako Administrazio Batzarra

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IDENTIFIKAZIOA

N-1

Elementuaren izena:

La Torkako zubia

Tipologiak:

Azpiegiturak eta herri lanak.

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu Multzoa

EHAA:2017/09/26

Babes-maila:

Berezia

Fitxa zk.: 31

Kronologia:

m. XIX

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Real kalea z/g

-

DESKRIBAPENA

Kultura-intereseko ondasun bat da Zadorra Zubien Monumentu Multzoaren barruan, Eusko Jaurlaritzaren Kultura Sailak sailkatua oinarritzko babesarekin.

Harrian egindako zubi bat da, dimentsio ezberdineko bi arku erdizirkularrez osatuak, bolumen zilindrikoko zubi-branka batez bananduak eta pulpitu formarekin.

Hamabi hodiko iturriaren alboan dago eta ikuztegiarekin atxikia, Real kaleari Torkako errekarri saltoa ematea uzten dio Langraiztik igarotzean.

** Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimendutako esku-hartze obrak Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak Euskal Kultura Ondareari buruzko 6/2019 Legearen 38.2 artikulua araberaz ezarritako babes-araubide espezifikoko irizpideetara eta horiek izendatzeko Dekretuan jasotako zehaztapenetara zuzentzen dira.

IDENTIFIKAZIOA

N-2

Elementuaren izena:

Puentenuedo zubia

Tipologiak:

Azpiegitura eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu Multzoa

EHAA:2017/09/26

Babes-maila:

Berezia

Fitxa zk.:29

Kronologia:

m. XVIII

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Langraiz etorbidea-A2622

-

DESKRIBAPENA

Harriz eta hormigoiez egindako zubia, puntu erdiko sei begiekin eta zilindro formako zubi-bularrez bananduak, eta arkuen altuera hartzen dutenak. Galtzadaren alde bietan burdinazko balastrada bat dauka, zubiaren ohiko irudia indargabetuz.

** Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimendutako esku-hartze obrak Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak Euskal Kultura Ondareari buruzko 6/2019 Legearen 38.2 artikulua araberako babes-araubide espezifikoko irizpideetara eta horiek deklaratzeko dekretuan jasotako zehaztapenetara bideratzen dira.

IDENTIFIKAZIOA

N-3

Elementuaren izena:

Puenteviejo zubia

Tipologia:

Azpiegitura eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu Multzoa

EHA:2017/09/26

Babes-maila:

Berezia

Fitxa zk:32

Kronologia:

m. XV-XVI (1659)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Sorriba errepidea z/g

-

DESKRIBAPENA

"Gaur egungo multzoak bost arku ditu, guztiak zorrotzak, argia eta geziaren arteko erlazioa izan arren, beti iraulketa beheratuarekin. Egituran erabilitako material guztia (harlangaitzea eta ganga barruan lauzeekin, bataiarriekin, tajamarrak eta tinpanoak) tajamarenuztai(tamaina handiagoko blokeetan) eta branketan izan ezik, hurbil dauden beste zubien antzekoak denboran eta espazioan (...). XV-XVI.mendekoak, eta oker erromatarra kontsideratu dena.

Plementeria, nahiz eta beheratua egon; beheko uren defentsa falta; argien bao eskasarekiko pilen zabalera handiegia (gutxi gorabehera zazpi metro), aparailuarekiko itxura latza , bidearen xedapen horizontala (...) eta zabalera (4,5 metrokoa gutxi gorabehera)... Periodo honi dagokio eta ingurunean antzeko argiarekin. Hiruki formako tajamar handiak (adibide honetan lau metro eduki arte luzatzen dira zubiaren alde bertikaletik), haietariko batzuk ardatz borobil forma daukate, XVIII.mendeko konponketaren islapena izan ahal direnak.

Hain zuzen ere, Zubi berriaren eraikuntza merkataritza trafikoaren desbideratze zati bat arkitekturaren fosilizazioen eragin positiboa izan zuen, baina aldi berean multzoaren zaharkitze mailan eragin handia izan zuen, garrantziko interesekoa kontsideratu ez izanagatik, sozietatearen sentikortasuna orokorrean eta organismo publikoak bereziki eraikitako ondarea partzialki berreskuratu du, (...)."

* Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan (Fitxa OCA-16 445 orri)

Kontserbazio Egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimentzen diren parte-hartze lanak babes-araubide espezifikoko beste irizpideei dagokio, Eusko Jaurlaritzako kultura sailak ezarrita, Euskal Kultur Ondareari buruzko 6/2019 Legeko 38.2 artikulua arabera, eta izendatuak izan diren dekretuaren arabera dauden zehaztapenen arabera.

IDENTIFIKAZIOA

N-4

Elementuaren izena:

Kiskaltze-labea "El Calero"

Tipologia:

Industrial-Meatzaritzako azpiegitura

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu

Industrial

EHA: 2011/05/30

Babes-maila:

Ertaina

Fitxa zk.:18

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa eremua:

AOP-N3

Kokapena eta katastro erreferentzia:

Erroten kalea z/g

260110720000010001EO

DESKRIBAPENA

"Solairu karratuko eraikina da, jatorriz salbuetsia, luzera 6 metroekin eta 15 metroko altuerarekin, harlanduzko paretak eta harlanduxko ertzak eta goiko partean zementuarekin. Aho bat dauka erregea kargatzeko beheko partean eta atxikitako eskaileren bidez goiko partera heltzen da, bertan petrolio kargatzeko ahoa dago.

Artisau karegilearekin alderatuz, aldizka funtzionatzen duela eta erabilera zehatz baterako dela Langraizekoa mota jarraitukoa da. Bere altuera zama gaitasuna handitzen da.

2011.urteko maiatzaren 2an, Eusko Jaurlaritzak **monumentu industrial** izendatu zuen eta euskal herriko ondarearen inbentario orokorrean sartu zuen. Gaur egun, antzinako errotarekin batera eta alboan dagoen ur baltsarekin sartzen da, aisialdirako gune berdean."

* Udallerriaren web gunetik hartutako deskribapena.

* Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.(Fitxa OCA-3 orri 144)

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimentzen diren parte-hartze lanak babes-araubide espezifiko beste irizpideei dagokio, Eusko Jaurlaritzako kultura sailak ezarrita, Euskal Kultur Ondareari buruzko 6/2019 Legeko 43.1 artikulua araberak, eta izendatuak izan diren aginduan jasotako zehaztapenak.

Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua. Fitxa-8,EHAA 128-97/07/07

IDENTIFIKAZIOA

N-5

Elementuaren izena:

Subillatik San Migelera arteko bide zaharra

Tipologia:

Azpiegitura eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu Multzoa

EHAA: 2012/01/27

Kronologia:

-

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Subillatik San Migelera arteko bide zaharra
260132440A00000000BR

DESKRIBAPENA

" Euskadiko Donejakue Bideak bi ibilbide ditu: bata, ekialdetik mendebaldera doa, Gipuzkoa eta Bizkaia zeharkatuz, eta, bestea, iparraldetik hegoaldera, Gipuzkoatik eta Arabatik igaroz. Ibilbideetan zehar, Donejakue Bidea lehen mailako ondare-multzoekin eta –elementuekin dago lotuta; horiek guztiak, hain zuzen, zeharkatzen dituen lekuen eta guneen adierazpen dira. (...)Barnealdeko Donejakue Bideak Euskadin duen pasabidea Iberiar penintsularen iparraldeko komunikazio-ardatz nagusietako bat izan da erromatar garaitik. Galtzadaren hondarrak eta antzina artzaintzarako erabiltzen zituzten bideen aztarnek frogatzen dute oso garrantzitsuak zirela Santiagora egiten zituzten erromesaldietan.

(...) Andre Mari Zuriaren plazako gunee garrantzitsuenera iristean, Erdi Aroko hirigunera eta Santa Mariaren katedral zaharrera igoko da. Bideak Vitoria-Gasteiz inguratuko du Armentiarra iritsi arte. Udalerrri horretatik irteetan, erromesak Gometzarantz eramango ditu Bideak, eta, behin parroquia-eliza igarota, Subilla-Gasteizera iritsiko da; han Simon de Anda Salazar landa-jauregia dago, eta, ondoan, gotorleku bat.

Bidea pinudi eta erkametzari arteko ibilbidea da, San Migeleko atakaraino, eta, azkenean, Villanueva de la Oca iritsiko da. Udalerrria alderik alde pasatuz, La Puebla de Arganzonerako bidean jarraitzen du; azken hori, hain zuzen, Trebiñoko konderriaren baitan sartzen da (Burgosko probintzia, Gaztela eta Leon).

* 2012ko urtarrilaren 27a, ostiralaren Euskal Herriko Aldizkari Ofizialetik hartutako zatia.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

Ondorengo dekretuetan kontsideratu beharreko akzioak eta neurriak batzen dira:

* Elementu honetarako baimentzen diren parte-hartze lanak babes-araubide espezifiko beste irizpideei dagokio, Eusko Jaurlaritzako kultura sailak ezarrita, Euskal Kultur Ondareari buruzko 6/2019 Legeko 38.2 artikularen arabera, eta deklaratuak izan diren dekretuaren arabera dauden zehaztapenen arabera:

- Irailaren 5eko 2224/1962 Dekretuak, Donejakue bidea multzo historiko-artistiko izendatzen du.
- 14/2000 dekretua, urtarrilaren 25ekoa, Donejakue bidea monumentu multzo izendapenez, kultura ondasun gisa sailkatzeko dena.
- Kultura, Gazteria eta Kiroleko sailburuordearen 2010eko uztailaren 29ko Ebazpenaren bidez, Euskal Autonomia Erkidegotik pasatzen den Donejakue Bidearen zatia Monumentu Multzoa kategoriako Kultur Ondasun Sailkatua izendatzeko espedientea abiaraztea erabaki zen.

IDENTIFIKAZIOA

N-11

Elementuaren izena:

Encinal karlisten dorrea

Tipologia:

Militarra-Defentsakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.:51

Kronologia:

m. XIX (1800)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Gazteluaren igoera kalea

260202850D00010001MU

DESKRIBAPENA

“Dorreak lau angeluko solairukoa da ertz alakatuekin. Kanpotik forma trinko bat aurkezten du, altuera bikoa eta almenadun gailurrarekin. Beheko solairuan alakatu bakoitzean zulo bat irekitzen da, bost zulo hiru fatxadetan eta laugarren fatxadako zulo bietan ate bat. Goiko pisuan bost zulo irekitzen dira hiru fatxadetan eta laugarrenean, erdian leiho moduko ate bat, albo bakoitzean zulo banarekin eta alakatu bakoitzean zulo banarekin. Kontserbazio egoera oso ona aurkezten du.”

Dorreak telegrafo funtzioa egiten zeukan eta gaur egun, bere zaharberitzearen ondoren, erakusketa areto bezala erabiltzen da.

** Udaleko web gunetik hartutako informazioarekin egindako deskribapena.*

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberitze zientifiko eta zaharberitze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala “Birgaitzearen Parte-hartzeak”, ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua. Fitxa-8,EHAA 128-97/07/07

IDENTIFIKAZIOA

N-12

Elementuaren izena:

Almoreta karlisten dorrea

Tipologia:

Militarra-defentsakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.:52

Kronologia:

m. XIX (1800)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

El Calero kalea z/g

260105390B00010001KO

DESKRIBAPENA

"Lau angeluko solairuarekin eta alakako ertzekin. Forma trinkoarekin, altuera bi eta teilatu batez estalia. Lehenengo solairuan alakatu bakoitzean zulo bat irekitzen da, hiru fatxadetan lau zulo eta laugarren fatxadan bi zuloekin alde bakoitzean.

Goiko pisuan lau zulo irekitzen dira hiru fatxadetan eta laugarrean, erdian leiho moduko ate bat, albo bakoitzean zulo banarekin eta alakatu bakoitzean zulo banarekin."

Dorreak telegrafo eta gotorleku funtzio zeukan. Gaur egun, eta zaharberitzearen ondoren udal aterpetxe bezala erabiltzen da.

** Udaleko web gunetik hartutako informazioarekin egindako deskribapena.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberitze zientifiko eta zaharberitze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

DENTIFIKAZIOA

N-13

Elementuaren izena:

Vayagüen karlisten dorrea

Tipologia:

Militar-defentsakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.: 50

Kronologia:

m. XIX (1800)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Alto de Vayagüen

260200350G00010001AP

DESKRIBAPENA

“Solairu karratuko dorrea, ertz alakatuekin, altuera birekin eta terraza almenatu batekin. Harlanduan eraikia.

Sarbidea goiko partetik da, lehenengo solairutik ezkutagarriaren bidez sartzen da. Beheko solairuaren atea zaharberitzean ireki zen bisitariei sarbidea errazteko.”

** Udaleko web gunetik hartutako informazioarekin egindako deskribapena.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberitze zientifiko eta zaharberitze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala “Birgaitzearen Parte-hartzeak”, ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA

N-14

Elementuaren izena:

Andra Mariaren eliza

Tipologia:

Erlijosoa eta hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu

Babes maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.: 2

Kronologia:

m. XVI

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Elizaren ibilbidea, 1

260204840000010001JS

DESKRIBAPENA

"Egongela solairu bat dauka, abside erdi zirkular estu formarekin, bao erromanikoekin eta oinarri karratuko dorrearekin. Bere gaur egungo fisonomia XVI.mende ondorengo lanen eraginez sortutakoa da. Goiko partean erromatar garaiko elementuak ikus daitezke: harladuxko eraikuntza, puntu erdiko arku handia, kanoi formako ganga, izkinetan pilastrak... XVI.mende ondorengoak dira elizarekin harremana daukaten beste eraikin batzuk, dorrea adibidez. Bataiarria neoklasikoa eta haitzurdin eraikia da.

1792.urtean latsarri berri bat egitea erabakitzen da, Justo Antonio de Olaguibel arkitektoaren eskuetan. Nahiz eta dokumentuak egon egin zituela baieztatzen dutenak, hauek ez dira kontserbatzen. 1799.urtean Aguiriano apezpikuak "ilunegia izateagatik" elizan obrak egiteko baimena ematen du.

Urteetan zehar hobekuntzak egiten joan dira, tenpluaren horma nagusian leiho baten irekiera bezala, 1846.urtean, hilobien lurperatzea, gaur egun oholza batekin estalia. 1849.urtean Pedro José Bengoa, Vitoria-Gasteizko auzokidea zena, eraiki zuen, 3.200 erreka ordaindu zizkieten "sakristiagatik eta ate nagusiagatik". Dirua zilarrezko gurutze parrokia baten salmentarekin lortu zen.

1883.urtean Juan de Garay baldintzekin orri bat sinatu zuen eta arkupea kapera bihurtzeko aurrekontua. Tenpluaren eraikina XII eta XIII.mendeetan erromatar estilokoa da, zirkulu erdi formako labe gangarekin eta kañoi formako ganga nabearekin.

1895.urtean 785 pezeta ordaindu zioten Ricardo López de Uralderi elizari kolorea emateko.

XIX.mende amaieran abesbatza altua eta mailakaturik eraiki zen, tenpluaren tamaina handitzeko behararekin.

Nabearen goiko partean Ayalaren ezkutua dago. Ayala familia Conde de Orgazaren etxezainak izan ziren, XVI.mende erdian Langraizen bizi zenean. Haien artean militarrek, kalonjeak eta Santiagoko zaldunak".

* Udaleko web gunetik hartutako informazioarekin egindako deskribapena.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua. Fitxa-20,EHAA 128-97/07/07

IDENTIFIKAZIOA

N-15

Elementuaren izena:

Hamabi hodiko iturria-latsarria

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk: 40

Kronologia:

m. XX (1901)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Herriko Enparantza z/g

260201960000010001EY

DESKRIBAPENA

"Kareharrizko iturri bat da, hamabi hodiedtan landua, alde bakoitzeko lau. Karratu formarekin eta 3x3 dimentsioekin eta hiru metroko altuerarekin. Zulo perimetral txiki bat dauka eta hiru eskailearen bidez sartzen da.

Langraiz Okako hiri erdigunean kokatua dago, herriko enparantzaren burua izanez eta bere alboan antzinako latsarria dago eta harrizko zubi txiki bat "La Torcako" erreka zeharkatzen duena.

Ezaugarri hauekin Araba probintziaren iturri bakarra da, hamabi urte dauzkan beste bat ez da ezagutzen."

* Udaleko web gunetik hartutako informazioarekin egindako deskribapena.

* Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA	
N-16	
<p>Elementuaren izena: San José ikastetxearen multzoa - Boleneko bainuetxea</p> <p>Tipologia: Azpiegiturak eta herri lanak</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> - <u>Babes-maila:</u> Hasitako espedientea</p> <p><u>EHAA:</u> <u>Fitxa zk.:</u> 61</p> <p>Kronologia: m. XIX (1890)</p> <p>Kudeaketa eremua: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: Langraiz etorbidea, 2 260200790A00010001AV</p>	

DESKRIBAPENA
<p><i>"Madriko Pablo Fernández Izquierdo arkitektoa eraikia, 1890.urtean. Urte askotan zehar Boleneko bainuetxeak Arabako eraikin ikaragarrienetarikoak izan zen. 10.000metro karratuko Hotel handi bat zen, hiru solairuekin, 40 metro luzerako egongela batekin, dantzaldiak eta emanaldiak emateko eta 100 logela baino gehiagorekin. Gainbeheran jauzi zen eta itxi zuten, monjeak erosi arte komentu batean bihurtuz. Gaur egun ikastetxe bat da, "Menesianos" izenarekin ezaguna, bere terma iturriak, zenbait ekipamendu eta hotelaren egongela kontserbatu arren."</i></p> <p>Laukizuzen formako solairua daukan eraikina da, lau altuerekin dorre itxurakoa eta solairu karratuarekin, lau isurkiko estaliarekin gehi altuera batekin, eta ezaugarriko bereko erdiko gorputz batekin. Eraikuntzan erabilitako materialak harlangaitza eta adreiluak tartekatuz hutsuneetako dinteletan eta molduretan, eraikinaren hutsuneak eta izkinak azpimarratzeko. Estalkia lau isurkikoa da eta teila arabiarrekoa. Fatxadak simetrikoak dira dorretxeetan erdiko gorputzean izan ezik, hutsuneen tipologia solairu guztietan berdina da. Dorretxeetan burdinolako balkoiak daude lehenengo eta bigarren solairuetan, beheko solairuan eta azkenean berriz, gainontzeko multzoaren antzeko leihoak dauzka. Erdiko bolumena bere aberastasunagatik nabarmengarria da eta eraikinari jauregiko izaera ematen dio. Hutsuneetako hiru ardatz bertikal dauzka, eta fatxada simetrikoa da. Beheko solairuan burdinazko balkoi bat dauka. Atikoa borobil formako hiru beirateekin apaindua dago, bi eraztunen barruan. Fatxada hau moldura aberatsekin apaindua dago izkinei eta eraikinaren solairuari garrantzia emanez. Teilatupean hutsune batzuk estaliak geratzen dira, estaldura hegala proiektioagatik.</p> <p><i>* Udaleko web gunetik hartutako informazioarekin egindako deskribapena.</i></p> <p>Kontserbazio Egoera: Ona</p>

ERREGULAZIOA
Babes maila:
KIO-MONUMENTALA
Jarduketa irizpideak:
<p>* Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.</p>

IDENTIFIKAZIOA

N-17

Elementuaren izena:

San José ikastetxearen multzoa - San José basiliza

Tipologia:

Erlijosio-Hileta

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.: 61

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Langraiz etorbidea, 2

260200790A00020001AX

DESKRIBAPENA

Oinplanoan eraikin basilikala hiru altuerako gurutzea du, eta zeramikazko teila arabiarrez egindako bi isurkiko estalkiarekin. Fatxaden konposizioa: zarpiatua eta kolore argian margotua, hutsuneen antolaketa simetrikoa izanik ardatz bertikalarekiko.

Beheko solairua azalera handiena duena da eta gurutzezko oinplanoaren azalera guztia hartzen du, laukizuzen formako solairua osatuz. Beheko solairuaren erdiko gorputzaren hutsuneak tamaina handiagokoa dira gainontzeko solairuekin konparatuz eta karratu forma dute. Lehenengo solairuak hutsune bikoitzak ditu, kuki-leiho tipologiakoak eta erdi-puntuko arkuekin. Hirugarren solairuko hutsuneak berriz, zirkulu formakoak dira.

Gurutzea osatzen duten alboko gorputzaren konposizioa ezberdina da, ardatz bertikalarekiko simetrikoak dira, hutsuneko hiru ardatzekin, erdikoan erdi-puntuko arku formako ate handi bat dauka eta goiko solairu bakoitzean balkoi batekin. Alboko hutsune- ardatzak angeluzuzen formako leihoz osatzen dira fatxadaren bertikaltasuna azpimarratuz.

Atzealdean, kanpandorra irudikatzen duen bolumen altuxeagooa da. Hala ere, basilizaren kanpaia kanpai-horman dago, fatxada nagusiaren erdian.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA

N-18

Elementuaren izena:

San José ikastetxearen multzoa – Beste instalazio batzuk

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.:61

Kronologia:

m. XX (1965)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Langraiz etorbidea, 2

260200790A00030001AZ

DESKRIBAPENA

Isolatutako eraikina, oinplano angeluzuzenekoa eta harlangaitzez egina, zeramikako teila arabiarrez egindako bi isurkiko estalkiarekin.

Eraikin hau San Jose ikastetxearen multzoaren parte da eta osagarriko eraikin itxura du, biltegia eta kotxe-tokia.

Fatxadak erdiko hutsune simetriko bat dauka arku erdizirkular batekin eta alde bakoitzean angeluzuzen forma bertikaleko bi hutsune. Eskema hau deskribatutako lehenengo "moduluaren" alde bietan errepikatzen da, hala ere, ate handiak dintelduko arkuek dituzte arku erdizirkularrak izan beharrean. Ate horien alde bietan leihoek, orain, dimentsio karratuagoa hartzen dute.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA

N-19

Elementuaren izena:

Langraiz Okako espetxea – Eraikin nagusia

Tipologia:

Militarra-espetxea

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.:62

Kronologia:

m. XX (1940)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Espetxea

260200510A00170001DT

DESKRIBAPENA

Langraiz Okako antzinako espetxearen eraikin nagusiko solairua angeluzuzenekoa da eta harriz eraikia dago. Bi solairu ditu eta altuera biko zaintzako dorrea, behatoki bat dauka eta bere zortzi aldeko solairutik 365º-tara ikustea posible da.

Fatxaden konfigurazioari dagokionez, simetrikoak ez diren arren armonia bat gordetzen dute, interes arkitektonikoa eskainiz. Elementu azpimarragarrienak sarreran dauden erdi puntuko arku biak eta arku hauen gainean dauden lau leihoak dira, erdiko bolumenean idatziak eta gainontzeko fatxadatik banatzen direnak.

Fatxadaren hutsuneak moldura zarpiatuko zuriak marko batean sartuak daude eta azpimarragarriak dira gris koloreko hondo baten gainean.

Bi isurkiko estalkia da, mendebaldea teila arabiarraz estalia dago eta ekialdea gorri koloreko metalezko xaflaz estalia.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberitze zientifiko eta zaharberitze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA

N-20

Elementuaren izena:

Langraiz Okako espetxea – Barrakoiak

Tipologia:

Militarra-Espetxea

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.: 62

Kronologia:

m. XX (1978)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Espetxea

260200510A00060001DO

DESKRIBAPENA

Jatorriz barrakoiak osatutako multzoa eta horma perimetral bikoitzaz, korridore bat sortuz eta alboetan zulo batekin zaintzako hamar dorrez inguratua.

Multzo honen berezitasuna xedapen espaziala da, “defentsazko” elementu honen berezitasunagatik, kokagunea bakarra eginez.

Horma perimetral hau eta zaintzako dorreak hormigoian eginak daude, hego-ekialdeko tarte bat izan ezik, bertan kanpoko horma harrizko da. Barrakoiak berriz, adreiluz eta estaldura teila arabiarraz eginda dago.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifikoan eta zaharberritze kontserbatzailean egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala “Birgaitzeko Parte-hartzeak”, ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA

N-21

Elementuaren izena:

Langraiz Okako espetxea – Beste instalazio batzuk

Tipologia:

Militarra-Espetxea

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.: 62

Kronologia:

m. XX (1978)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Espetxea

260200510A00010001DR

DESKRIBAPENA

Horma perimetral baten barruan dauden barrakoi multzo bat da.

“Parrillazko” egitura bat da, laukizuzen formako bi bloke linealez osatua eta haien artean perpendikular forman jarritako hiru altuera, patioak osatuz.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

*Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifikoan eta zaharberritze kontserbatzailean egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala “Birgaitzeko Parte-hartzeak”, ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

IDENTIFIKAZIOA

N-35

Elementuaren izena:

San José multzoaren frontoia

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:

Kronologia:

m. XX (1965)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Langraiz etorbidea, 2

260200790A00110001AY

DESKRIBAPENA

Itxuraz hormigoiz egindako eta kolore argiz zarpiatutako "L" hormez osatutako frontoia da. Itxuraz, "abandonatuta" dago, mantentze-lanik egin ez duelako.

Horma nagusia karratua da, hala ere, albo batean dagoena laukizuzen formako tamaina du, goiko partean mailakatutako xehetasun batekin eta ertzetan biribilduta.

Iruzkina: Frontoiarene jatorrizko egitura babesten da, hau da, elementuaren "L" formako egitura osatzen duten arrokaz egindako hormak eta kontrahormak.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* Hormak garbitzeko **finkatze** lanak.

* Jatorrizko elementuetan **zaharberritze** lanak, eta beste edozein elementuetan.

* **Berregituratze** lanak, elementua metalez eta zurez estaliz, independentzia bat mantenduz jatorrizko elementuen eta parte-hartze berriko elementu artean, ohiko eraikuntzaren errespetua eta balioan jartzea bilatuz.

IDENTIFIKAZIOA

N-36

Elementuaren izena:

Frontoia

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:70

Kronologia:

m. XX (1981)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Jose Antonio Aguirre parkea, 2

260200020000020001AP

DESKRIBAPENA

Jatorriz Langraizko frontoia harrizko horma bi osatzen zuten, perpendikularki eta material berberako kontrahormaz indartua, "L" itxura osatzen zuten eta kirol ezberdinak praktikatzeko.

Gaur egun, eta itxuraldatu ondoren, jatorrizko egitura nagusiaren parte izatera pasatu da, hormigoizko armatuaz egin dena eta multzo osoa estaltzen duen bi isurkiko estalkiarekin.

Iruzkina: Frontoia jatorrizko egitura babesten da, hau da, elementuaren "L" formako egitura osatzen duten arrokaz egindako hormak eta kontrahormak.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak.
- * Elementuaren **zaharberritze** lanak bere jatorrizko egoerara, jatorrizko multzoaren edo ondoren erantsitakoa elementuen eraispen partziala edo totala, estaldura edo hormigoizko erantsiak.
- * **Berregiturapen** lanak, estalduraren eta gehikuntzen konponbide egituratsuagoak egokituz, independentzia dialogo bat mantenduz jatorrizko elementuaren eta parte-hartze berriaren artean, elementuaren errespetua eta balioan jartzearekin. Egurrezko materialak eta metalezko egitura arinak erabiltzea gomendatzen da, jatorrizko elementuaren berezitasuna eta protagonismoa mantenduz. Hormigoizko egitura handiak edo frontoi herrikoia irudia indargabetzen duten beste materialen erabilpena saihestuz.

IDENTIFIKAZIOA

N-37

Elementuaren izena:

Errota eta Sorribas Lantegia

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:

Kronologia:

m. XX (1920)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Sorribako errepidea, 9

260111300B00010001LP

DESKRIBAPENA

Gaur egun bizirauten duen lantegiko eraikina pasadan mendeko 40.urtekoa da, baina aisialdirako egoitza pribatua bihurtua. Barneko makineria bota egin da, nahiz eta egitura hidraulikoa egoera onean mantenduz.

Lantegiak argi eta garbi bereizitako hiru zati ditu: alde batetik, irin-fabrikako eraikin nagusia dago, hiru solairuekin, bertan zereal-makineria eta beranduago makina hidroelektrikoa aurkituko dugu, gelen hainbat menpekotasunarekin; bulegoak, gaur egun birgaitua dagoen atala eta azkenik harlangaitzeko pabilioi bat, ziur aski biltegiak izan zirenak.

Barruko makineria desegin bada ere, uraren ibilgua berdin mantentzen da, zadorra ibilbidean zehar 70 metro luze inguruko presa ikusgarri batetik hasita, ibilgailuarekiko zuzena eta zeharria, kanalaren norabidean ura jaso eta eramateko, konporta barik. Oinarrian aurkitzen dugun harlanduxkoa entokatutako zementuari, gailurrean xafla ildaskatu txiki batzuk jarri dira, uhateak jartzeko eta presari garrantzi handiagoa emateko. Laburra harlanduz egina dago (30 metroko luzerarekin) eta zabalera txiki batekin bukatzen du (kubo), bi kanalen bidez edo antaparen bidez malda handi batekin jaisteko: barnerantz turuta-forma daukate ura indarrarekin sartzeko, kanpoko itxura erakutsiz (kofratuaren ildaskatuak azpimarratzeko) helikoidal formako arku batekin (antzeko alderantzizko beirarekin), kanpo saretoak eduki barik; ostiko batez berezia. Bularraren eskuinaldean, hustubide bat dago, gillotinatuko uhartearekin, eta Sokaz bezala, berriro ibaira isurtzen du ura.

** Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INTEGRALA: Egitura hidraulikoa

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak: egitura hidraulikoa. Eraikuntzaren gainontzekoa ez dauka babesik.

IDENTIFIKAZIOA	
N-39	
<p>Elementuaren izena: San Martin zubia</p> <p>Tipologia: Azpiegiturak eta herri lanak</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> - <u>EHA:</u> Kronologia: 1900 gutxi gorabehera</p> <p>Kudeaketa eremua: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: San Martín kalea z/g -</p>	

DESKRIBAPENA
<p>Harrizko zubia La Torca erreken gainean, herriaren goialdetik Santa Maria eta San Martin auzoak komunikatuz eta jurisdikzioaren goialdeko harrobietara igaroz.</p> <p>1993.urtean Langraiz Okako Administrazio Batzarrak udalari baimena eskatzen dio bidea berregiteko, arkuaren gaineko apur bat haziz bidearen loturari hurbiltzeko. Zubia kareharrizko zintzur batean kokatua dago, bidea oztopatzen zuena bere egitura ibilbidearen beheko kota batean geratzen. Proiektuak Javier Aguirre Erbina gidatzen du eta jatorrizko aparailuak harlangaitzez egina eta zementuzko kare berrien kokatzea bidean barne dauka. Zubiak tamaina erdiko edo txikiko harlangaitzezko mendigune bat dauka ilarako erregulazio ez oso onarekin, eta aldi berean, Torkako errekek sortutako eztarri formara egokitu da. Beheko partean, behearen txikiko arku bat zokalo handia edo peraltearen (bi metro eta erdikoa) gainean jartzen da, hustubidearen gainetik altxatuz. Gangaren plementeriak aparailu trinko bat aurkezten du, harlangaitzean eta zementuarekin, hariak edo pitak bereiziz blokeen tamainagatik (bukaera gabe eta neurri zehatza erabili gabe), tinpanoei lotzen dira haginezko piezen bidez. Kanpoalde eta bidearen arteko distantzia tinpanoan ia bi metrokoa da, 1993.urtean apur bat hazi zena, hainbat arretarekin zaila izan dela aldaketa igartzea, bereziki monumentu bietan erabilitako harlangaitzezko aparailuagatik.</p> <p>Bidea konkaboa da, trazadura eta ibilbidea lotzeko zailtasunekin, lau metroko zabalerarekin, elementuaren tokiko izaera azpimarratuz. Adierazle tipologiko guztiak, metrikoak eta inguruaren arabekoak, kronologia nahiko berantiarerantz doaz, XIX.mendeko azken hamarkada eta XX.mendeko lehenengo hamarkaden artean.</p> <p><i>* Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.</i></p>
Kontserbazio Egoera: Ona
ERREGULAZIOA
Babes maila:
EGITURAZKOA
Jarduketa irizpideak:
<ul style="list-style-type: none">* Babestutako elementuaren mantentze eta kontserbazio lanak.* Finkatze lanak.* Zaharberritze lanak hormigoizko kare desagerpenerako, zubiaren menpe daudenak.* Birgaitze lanak hormigoizko karelen ordezkapenaren bitartez beste harri, egurra edo beste material batengatik, zubiaren ohiko irudia ez aldatzeko eta inguruko paisaia ere ez, betiere zubiaren erabilpenak baimentzen duenean.

IDENTIFIKAZIOA

N-40

Elementuaren izena:

Kare labea, karegile baserria

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegikoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:

Kronologia:

m. XX (1900)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Karegile kalea, 7

260111570B00010001CY

DESKRIBAPENA

Harrizko baserria "L" formako solairuarekin eta bi isurkiekin estalia, bere jatorria 1900.urteko da, ustez antzinako karegile baten gainean eraiki da, Eleutero Gangutia jabetasunarekin, nahiz eta bere berreraikitzea eta bihurtzea etxebizitzan edozein aztarna ezkutatu. Langraiz Okaren kanpoaldean dago, antzinako errotatik hurbil (gaur egungo geltoki elektrikoa).

Gaur egungo eraikinaren kanpoaldean, karratu formako labe baten oinarria igartzen da, baina gaur egun ezin dugu aurrikuntza baieztatu. E. Gangutia kare labe baten jabe dela baieztatzen duen lehen aipamena 1891koa da. Laureano Zaroa ere agertzen da, errotaren jabe den lehiakidea, baina labeari buruz ez dugu inolako informaziorik. 1904.urtean Gangutiak hidraulika lantegi baten jabea izan zela agertzen da, harria egosteko bi labeekin. Karegile industria biak kokatzeko bi lan hipotesia ditugu: alde batetik 1904.urteko harriak egosteko existitu zirela labe bi hauek edo beste alde batetik, ez direla garaikideak, eta behin XX.mende hasieran karegilearen labe hauek agortu ondoren, industria goiko elementura mugitzen da, berriagoa. Azken helbide honetan, uler dezakegu urtebete beranduago izen emate industrialaren baja eskatzea, hau da, karea egosteko bi labeen baja, urte aldaketa azpimarratuko zuen. Bakarrik barnearen analisi sakonago bat eta gaur egungo jabeak erraztu dezaketen informazioa argi pixka bat islatuko du.

** Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak, jatorrizko balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratarara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

IDENTIFIKAZIOA

N-41

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.: 45

Kronologia:

m. XX (1900)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Elizako ibilbidea kalea, 3

26020485000010001CN

DESKRIBAPENA

Dorretxe motako eraikina da, solairu karratuarekin eta hiru altuerekin, harrizko harlanduz eta harlangaitzez egina, teila arabiarrez egindako estaldura, lau isurkietara. Iparraldean altuerazko atxikipen bat dauka ustez kotxeak gordetzeko.

Fatxaden osaerari dagokionez bere irmoagatik nabarmengarria da, hutsune gutxi eta txikiak direlako. Hauek simetrikoki banatzen dira, beheko solairuenak txikiak eta bertikalak izanik. Lehenengo solairukoak handiagoak eta bertikalagoak dira, eta azkenik estalduran beheko solairuen tamaina berekoak dira baina horizontalagoak.

Hegoaldeko fatxada, simetrikoa da, hala ere, erdiko ardatzean hutsune handiago bat aurkitzen dugu, fatxada honen izaera nabarmentzen duena.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak, jatorrizko balioak galtzekotan.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

IDENTIFIKAZIOA

N-42

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:3

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Gipuzkoa kalea, 8

260204710000010001KY

DESKRIBAPENA

Eraikin atxikia da, angeluzuzeneko oinplano trapezoidala, teilatu azpiko beste bi solairu ditu, harlanduxkaz egina eta zeramikako teila kurboko hiru isurkiko estalkia duena.

Fatxada nagusia ia simetrikoa da, eta sarrerako ate handi bat du, erdian dauden harlanduz egindako arku batean markoztatuta. Gainerako baoak bi ardatzetan banatuta daude, alde bakoitzean bao bana dutela solairu bakoitzean.

Iparraldeko fatxadak zaharberritu dira eta solairu bakoitzeko tamaina bertikaleko lau bao handi dauzka.

Jatorrizko baoak tamaina handian egindako harlanduzko markoak mantentzen ditu, baita ertzetan egindako erremateak ere.

Iruzkina: Eraikina zaharberritze prozesu batean dago. Fatxadako baoak handiak izan dira edo berriak dira, sARBIDE atea izan ezik eta leiho batekin, eta hegoaldean beste leiho bat, biak lehenengo solairuan. Estalkia hormigoizko egitura batez ordezkatu da eta lehenengo solairura igo da adreiluzko fabrika baten gainean.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak, jatorrizko balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratarara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

IDENTIFIKAZIOA

N-43

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizko

EHA:

Fitxa zk.:12

Kronologia:

m. XX (1900)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Bizkaia kalea, 4

260200560000010001HZ

DESKRIBAPENA

Laukizuzen forma duen isolatutako eraikina, harlanduz eta harlangaitzez egindako altuera bi ditu, teila arabiarrez egindako bi isurkiko estalkiarekin eta zurezko hegal txiki batekin.

Fatxada nagusiaren konposizioa azpimarragarria da sarreran dagoen arku handiagatik, harlanduz egindakoak eta arku erdizirkularrez eginak. Gainontzeko baoak tamaina karratukoa da, bertikalak eta asimetrikoak jarriak konposizio ardatz bat jarraitu gabe.

Alboko fatxadak eta atzeko partean daudenak baoren bat daukate, baina tamaina txikikoak eta ardatza errespetatu gabe.

Kontserbazio Egoera: Txarra

ERREGULAZIOA

Babes maila:

Eraikina: Ingurumena

Sarreran dagoen arku: EGITURAZKOA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak: eraikinaren sarreran dagoen arku.
- * **Finkatze** lanak.
- * **Zaharberitze** lanak, babestutako elementuaren jatorrizko balioak galtzekotan.
- * **Berregiturapen** lanak, lurrera botatzeak ere bai, beti ere babestutako elementua errespetatuz. Materialak mantenduko dira eta baoak burutuko dira ohiko erritmoak, forma, tamaina, arotzeria eta abar kontuan izanik.

IDENTIFIKAZIOA

N-44

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipo:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

Babes-maila:

Oinarrizko

EHA:

Fitxa zk.: 43

Kronologia:

m. XIX (1850)

Kudeaketa eremua:

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Gipuzkoa kalea, 13

26020520000010001DZ

DESKRIBAPENA

Laukizuzen forma duen isolatutako eraikina, harlanduz eta harlangaitzez egindako altuera bi ditu, teila arabiarrak egindako hiru isurkiko estalkiarekin eta zurezko hegal txiki batekin.

Ibilbide publikoari begira dagoen fatxada ia itsua da, beheko solairuko sarrera eta lehenengoan hiru bao daude eta haizebide txiki bat. Eraikuntza honetan ohikoa denez, bao guztiak harriz egindako harlandu handiaz estaliak daude.

Hegoaldeko fatxada apur bat irekiagoa da eta lursailaren patiorantz irekitzen da. Asimetrikoki baiko ardatz bertikal bitaz osatua dago. Iparraldeko fatxada guztiz itsua da eta kotxeak gordetzeko eranskin bat dauka.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak, jatorrizko balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

IDENTIFIKAZIOA	
N-45	
<p>Elementuaren izena: Etxebizitza-eraikina</p> <p>Tipo: Egoitzakoa-Bizitegia</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> - <u>Babes-maila:</u> Oinarrizkoa</p> <p><u>EHA:</u> <u>Fitxa zk.:</u></p> <p>Kronologia: m. XX (1900)</p> <p>Kudeaketa eremua: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: San Sebastian kalea, 10 26020495000010001JW</p>	

DESKRIBAPENA
<p>Solairu laukizuzeneko eraikin erantsia, altuera bi gehi estaldura azpikoa, harlangaitzekoa eta teila arabiarrez egindako bi isurkiko estalkia.</p> <p>Fatxada nagusia bi bolumenez osatzen da eta gailurraren norabideagatik ezberdintzen dira. Mendebaldean dagoen bolumena teilatuaren gailurra dauka, fatxadarekiko perpendikularra eta gailurraren azpitik fatxadarekiko paralelo balkoi bat irekitzen da. (balkoi hau aurreko itxuraldaketa-aren ondoren sortutakoa da). Balkoi honen azpitik dimentsio antzeko bi bao irekitzen dira.</p> <p>Beste bolumena fatxadarekiko paraleloa den gailurra dauka, lehenengo solairuan bao bi dauzka, aurretik aipatutakoaren antzekoak, beheko solairuan sarbide ate batekin bao baten ondoan, biak baoben ardatzak errespetatuz.</p>
Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA
Babes maila:
INGURUMENA
Jarduketa irizpideak:
<ul style="list-style-type: none">* Babestutako elementuaren mantentze eta kontserbazio lanak.* Finkatze lanak.* Zaharberitze lanak, jatorrizko balioak galtzekotan.* Birgaitze, eraberritze eta egokitze lanak, eta elementua beste erabileratarara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo apaingarri batzuk ere.* Berregituratze lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

IDENTIFIKAZIOA

N-46

Elementuaren izena:

Etxebizitza-erakina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegikoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.: 41

Kronologia:

m. XIX (1890)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

San Sebastian kalea, 3

260205140000010001HW

DESKRIBAPENA

Laukizuzen formako solairua eraikinari atxikia eta hiru altuerakoa, harlanduxkoa eginda eta teila arabiarreko hiru isurkiko estalkiak.

Fatxaden konposizioa ez da oso nabarmena baoen konposizioagatik, baizik eta eraikinaren tamainagatik. Ekialdeko fatxada beheko solairuan sarrera atea dauka, apur bat hegoalderantz, forma eta tamaina ezberdineko lau baokin lehenengo solairuan, eta harran plakazko estalduran ohiko estiloa imitatzeke.

Gainontzeko fatxadak antzeko ezaugarriko baoren bat daukate baina konposizio garrantzi handia izan gabe.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak.
- * **Zaharberritze** lanak, jatorrizko balioak galtzekotan.
- * **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeke beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo apaingarri batzuk ere.
- * **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

IDENTIFIKAZIOA

N-47

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.: 46

Kronologia:

m. XX (1900)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Gipuzkoa kalea, 11

26020518000010001FP

DESKRIBAPENA

Solairu laukizuzeneko eraikin erantsia, altuera bi gehi estaldura azpikoa, harlangaitzekoa eta teila arabiarrez egindako bi isurkiko estalkia eta zentratu gabekoa.

Fatxada nagusiaren osaerak ez du konposizio ardatzik, hutsuneen tamainak ezberdinak dira baina harrizko harlandu handiez eginak daude.

Alboko fatxada osaera ezberdina dauka eta simetrikoak diren konposizio ardatz biei arreta jartzen die, solairu bakoitzean jatorrizko bi hutsunekin. Fatxada honen gainean estalduraren egurrezko hegala hegan geratzen da.

Eraikin honen elementu azpimarragarriena gailurraren ardatzean aurkitzen dugu, bertan sarbidearen ate handia eta erdi-puntuko arku formako leihoa topatzen dugu. Gainera, hutsune hauekin batera bigarren solairua gailentzen duen harrizko harlanduzko kontrahormak arreta deitzen du. Kontrahorma honek harrizko harlanduz inguratutako beste hutsune bat gailentzen dio.

Kontserbazio Egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak, jatorrizko balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo apaingarri batzuk ere.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

IDENFIKAZIOA

N-48

Elementuaren izena:

Eskolak

Tipologia:

Ekipamentala, administratiboa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk: 63

kronologia:

1940

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Jose Antonio Aguirre parkea, 3

260200030000010001GV

DESKRIBAPENA

Antzinako eskolen eraikina, beheko solairua laukizuzen formakoa eta bi isurkiko teila arabiarrez, muturretan eraikina aterpe batekin bukatzen zuen, perpendikularra eraikin nagusiaren gailurrera. Ondorengo zaharberrietak, eraikina Langraiz Okako Administrazio-Batzarrean bihurtu zuen; aterpeak itxi zituen adreiluekin eta harrizko zokalo baten gainean kokatu zituen. Honek aldapa bezala balio du eraikinaren irisgarritasuna errazteko.

Fatxada nagusian zuri kolorea zarpiatua mantentzen da eta zurezko arotzeriak hormaren atal handietan.

Atzeko partean, ipar-ekialdean, aurreko eraikin baten aztarnak daude, bizitegi tipologiarekin, eta eraikinari atxikia.

Multzoa simetrikoa da, orekatua eta egokia kontsideratzen da emandako erabilerarako. Babesten da eta gainera, bere balio historiko-kulturalagatik, herrietan eraikuntza mota honen existentzia suposatzen du. Hau da, eliza, frontoia, plazak....etab-ekin batera udalerraren bizitza soziala osatuko dute.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes Maila:

INGURUMENEOA

Jarduketa Irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze** eta **kontserbazio** lanak.

***Finkapen** lanak

***Zaharberritze** lanak.

* Barne **egokitzapena**, **aldaketa** eta **zaharberritze** lanak, jatorrizko elementuaren bolumetria, materialak, etab... mantenduz, baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamental.

* **Zaharberritze** lanak, eraikin nagusian kontserbatzen den atxikitako harrizko eraikin zaharrena, tipologia, bolumetria eta ohiko materialen kontserbazioa.

IDENTIFIKAZIOA

N-49

Elementuaren izena:

Langraiz Okako espetxea, kasamata

Tipologia:

Militar-espetxea

Ondarea:

Kategoria:

Babes Maila:

EHA:

Fitxa zk:

kronologia:

1940

Kudeaketa eremua:

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Espetxea

260200510A00220001DZ

DESKRIBAPENA

Eraikin txikia da, espetxearen sarreratik gertu kokatua dagoena, komunikazio eta bisiten eraikinetik gertu eta zainketa edo kasamata egiteko antzinako pabiloi handiko eraikin bi.

Harrian eraikia, laukizuzen formako solairuarekin, 3,5x3,5 m²-koa, eta eguzkitik zein euritik babesteko bi irtengune, malda handiko lau isurkiko estalki baten bidez estaltzen da, gertu dagoen arte baten adarrez zaharkitua.

Gertuko eraikinen irudiak existitzen dira; eraikinak altxatu ziren garaian lurrera botatzearen babesagatik, aurreikusi daiteke bere garaian kontserbatu nahi zela; 1945.urte aurretik margoztu zen pintura eta ondoren espetxean jarri zen eraikinari balioa emanez.

Kontserbazio egoera: Ona, estalkia izan ezik.

ERREGULAZIOA

Babes Maila:

INTEGRALA

Jarduketa Irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze** eta **kontserbazio** lanak.
- * Elementuaren estalkirako **finkapen** lanak
- * Jatorrizko elementuen **zaharberitze** lanak, baita kaltetutako beste elementuak ere.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

O_Olabarriko Administrazio Batzarra

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IDENTIFIKAZIOA

O-22

Elementuaren izena:

Done Eztebe Lehen Martiriaren eliza

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Hasitako espedientea

EHA:

kronologia:

m. XVIII (1700)

Kudeaketa Eremua:

Fitxa zk.: 5

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

San Esteban enparantza, 2

260205960000010001KT

DESKRIBAPENA

"San Esteban parrokia Badaiako mendilerroetan altxatzen da eta estilo erromatarra daukan beste baten gainean eraikia dago, tarte bietan oraindik aztarna batzuk geratzen dira, gainera epistolaren horma zati bat kontserbatzen da. Hala ere, bere gaur egungo itxura gotiko atzeratu estiloaren barruan dago, XVI eta XVII mendeen artean.

Gaur egungo tenplua gurutze latindarreko solairu bat hartzen du, beso murriztuekin eta nabearen goiko parte zuzenarekin. Solairua, angeluzuzen formarekin, hiru tartetan banatuta dago bi estilo ezberdinak azpimarratuz. Erromanikoa bi gangaz irudikatua, bata elizaren sarreran eta bestea kanoi-ganga, eraikinaren bigarren tartean egungo koroa estaltzen duena.

Beste alde batetik, gotikoa poligono formako goiko partea gezurrezko gurutze bat irudikatuz, izar formako ojiba-gangako nerbio gurutzatuak eta kanpoan eransten diren mugarriak (kontrahorma). Erromanikoarekin alderatuz, eliza txikiak eta ilunak zirela, gotikoa eraikin lerdin eta argitsuak eraikitzen ditu "espiritua gorantz eramanez". Kanpoaldean eta elizaren hegoaldeko fatxadari erantsita, altuera handiko barrunbe dorre bat kontserbatzen da, kanpaiaren funtzioa egiten duena. Solairu karratua dauka eta almena espezie baten gaineko piramide formako teilatu batez estalita dago. Kanpaiak dauden eremuan erdi puntuko arku bi daude.

**Udalerraren web gunetik hartutako deskribapena.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua. Fitxa-23,EHAA 128-97/07/07

IDENTIFIKAZIOA

O-53

Elementuaren izena:

Olabarriko errota

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk:

kronologia:

m. XIX (1861)

Kudeaketa Eremua: -

Kokapena eta Katastro erreferentzia: -

DESKRIBAPENA

Olabarri errotari buruz ditugun albisteak oso gutxi dira, hortaz elementua modernoa izan beharko litzateke. Lehenengoa 1861.urtekoa da, palia baten barruan agertzen denean, etxalde bat ibaia eta Olabarri errotaren ibilbide artean. 1904.urtean Olabarriko hainbat auzokide errekararen albo batean, errotara doan iturrian eta bere gainean akueduktu bat dago baratzeraino soberan dagoen ura eramateko, hormatxo bat eraikitze baimena eskatzen dute. Honek baieztatzen du elementuak jasaten duen ura, urmaeletatik, ibilbide txiki baten bidez, zuzenean doa industriara, Olabarriko pertsona nagusiak esaten duten bezala. Soberakinak Olabarriren ekialdetik kilometro erdira kokatuak daude, Langraiz Okaren errepide alboan. Solairu laukizuzeneko eraikin simple bat da, harlangaitzekoa, solairu bakarrarekin, ehotze gela batekin eta lurperatutako estolda betekin (harlangaitzeko fabrika) eta belardiaren artean ikus daitekeen erdi puntuko arku eta aparailua.

**Arabako Datu Espazialei Azpiegiturari buruzko informazio gehigarria.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak.
- * **Zaharberritze** lanak.
- * **Berregituratze** lanak

IDENTIFIKAZIOA

O-54

Elementuaren izena:

Etxebizitzaren eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:36

Kronologia:

m. XIX (1800)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

San Esteban kalea 1-3

26021039000010001HV

DESKRIBAPENA

Solairu laukizuzeneko eraikin isolatu, altuera biekina eta harlangaitzez egina, teila arabiarrez egindako bi isurkiko estalkiarekin.

Fatxada nagusia asimetrikoa da, sarbide ate bat dauka, tamaina txikiko hutsune batzuk, zurez inguratuak eta anarkikoki jarriak. Harrizko harlanduz egindako bi hutsune existitzen dira, bai fatxada luzean zein alde batean dagoena.

Jatorrizko hutsuneak tamaina handiko harlanduz egindako ingurua mantentzen dute, eta izkina guztietako bukaerak. Fatxaden gainean egurrezko hegala dago.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak elementuaren ingurumen balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa

Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua. Fitxa-24,EHAA 128-97/07/07

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

T_Trespondeko Administrazio Batzarra

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IDENTIFIKAZIOA

T-6

Elementuaren izena:

Erromatar zubia

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu multzoa

EHA: 2017/09/26

Babes maila:

Berezia

Fitxa zk.:27

Kronologia:

XVI (1574)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

A-3306 Errepidea

DESKRIBAPENA

"Eusko Jaurlaritzak Interes Kultureleko Ondasuna kontsideratzen du eta Iruña Okaren eraikinetatik adierazgarrienetarikoak. Nahiz eta baieztatzen duen ikerketa ez ezagutu, erromatar jatorria daukela kontsideratzen da Iruña-Veleiako aztarnategiaren hurbiltasunagatik. Herriaren izena monumentu honengatik da: Tresponde, latinetik transpontem (zubiaren atzetik).

Monumentu honek zadorra ibaiaren alde biak lotzen ditu arbel harriekin eraikia dago, zoladuran argamasa eta lauzekin. Erdi-puntuko hamahiru arku osatua dago, hamabi mugarriekin eraikiak garai ezberdinetan: lehenengo sei arkuak antzinako garai batenak dira (baliteke hasiera batean bakarrik sei arku izatea), hurrengo bostak ondorengoak dira, eta azken biak azken fasekoak dira, mugarria oso lodia izanik.

Ibaiaren ohe arrokatsu gainean ezartzen da. Mugarrietako bik zabalkuntza bat jasan behar dute hondorantz uraren igoeragatik, begi bistan ezin da bereizi, ur-azpitik geratzen direlako. Gainera, bere eraikuntza hainbat zubi-bular barne dauzka, edo mugarrien gainean eraikitako irteerak, beraien funtzioa ur emaria moztea da, nahiz eta zubi-bular hauetako bostek gaur egun alde batera jartzeko erabiltzen dira ibilgailuek igarotzeko. Bere zabalera osoan, eta zubiaren alde bietan, atxikitako horma bat dago, hainbat hondamendien ondorengoak eta pretil izenarekin.

**Udalerrriaren web gunetik hartutako deskribapena.*

**Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan. (Fitxa OCA-28 orri. 447 eta Eusko Jaurlaritzaren Kultura Ondarearen web gunean, Ondarea.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimentzen diren parte-hartze lanak babes-araubide espezifikoko beste irizpideei dagokio, Eusko Jaurlaritzako kultura sailak ezarrita, Euskal Kultur Ondareari buruzko 6/2019 Legeko 38.2 artikulua araberan, eta deklaratuak izan diren dekretuaren arabera dauden zehaztapenen arabera.

IDENTIFIKAZIOA

T-7

Elementuaren izena:

Lazako zubia

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu multzoa

EHA: 2017/09/26

Kronologia:

m. XVIII

Kudeaketa Eremua:

Babes maila:

Berezia

Fitxa zk.:74

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Lañabidea bidea

260305900A00000000AO

DESKRIBAPENA

Ez daukagu zubiari buruzko erreferentzia historikorik, hala ere, baldintza arkitektoniko arkaizanteak gordetzen ditu eta antzinatasuna igartzen den ingurune espezifikoan kokatzen da. Mendozatik jaisten den Laza erreka txikia zeharkatzen du, Momarion antzinako bidea Tresponde eta Vitoria-Durango errege bidea lotzen zuena. Ibilbide hau XX.mendetik ez da erabiltzen, herriak daukan saihebiderekin, sastrakaren artean ezkutatuak geratuz.

Ibaiaren gainean zuzenean ezartzen da zokalo txiki batekin, (salmerrak ur azpian ezkutatuak daude) harlangaitzezko pareta baten gainean, harlanduxkoan landuak; iraulketa murriztuarekin, gezia eta argiaren artean heren bateko erlazioarekin.

Tinpanoak harganlaitzezkoak dira, arkuak gainera eta bidearen artean bi ilara gordez, karela falta duenak. Bakarrik harlandu azpimarragarri bat arku formarekin bidean zubiaren zabalera markatzen du, bere zoladura lauza da plementeriaren giltzurrunekoa edo barne trinkoarena. Adibidea bide horizontal bat aurkezten du, lau metroko zabalera (XVIII. Mendeko edo aurreko mendeen Errege bidean ohikoak, baina bigarren mailako bideetan ere bai). Aparailua eta biratze motakoa arkaizanteko faktoreak dira, baina beti izan behar dugu denboran zehar eredu errepikapenaren aurreikuspen bat, gezurrei buruzkoak eta askoz gehiago garrantzi gutxiko egituretan. Printzipioz XVIII.mendekoak dira, betiere hemeretzigarren mendea baino lehen.

** Arabako Datu Espazialen Azpiegituratik hartutako deskribapena.*

Kontserbazio Egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimentzen diren parte-hartze lanak babes-araubide espezifiko beste irizpideei dagokio, Eusko Jaurlaritzako kultura sailak ezarrita, Euskal Kultur Ondareari buruzko 7/1990 Legeko 38.2 artikularen arabera, eta deklaratuak izan diren dekretuaren arabera dauden zehaztapenen arabera.

IDENTIFIKAZIOA

T-8

Elementuaren izena:

Momario Zubia

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu multzoa

EHA: 2017/09/26

Kronologia:

m. XVII

Kudeaketa Eremua:

Babes maila:

Berezia

Fitxa zk.:26

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

A-3302 errepidea

DESKRIBAPENA

"Ezkerreko ertzetik ikusten diren lehenengo bost hutsuneak puntu erdiko aitzinako obrak dira, zubi-branken bidez defendatuak, ojibal solairukoak edo ardatz eta ezproi kubikoak, bidearen kotara helduz. Tresnak kalitate onekoak dira, lortutako bokalekin laukizuzen formako dobelekin, harlanduekin eta txopa eta brankaldean defentsekin, bitartean harlanduxkoak tinpanoen zonaldea okupatzen du. Gangen beheko tertzioan dauden interguneak azpimarragarriak dira, ziur aski zinbria eraikigarriak eusteko. Seigarren arkua berriz, (...) trinkotze bat aurkezten du indartsuaren diakronia agerian utziz nahiz eta zubiaren arkitektura neurri garrantzitsuenak jarraitu.

(...) eskuineko ertzean, lau gainezkabide daude, garrantzi gutxiarekin eta aldatuak izan direnak jatorrizko fisionomiari dagokionez, zubi-branken tipologiaren dibertsitatean ikusten den bezala.(...)"

* Añanako Kuadrillaren ondare arkitektonikoaren liburuaren deskripzio partziala. (Fitxa OCA-30 orri. 449)

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimentzen diren parte-hartze lanak babes-araubide espezifikoko beste irizpideei dagokio, Eusko Jaurlaritzako kultura sailak ezarrita, Euskal Kultur Ondareari buruzko 7/1990 Legeko 38.2 artikulua araberan, eta deklaratuak izan diren dekretuaren araberan dauden zehaztapenen araberan.

IDENTIFIKAZIOA

T-25

Elementuaren izena:

Conjunto de Santa Catalina de Badaia: torre, iglesia, casa-palacio, convento, claustro, aljibes exteriores, entorno y camino de acceso.

Tipologia:

Militarra-Defentsarako eta Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu multzoa

EHA:

Kronologia:

m. XIII

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Santa katalina z/g

260306700B00010001JT

Babes maila:

Ertaina

Fitxa zk.:49

DESKRIBAPENA

XIV. mendetik XIX. mendearen lehen herenera arte, eboluzio historikoa izan zuen morfologiari, barne-antolamenduari eta eraikinen erabilerei dagokienez.

Iruña Okako Udalak lursailak eskuratu zituen arte, Santa Katalinako aurriak hormen, forjatuen eta estalkien hondakinez beterik zeuden eraikinari su eman eta konplexua abandonatua izan zenez gozotik. Hondakinak ateratzeko, eraikina sendotzeko eta multzoari balioa emateko 2000. urtetik aurrera egindako lanei esker, multzoaren espazio funtzionalak identifikatu ahal izan dira, eta XIV. mendearen amaieratik XIX. mendearen hasierara izan zuen eboluzio historikoa zehaztu.

XIII-XIV. mendeko Iruñatarren jatorrizko defentsara aztarnak ipar-mendebaldeko angeluan daude. Ondoren erantsitako kanpai-horma handi batek koroatzen du. Ekialdeko horman, sartzeko ate zaharra dago, ojiba-arkuarekin kanpoaldera, eta barrura beheratua, hormatuta.

Elizaren oinplanoak gurutze latindarra eta lau angeluko burualde zuzena ditu; aldare nagusia zertxobait goratuta dago, eta korua, berriz, arroka naturaleko zapalda baten gainean, zeina iparraldetik hegoaldera hedatzen baita multzoko eraikinen azpitik. Gurutzaduraren bi muturretan albo-kapera bana dago; iparraldeko adarrekoa hobeto kontserbatuta dago beste aldekoa baino. Elizako lurzoruak harrizko zoladura dauka.

Jauretzea multzoaren mendebaldean dago, eta, elizan bezala, hormetako asko zutik gelditu dira lehen karlistaldiaren amaierako sutearen eta abandonuaren ondorioz forjatuak eta estalkia amildu ondoren ere. Eraikina, hasieran, egoitza zibil bat zen, hots, iruñatarren jauretzea, erronboide-formako oinplanodun bolumen gisa eraikia, beharbada XIV. mendean: behe-solairua eta bi goi-solairu zituen, zurezko egitura batez egindako atal irten batekin. Komentua sortu zenean, eraikinak soilik egoitza zibil izateari utzi zion, eta komentuko gela parte bilakatu zen. Dena dela, XV. mendearen amaierara arte gutxienez, geletako batzuk iruñatarren familiarentzako aldi baterako bizileku gisara gorde ziren. Egituren erreforma garrantzitsuenak XV. mendearen amaieran egin ziren, hau da, jeronimotarrek sortutako komentua agustindarren ordenari laga zitzaionean. Hormetan aldaketa batzuk ikusten dira: besteak beste, atal irtena ezabatu zen, bao berriak ireki ziren, eta forjatuen kopurua eta altuera aldatu ziren.

Konplexuaren ekialdeko hegalean, L formako oinplanoa duen eraikin bat dago, zeinetan, seguru asko, hala nola komentuko erreferentzia, kapitulu-gela, liburutegia eta abar. Eraikin horretan ere, jauretxean bezala, aldaketak izan dira historian zehar. Hasieran, eraikinak atal irten bat izango zuen, jauretxeak bezala, eta litekeena da atal hori kendu izana, beharbada XV. mendearen amaieran edo XVI. enaren hasieran, eraikina handitzeko. Aurrerago, ustez XVII. eta XVIII. mendeetan, hego-ekialdeko muturra eta haren hegoaldeko luzapena handitu eta berregokitu ziren, ziurrenik iruñatarrei ostatu emateko; izan ere, agustindarrek egindako erreformen ondoren ere, espazio bat haientzat gordetzen zen, familiaren aldian behingo egonaldietarako

Klaustroan, ziur aski jeronimoak lehen aldiz ezarri ondoren egokitu ondoren, gangen abioen eta galeriak bermatzen ziren zutabeen harroinen arrastoak aurkitu dira, bai eta komentua okupatzeko azken fasean zoria estaltzen zuen terrazo gorrixakoak ere. Klaustroaren erdian harlauzaz egindako egitura bat dago, erdian zulo bat duena. Azpiko erabilera mailak daudela suposatzen da.

Konplexu horren guztiaren azpian, jariatze-urak drainatzeko azpiegitura bat egin zen, elkarrekin konektaturiko lurpeko erretenen sare batean oinarrituta; sare horren bitartez, ura iparraldean eta ekialdean sakabanaturiko ur-tanga batzuetara bideratzen zen. Konplexuaren kanpoan kokaturiko lurpeko ur-tangak interes berezia dauka, haren dimentsioak eta sekzio zorrotzeko akueduktua direla eta; L formako eraikinaren ekialdean dago, baina gaur egun, segurtasun-arrazoiengatik, ez dago bisitarien gunearen barruan.

Eraikinen aurriez gain —lehen mailako dorrea, eliza, etxea -jauregia, komentua, eta azpiegitura hidraulikoaren kanpoko aljibeak—, babestu egiten da haien parke botanikoaren zatia, hau da, parke horren paisaia estetiko-paisajistikoa osatzen duen zatia, Katalina multzoaren balio historikoak, balio arkeologikoak, klaustrokide historikoak eta ingurumenekoak babesteko beharra.

**Deskribapena, Kultura eta Hizkuntza Politikako sailburuaren 2023ko urriaren 20ko 4928 Aginduan jasoa. Agindu horren bidez, babes ertaineko kultura-ondasun deklaratu zen Iruña Okako (Araba) Santa Katalina Multzoa, monumentu-multzo kategoriarekin (ALHAO, 130. zk., 2023/11/06).*

Kontserbazio Egoera: Hondamena, finkatzeko eta balioa emateko esku-hartzeekin.

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTAL

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimendutako esku-hartze obrak Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak Euskal Kultura Ondareari buruzko 6/2019 Legearen 38.2 artikulua arabera ezarritako babes-erregimen espezifikoaren irizpideetara eta deklaratu diren dekretuan jasotako zehaztapenetara igortzen dira.

Cautelas Arqueológicas: Declaración de Zonas de Presunción Arqueológica. Fichas: 1 y 14. BOPV 128, 07/07/1997

IDENTIFIKAZIOA

T-23

Elementuaren izena:

Aspeako errota (Axpea)

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.: 20

Kronologia:

m. XIX (1800)

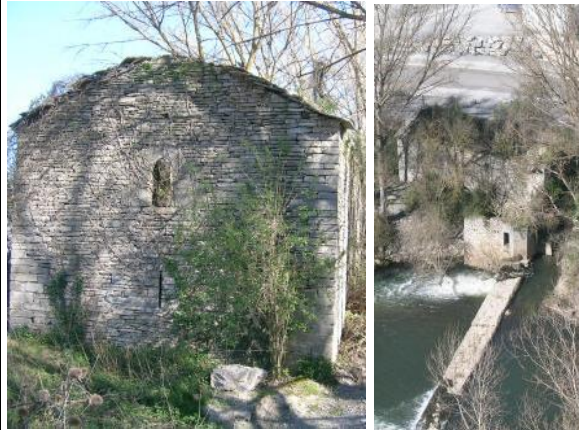
Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Aspea z/g

260307520C00010001CZ

DESKRIBAPENA

"Axpeako errota Zadorrako ertzean dago, hirigunearen mendebaldean. XIII.mende amaierako eta XIV.mende bitartean eraikia, ilaratan jarritakoa eta harlangaitzezkoa, saieteraz zulatutako ate nagusia eta bukaeran puntako arkuekin."

"Begiratutako bibliografian elementuak kontserbatzen dituen erdi aroko sustraiak konfirmatzen ditu, bereziki eraikin nagusian defentsazko gorte arkitektoniko eredu jarraituz. Errotarako Micaela Portilla iritzia kontuan hartzen dugu, "erdi aroko laukizuzen formako barrunbea", zirkulu formako zulo bateraino heltzen zen, gaur egun itxuraz aldatua (iparraldeko etxean erdiratua, kanpoaldean dinteldua baina barnean arkurekin).

Eraikinaren elementu bitxiak oso ezberdinak dira forma eta tipologiari dagokionez gainontzeko industriei, kronologia goiztiar bat eta irinezko errotaren funtzio osagarria bat salatuz. Bost gezi-leiho aurreikusten ditugu lehenengo solairutik sakabanatuak, haietarikoz batzuk arku formako leihoekin bigarren solairuan (barnealdea okupatzen duen sastrakak konponketa ez du posible egiten). Harlangaitzezko hormen lodiera ia-ia metrorarte heltzen da, lerro horizontal erregularretan ondo egokiak, harlanduxkoak gogortuak izkintan eta baoetan, -egituren puntu ahuletan-; estalkiaren barnearmazoa eta makineria, desagertu da, baina kanpoaldean oraindik kontserbatzen dira lauza batzuk bi isurkiko estalkian, ondoren teilaz zaharberritua.

**Añana kuadrillako Ondare Arkitektonikoaren liburutik hartutako deskribapen partziala. (Fitxa OCA-25 334.orri)*

Kontserbazio Egoera: Txarra

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTAL

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberritze zientifiko eta zaharberritze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua. Fitxa-15,EHAA 128-97/07/07

IDENTIFIKAZIOA

T-24

Elementuaren izena:

Santiago Apostoloaren eliza

Tipologia:

Erlijosoa-Hiletakoa

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Hasitako espedientea

EHA:

Fitxa zk.: 6

Kronologia:

m. XV-XVI

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Santiago enparantza, 6

260309410000010001FU

DESKRIBAPENA

"Zadorra ertzean kokatua dago, Trespondeko eliza Santiago Apostoluaren deiturara zuzendua dago. Arkupe baten bidez heltzen da, toskanako zubi birekin helduta, behatoki bezala eraiki zen eta 1688.urtean Martín de Macaran hargina eraikia. Bestibulu txiki bat zeharkatu ondoren tenplura heltzen gara, bertan eraikinaren estilo gotiko aurreikusten da, gurutze latindar nabe bateko solairuan aurkeztuak, bi tarteekin.

Goiko partea aldare nagusia dagoen tokia da, hiru besoetakoa da. Izar formako ganga bat dauka eta nerbioen loturetan gakoak aurreikusi daitezke, lore formekin apainduak. Gangak, XV.mende amaieran eraikiak, mentsulen gainean daude (hegalaren egiturazko elementua), lurzoru arte heltzen ez den zutabe formarekin eta beheko partean moldura batekin. Tenpluaren eskuinaldean, beste bi kapera existitzen dira, haietariko bat erretaula batekin eta kanoi ganga batekin eta bataiotegikoa (bataientzako erabilia), bataiarria eta koruaren igoera bertan aurkitzen dira, gaur egun existitzen ez dena.

Dorreari dagokionez, solairu karratukoa, eraikitako tokia azpimarratu behar da, ez da oso ohikoa goiko partearen albo batean. Bere parte altuenean, 1974.urtean bukatu zen, metalezko kapitela berezi batekin."

**Udalerrriaren web gunetik hartutako deskribapena.*

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Egindako parte hartzeak zaharberitze zientifiko eta zaharberitze kontserbatzaileetan egitea gomendatzen da, I eranskinean definitzen diren bezala "Birgaitzearen Parte-hartzeak", ondare urbanizatu eta eraikia birgaitzeko jarduketari buruzko 317/2002 Dekretuan agertzen den bezala.

Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua.Fitxa-13, EHA 128-97/07/07

IDENTIFIKAZIOA	
T-55	
<p>Elementuaren izena: Bolatokia</p> <p>Tipologia: Azpiegiturak eta Herri lanak</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> - <u>EHA:</u> Kronologia: m. XX (1902) Kudeaketa Eremua: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: Plaza Santiago, 1 260309390000010001HX</p>	

DESKRIBAPENA
<p>Gaur egungo multzoaren aurrekaria 1902.urtean agertzen da, gaur egungo tokia okupatuz, baino norabidean aldaketa txiki batekin (gaur egun ipar-hegoaldeko norabidea) eta estaltzen duen eraikina gabe. Jarduera mende osoan zehar jarraitzen du 1986.urterarte, urte horretan bolatokia eraikitzen da elizaren alboan. Proiektua Pablo Carretón eta Alejandro Díaz arkitektoen eskuetan geratzen da, kanposantuz eta ehorzlekuen berrantolaketaz ere arduratzen dira. Orain dela gutxi eraikina aldatu da eta espazioa ixten duten ate batzuk jarri dira eta fatxada aldatu egin da, landaredi akabera emanaz.</p> <p>Bolatokiak aterpe bat dauka sarbide modura, toki erdi publiko bat galtzada, eraikina eta bolatokiaren artean. Lurraldearen baldintza topografikoetara egokitzen da, hortaz aterpea eta kantxaren artean eskailera batzuk daude. Sartzeko aterpearen bidez argizatzen da eta estalduraren laguntzaz argi-zulo bat izango balitz bezala, eta aterpearen fatxadan dauden bi leihoen bidez. Aterpeak eraikinaren eraikuntzara egokitzen da, honek bolatokiaren iparraldeak erdi-zirkulu baten forma edukitzera laguntzen dio. Bere azalera 180 m²-koa da eta laukizuzen formako solairu bat da, tiro zonaldea borobil formakoa da eta txirloak dauden zonaldea trapezoidala, espazio ahalik eta handiena izan dadin birlen modalitate guztietara jokatu ahal izateko. Tiratzailearen kokapena egurrezko langet batez markatua geratzen da, ohol-gida bost piezen bidez definitzen da. Bidea lurzoruan agertzen da eta alboak taula batekin babestuak, ia-ia lurzoruan: hondoan dagoen taula egurrezko ilaratan altxatzen da metro batera heldu arte. Eraikinak joko zonaldea inguratzen duen harmaila dauka, bolak gordetzeko kaiola bat eta birlak giltzapean.</p> <p><i>*Arabako Datu Espazialei Azpiegiturari buruzko informazio gehigarria.</i></p>
Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA
Babes maila:
INGURUMENA
Jarduketa irizpideak:
<ul style="list-style-type: none">* Babestutako elementuaren mantentze eta kontserbazio lanak.* Finkatze lanak.* Atikoan jatorrizko materialen itzulpenarako zaharberritze lanak, betiere fatxadarekin bat etorriz.* Jatorrizko elementuen zaharberritze lanak, baita hondatutako beste edozein elementurena.* Berregituratze lanak, material eta konponbide arinekin eta ingurunea errespetatuz, bereziki elizaren eraikinari dagokionez, bolatokia ez aldatzeko.

IDENTIFIKAZIOA					
T-56					
<p>Elementuaren izena: Básculako Iturria</p> <p>Tipologia: Azpiegiturak eta Herri lanak</p> <p>Ondarea:</p> <table border="0"><tr><td><u>Kategoria:</u> -</td><td><u>Babes maila:</u> Oinarrizkoa</td></tr><tr><td><u>EHA:</u></td><td><u>Fitxa zk.:</u></td></tr></table> <p>Kronologia: -</p> <p>Kudeaketa Eremua: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: Puente de Iruña ibilbidea z/g 260306120A00000000DZ</p>	<u>Kategoria:</u> -	<u>Babes maila:</u> Oinarrizkoa	<u>EHA:</u>	<u>Fitxa zk.:</u>	
<u>Kategoria:</u> -	<u>Babes maila:</u> Oinarrizkoa				
<u>EHA:</u>	<u>Fitxa zk.:</u>				

DESKRIBAPENA
<p>Harrian egindako iturria, elementu apaingarri nagusi bezala errotaren gurpil erdia dauka. Iturria harriz egindako horma batean dago, errepidea eta parkea bereizten ditu.</p>
<p><i>* Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.</i></p>
<p>Kontserbazio Egoera: Ona</p>

ERREGULAZIOA
<p>Babes maila:</p>
<p>INTEGRALA</p>
<p>Jarduketa irizpideak:</p>
<p>* Babestutako elementuaren mantentze eta kontserbazio lanak.</p> <p>* Finkatze lanak elementuen saneamenduan.</p> <p>* Jatorrizko elementuetan eta hondatutako beste edozein elementuetako zaharberitze lanak.</p>

IDENTIFIKAZIOA

T-57

Elementuaren izena:

Batzar etxea

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.: 60

Kronologia:

m. XX (1930)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Santa Katalina kalea, 12

260309440000010001KS

DESKRIBAPENA

Solairu bakarreko eraikuntza lineala, atxikitako bi eraikuntzekin, harlangaitzean eta teila arabiarreko bi isurkiko estaldurez egina.

Eraikinaren fatxada nagusia sarbide ate bat dauka eta lau hutsune berdin, forma eta tamaina berekoak, forjaz babestuak eta adreiluz inguratuak. Fatxada nagusia mendebaldeko eraikinena da, ate batez eta alboko eraikinean baina tamaina txikiko hiru hutsunez osatua, harrizko buruarekin. Sarbide biak garai altuko kotarekin.

Gainontzeko fatxadak bereziki opakuak dira, antzeko ezaugarriko hutsune gutxirekin baina tamaina gutxiagorekin.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratarara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hutsuneetarako kontuan izanda ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta beste batzuekin margoztatutako materialak besteak beste, eta orokorrean ohiko estiloa daukaten elementu mantentzeko bermatzen duen edozein lana.

IDENTIFIKAZIOA	
T-58	
<p>Elementuaren izena: Cortaveako Errota</p> <p>Tipologia: Azpiegiturak eta herri lanak.</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> - <u>Babes maila:</u> Oinarrizkoa</p> <p><u>EHA:</u> - <u>Fitxa zk.:</u></p> <p>Kronologia: m. XVIII (1721)</p> <p>Kudeaketa Eremua: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: Vitoria-Gasteizko errepidea, 18 260305930A00000000FZ</p>	

DESKRIBAPENA
<p>Berari buruzko lehenengo berria 1721.urtekoa da, Trespondodeko kontzejuak –errotaren jabea Aspean eta Momarion gertatzen den kontrakoa- ; etxea eta errota hipotekatu egiten ditu, baina gerta liteke erdi arokoa izatea. 1771.urtean kontzejuak ber-hipotekatu egiten du eta bi urte beranduago, presaren altuera igotzen da ur gehiago hartu ahal izateko eta burutea zabalagoa egiteko, elementu honetan oso txikia dela. Garai berean Valentín Ortiz de Zárate garrantzizko hainbat lan burutzen ditu Momario eta Cortaveako errota eta presetan, 1863.urtearen abenduak bukatuko zirenak.</p> <p>1896.urtean estatuak jabetza kentzen dio eta irin errota bezala deskribatzen da, Trespondeko jurisdikzioaren barruan, Cortabean, ura Laza ibaitik dator; eta iparraldetik errotarako ura dator, hegoaldeko hustubidea eta sarrera, ekialdeko kontzeju lurraldea eta mendebaldeko zortasun bidea eta aipatutako errota. Harlangaitzean eraikiak daude eta solairu bakarra dauka egoera txarrean, saila bakarrarekin eta harrirako erabiltzen dena. Errotaren azalera 45 metro karratuko da.</p> <p>Errotak 70.hamarkadararte funtzionamenduan jarraitzen du. Gaur egun, Trespondeko mendebaldean dagoen eraikuntza hau eraitsia dago, (alde batera utzitako Laza ibaiaren zubitik gertu eta Mendozara sartzeko errepidetik gertu) harlangaitzezko paretak igartzen dira eta estoldaren arkua. Presa bota egin da eta bidea oraindik igartzen da tramuren batean, lurperatua, burutera zuzenean sartu aurretik.</p> <p><i>* Arabako Datu Espazialen Azpiegituratik hartutako deskribapena.</i></p> <p>Kontserbazio egoera: Hondatua</p>

ERREGULAZIOA
Babes maila:
INGURUMENA
Jarduketa irizpideak:
<ul style="list-style-type: none">* Kontserbazio eta mantentze lanak.* Finkatze lanak.* Zaharberritze lanak.* Berregituratze lanak.

IDENTIFIKAZIOA

T-59

Elementuaren izena:

Momarioko errota

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak.

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa:

Kronologia:

m. XVI

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Irla z/g

260310400000000000MV

DESKRIBAPENA

Irinezko konplexu garrantzitsu honen aztarnak hau Momario zubiaren alboan dago, Vitoria-Billoda errepidearen gurutzean eta Tresponderako bidegurutzean, Zadorra ibaiaren ezkerreko ertzean, bere azpiegitura hidraulikoa hornitu zuen. Erdi aroko jatorrizkoa, 1525.urtean Momario gurgpilaren aipamena aurkitzen dugu.

Denboran zehar bi burute egituren jarraitasuna frogatua geratzen da gaur egun arte, hala ere, ezin dugu gauza bera esan materialen kasuan, konpondu, aldatu eta ordezkatu direla bere bizitza baliagarria bukatzen zen momentuan.

Eraikina guztiz hondatuta dago, lau angeluko solairuarekin, harlangaitzez egina eta desegindako estaldurarekin. Sastrakaren artean estoldaren arkuak ikusten da, harlanduz egina, buruteko egongela bezala bakarrik ikusten dela metalezko antapara batekin eta ertz batean dagoen zuhaitzen aztarnekin. Lursailen berrantolaketak aprobetxamendu bidea desagerrarazi du, antaparan biltzen ez dena. Hustubideak Zadorrara ura berriro bideratzen du, Momarioko zubia zeharkatuz.

** Arabako Datu Espazialen Azpiegituratik hartutako deskribapena.*

Kontserbazio egoera: Hondatua

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

- * **Kontserbazio eta mantentze** lanak.
- * **Finkatze** lanak.
- * **Zaharberritze** lanak.
- * **Berregituratze** lanak.

IDENTIFIKAZIOA

T-60

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:Fitxa zk.: 33**Kronologia:**

m. XX (1900)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Larrachi kalea, 4

260304160000010001AX

DESKRIBAPENA

Trapezoide formako eraikin atxikiarekin eta altuera biko, harlanduxkoa eta estaldura entokatzailearekin eta teila arabiarreko ur biko estalduarekin, zurezko hegalaz.

Konposizio intereseko fatxada bakarra nagusiena da, gainontzekoak itsua izanik. Fatxadak hutsuneko hiru ardatzez osatua dago eta simetrikoa da. Hutsunak dimentsio txikikoak dira eta karratu formarekin, apur bat bertikala, eta hiru solairuetan bananduta, guztiak harrizko harlandu handiez margotatuak.

Lehenengo bi solairuak harlanduxkoan eginak daude eta junturak zuriz margotuak daude; hala ere, beheko solairua estalduaren isurki triangeluarraz definituak daude, eta emokadura zuria da, fatxadarentzako frontoi bezala funtzionatuz.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:**Eraikina:** INGURUMENA**Fatxada nagusia:** EGITURAZKOA**Jarduketa irizpideak:**

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak ohiko balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak. Gaur egungo tamaina mantenduko da eta fatxada nagusia, gainontzeko elementuen konfigurazioa mantenduz.

IDENTIFIKAZIOA

T-61

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:34

Kronologia:

m. XX (1880)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Santiagoko plaza, 4

260304110000010001JW

DESKRIBAPENA

Laukizuzen formako atxikitako eraikina eta estaldura azpitik altuera bikoa da, harlangaitzan eginda estaldura karezatuarekin eta bi isurkiko estalkiarekin, teila arabiarrarekin eta zurezko hegalez eginda.

Konposiziozko intereseko fatxada bakarra nagusiena da eta zurezko hiru ardatz asimetrikos osatua dago. Beheko solairuak sarbide atea dauka, fatxadaren erdian kokatua eta alde bakoitzean hutsune batekin, mendebaldeko hutsunea txikiena izanik eta laukizuzen formakoa eta ekialdeko hutsunea berriz tamaina handikoa da eta laukizuzen forma horizontalarekin.

Bigarren solairuak hiru hutsune ditu, haietariko bi forma eta tamaina antzekoekin eta hirugarrenak beheko solairuaren hutsune handiaren gainean, aurrekoa baino txikiagoa dela. Guztiak harrizko harlandu handietan kokatuak.

Teilatu azpian ardatzarekiko paralelo dagoen gailurrezko hutsune txiki bat dago.

Atxikitako eraikinak positiboki baloratuko dira, bai beraiengatik zein osatzen duten multzoagatik, hortaz ahal den neurrian mantentzea gomendatzen da.

Kontserbazio Egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak ohiko balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratarara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hutsuneetarako kontuan izanda ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta beste batzuekin markoztatutako materialak besteak beste, eta orokorrean ohiko estiloa daukaten elementu mantentzeko bermatzen duen edozein lana. Ahal izanez gero eraikinei atxikitako eraikinak kontserbatuko dira.

IDENTIFIKAZIOA

T-62

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.: 8

Kronologia:

m. XX (1890)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Santiago auzoko kalea, 1

260304180000010001MN

DESKRIBAPENA

Isolatutako eraikina, teilatu azpikoa eta altuera biko, solairu laukizuzenarekin eta ur biko estaldurak, teila arabiarrarekin luzera sentsuan.

Eraikina harrizko harlanduan eginak daude ondo landuak eta friso edo erliebe batekin, solairuak banatzeko. Teilatupea hala ere, adreiluz konponduta dago, jatorrizko materialak ordezkatzu estalduraren konponketaren ondoren.

Hutsuneen konposizioari dagokionez, fatxada nagusian alde batean sarbide atea aurkitzen dugu eta laukizuzen horizontaleko proportzioaren bi hutsune handi. Lehenengo solairua proportzio bertikaleko bi hutsune dauzka, atearakiko ardatzekin paralelo eta beste hutsune bat, ardatza hutsunearekiko lerrokatua eta erdiko posizioarekin, bertan ezkutu heraldiko bat aurkitzen dugu fatxadaren erdian, eraikinari ospe emanez.

Gainontzeko fatxadak hutsunez osatuak daude, laukizuzen formakoak eta bertikalak, eta ardatzen konposizioari jarraituz.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

Eraikina: INGURUMENA

Ezkutu heraldikoa: INTEGRALA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak, teilatupearen jatorrizko materialen itzulpenerako, fatxadaren konposizioarekin bat etorrituz.

* **Berregituratze** lanak, hedapena edo fatxadako hutsune berriak, tradiziozko erritmoak kontuan hartuz, formak, tamainak, aroztegiak eta materialak besteak beste, eta orokorrean elementuen estilo tradizionala mantentzea bermatzen duten lanak.

* **Berregituratze** lanak, hutsune irekiera ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta materialak kontuan izanda, eta orokorrean elementuaren ohiko estiloa bermatzen dituen lanak, betiere ezkutu heraldikoan eragina ez daukana.

IDENTIFIKAZIOA

T-63

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Kategoria:

Oinarrizkoa

EHA:

EHA: 37

Kronologia:

m. XX (1880)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Ojimburu kalea, 18

260306350000010001LY

DESKRIBAPENA

Altuera bi eta teilatupean isolatutako eraikuntza, laukizuzen solairuarekin eskorta bat osatuz eta teila arabiarraz egindako isurki bi.

Bidearekin lerrokatua dagoen fatxada eta lursailaren barruan garatzen direnak. Fatxada nagusia hegoaldekoa da, osaketa soilarekin. Sarbidea beheko solairuan dago, atari txiki baten bidez eraikuntza eta kotxe-tokien artean. Bigarren solairuan bi hutsune nagusi daude harrizko harlanduez inguratua eta txikiago bat ezkerrean. Teilatupeak halanduz inguratutako bi hutsune ditu ere bai.

Harlangaitzean egindako fatxada, harrizko harlanduekin egindako izkinaz. Egurrezko hegal txiki bat dauka, egurrezko laxkak estaltzen dutenak eta teilatuak mantentzen dituenak.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

- * Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.
- * **Finkatze** lanak.
- * **Zaharberitze** lanak elementuaren ingurumen balioak galtzekotan.
- * **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa
- ***Berregituratze** lanak, estalduran argi-zuloak irekitzeko.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

V_Billodako Administrazio Batzarra

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IDENTIFIKAZIOA

V-9

Elementuaren izena:

Billodako Puente Viejo

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

Monumentu multzoa

Babes-maila:

Berezia

EHA: 2017/09/26

Fitxa zk.:28

Kronologia:

XII-XV

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

San kristobal kalea z/g

-

DESKRIBAPENA

"Trespondeko zubia bezala, jatorria erromatar garaian zeukan, gaur egungo egoera Erdi Aroko Adina zeukaten ezaugarrietara hurbiltzen da (XII-XV mendeak). Iruñako aztarna arkeologikoetatik gertu, antzinako herrixka, erromatar asentamendu garrantzitsua bihurtu zen (...).

Eraikin hau egitura arkitektoniko konplexua aurkeztu zuen, arku zorrotzekin eta puntu erdikoak. Hasiera batean puntu erdiko arku hauek agiriko analisisetan baino aitzinagoak kontsideratu dira. Azken finean, XV.mendearen amaieran eta XVI mende hasieran, arku zorrotzen zubi bat existitu zen eta ondorengo konponketan puntu erdiko arkuak erantsi zitzaion.

98 metroko luzera du eta Zadorra ibaia zeharkatzen du 10 arkutan zehar, eta lau metroko lodiera duten bederatzi mugarri. Galtzadaren zabalera 3,40 metrokoa da, baina 4 metrotara hedatzen da(...). zuba harlangaitzezko harriez eraikia dago, bere tamaina aldatu egiten da landutako harrietatik landu barik daudenetara (...). arkuetan harri lauak erabiltzen dira, lauza izenekin, bere zabalera antzekoa da, honekin arkuaren ertza uniformeaz izatea lortzen duzu. Arku guztiak zorrotzak dira; haietariko bi biribilduagoak dira ondorengo faseetan berreraikiak izan direlako eta beheratuak izan dira handitzen joan diren heinean.

Bere eraikuntzaren ezaugarrietatik, mugarrien harrizko lehenengo ilarak ibai gainean ezartzea ohikoena izango da, pisuzko itxura emanez.

Antzinako konponketa baten seinaleak existitzen dira, eraikuntza guztiaren gain eragina izango duena, arkuak egoera berean utzi ziren baina mugarriak loditu ziren oreka handiagoga emateko."

*Udalerrriaren web gunetik hartutako deskribapena.

*Añana Informazio gehigarria Añana kuadrillako Ondare Arkitektonikoaren liburuan. (Fitxa OCA-37 orri. 451 eta Eusko Jaurlaritzaren Kultur Ondarearen web gunean, Ondarea.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

KIO-MONUMENTALA

Jarduketa irizpideak:

* Elementu honetarako baimentzen diren parte-hartze lanak babes araubide orokorreko beste irizpideei dagokio, Eusko Jaurlaritzako kultura sailak ezarrita, Euskal Kultur Ondareari buruzko 6/2019 Legeko 38.2 artikularen arabera, eta deklaratuak izan diren dekretuaren arabera dauden zehaztapenen arabera.

IDENTIFIKAZIOA	
V-64	
<p>Elementuaren izena: San kristobal Eliza eta kanposantua</p> <p>Tipologia: Erlijosoa-Hileta eta Azpiegiturak eta herri lanak</p> <p>Ondarea: <u>Kategoria:</u> - <u>Babes-maila:</u> Oinarrizkoa</p> <p><u>EHA:</u> - <u>Fitxa zk.:</u>9</p> <p>Kronologia: m. XIX (1850)</p> <p>Kudeaketa Eremua: -</p> <p>Kokapena eta Katastro erreferentzia: San Kristobal kalea, 20 260309310000010001LY</p>	

DESKRIBAPENA
<p><i>"San kristobal parroquia bere osotasunean eraiki zen XVI mendean, bere estiloa errenazentista izan beharko litzateke baina gotikoa da. Honen arrazoia da: XVI.mendean Bizkaiko hargin-pikatzaila askok Arabara emigratu zutela, hortaz belaunaldiz belaunaldi familietan lanbideak ingurune gotiko batean ikasi ziren aldaketarik gabe. Arrazoi honengatik, XV. Mendetik European zeuden estilo berriak probintzian ez zituzten eraginik izan.</i></p> <p><i>Eraikinaren arkupearen barruan, angeluzuzen formako lau horma dituen nabe bat hiru tartetan banatzen da: goiko partea, lehenengo tarte eta bigarren tarte. Goiko partea zuzena da eta bertan aldare nagusia dago. Gainean, guretze-ganga duen estalkia nabarmengarria da, izar formako nerbioekin apaindua. Loturetan, bost borobil apainduak daude, gako izenarekin izendatuak, erdian San Kristobal irudia dago eta alde bietan lau ebanjelarien sinboloak (gizona, idia, lehoia eta arranoa).</i></p> <p><i>Korua altua da eta apaingarri eskultoriko handi bat dauka. Azpitik, ojiba-ganga nerbioekin dago izar formarekin eta bederatzi gakoekin, bertan Santen sei irudi daude eta aingeruen hiru buru.</i></p> <p><i>Kanpoaldean, kanpandorra dago, isolatua eta laukizuzen formako dorre batez eta altxaera soil batekin. Dorrea kanpai-horma bakarraz bukatua dago, hutsune bakarraz eta kanpai batekin. Hasiera batean kanpai-horma bakarra existitzen zen, bi arkurekin kanpaientzako eta 1883.urtean Antonio de Marcena eraiki zuena."</i></p> <p><i>*Udalerrriaren web gunetik hartutako deskribapena.</i></p>
<p>Kontserbazio egoera: Ona</p>

ERREGULAZIOA
<p>Babes maila:</p>
<p>INTEGRALA</p>
<p>Jarduketa irizpideak:</p>
<p>* Babestutako elementuaren mantentze eta kontserbazio lanak.</p> <p>* Finkatze lanak.</p> <p>*Erdi aroan aurkitutako elementuen zaharberritze lanak, eta hondatutako beste edozein elementurena.</p>
<p>Arkeologia kontuak: Balizko Arkeologia Gunea izendatua.Fitxa-18,EHAA 128-97/07/07</p>

IDENTIFIKAZIOA

V-66

Elementuaren izena:

Errota eta Gáraboko irin fabrika

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.: 21

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa Eremua:

AOP-G1

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Gáرابو kalea, 2

26031086000010001AQ

DESKRIBAPENA

Isolatutako multzoa, angeluzuzen formako bi eraikin nagusiz osatua, hiru altuerakoa eta lau isurkiko teila arabiarraz egindako estalkia, angeluzuzen solairuko elementu zuzen batez lotuak eta altuera bakarreko bi isurkiko estalkiarekin.

Eraikin nagusiak harlangaitzez eginak daude eta bere fatxadak egur simetrikoaz, antzeko tamaina duten hutsuneekin eta bertikalki kokatuak angeluzuzen formarekin. Eraikin nagusira fabrikazko eskaileren bidez sartzen da, lehenengo solairuan hasten direnak, bertan fatxadarekin simetrikoa den atea bat aurkitzen dugu erdian.

Altuera gehien daukaten eraikuntzak lotzen duen luzera blokea, sartzeko ate handi bi dauzka eta karratu formako hutsune batzuk.

** Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.*

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak jatorrizko balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hutsuneetarako kontuan izanda ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta beste batzuekin markoztatutako materialak besteak beste, eta orokorrean ohiko estiloa daukaten elementu mantentzeko bermatzen duen edozein lana.

Arkeologia kontuak: San Pelaio barrunbe gotortuko Interes arkeologikoko gunea. Fitxa-40

IDENTIFIKAZIOA

V-67

Elementuaren izena:

Bolatokia

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:67

Kronologia:

-

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

La Plaza z/g

260304320000010001DW

DESKRIBAPENA

Herriaren enparantzan kokatua dagoen bolatokia da, gainontzeko enparantzatik berezia dago hormigoizko karek batez berezia.

Esparrua osatzen da; horma txiki batez eta zelaigune bat zapaltze lurrarekin, harriz egindako errepide batekin jolasa posible egiteko.

Iruzkina: Elementu hau balio kultural eta morfologikoa dauka arkitektonikoa baino, babestu nahi dena ohiko espazio da, enparantzari lotua dagoena.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* Jatorrizko elementuen **zaharberitze** lanak, baita hondatutako beste edozein elementurena.

* Jolastokia estaltzeko **berregituratze** lanak, egurrezko materialak erabiliz eta konponbide arinak eskainiz, elementuaren irudia eta bere ez aldatzeko.

IDENTIFIKAZIOA

V-68

Elementuaren izena:

Batzar etxea

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

La Plaza kalea, 22

26030925000010001CV

DESKRIBAPENA

Isolatutako eraikina, lursail osoa okupatzen du, dorrea hiru altuerakoa da eta teila arabiarrez egindako lau isurkiko estalkia.

Higiezina harlangaitzean egina dago, partzialki zuritua eta simetria gordetzen ez duena. Bere fatxada nagusiena sarbide ate bat dauka eta beheko solairuaren alde bietan hutsune birekin, zuzeko aroztegiko leiho birekin lehenengo solairuan eta bi hutsune txikiago aurrekoekin konparatuz zentratu barik daudenak. Alde batetik lehenengo solairura heltzeko sarbide bat existitzen da eta fabrikako eskaileren bidez heltzen da.

Mehelina ia bere osotasunean itsua da, azken solairuan bi leiho existituz.

Dorrea kanpandorre bat da, jatorriz hutsune handi bat izango zuena alde bakoitzean, eta bertan kanpaia egongo lirateke, hala ere, gaur egun estalduran aurkitzen direnak.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

Eraikina: INGURUMENA

Dorrea eta Kanpaia: EGITURAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* Jatorrizko elementuen **zaharberitze** lanak (gorputz nagusia), baita hondatutako beste edozein elementurena ere.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa

* **Berregituratze** lanak, hutsuneetarako kontuan izanda ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta beste batzuekin markoztatutako materialak besteak beste, eta orokorrean ohiko estiloa daukaten elementu mantentzeko bermatzen duen edozein lana.

IDENTIFIKAZIOA

V-69

Elementuaren izena:

Garaboko igarobideak

Tipologia:

Azpiegiturak eta herri lanak.

Ondarea:

Kategoria:

-

Kategoria:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa:

Kronologia:

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

DESKRIBAPENA

Ez da aurkitu elementuari buruzko dokumentaziorik, ziur asko urteetan eta mendeetan zehar konpondu eta berregin delako. Ez da ohizkoa ibai batean alboan halako egiturarik aurkitzea. Dokumentazioan uvera, pontoi eta igarobide ugari aurkitu dira ibilguetan zehar, baina arkitekturaren ahultasuna (egotekotan) eta gehienetan bertan behera uzteagatik eta zubi egonkorrez ordezkatzear elementuen ia galera osoa suposatu du. Garaboaren kasua ezohizkoa da, eta horregatik bitxia da. Ertz biak komunikatzen dira, alde batetik Garaboaren zentraletik (presa beheko ur metro eskasak) eta beste alde batetik Billodatik datorren bidea eta Santa Marina eliza. Ubera bakuna eta soila da, puskatutako trazadurarekin altuera handiko arrokak bilatuz, finkatzeko eta bidea errazago egiteko, zenbait arkuen laguntza dauka. Gehiena tamaina handiko blokeen plataforma handiak dira, harpauso batzuekin, arkuekin batera ibilguari laguntzen diote. Bidea egin ezina bihurtuko litzateke emari handiak egotekotan, baina oraindik erabil daiteke (zementuzko konponketan ikus daitezke) Billodako landak lotzeko, ibaiagatik banatu direnak eta honela inguratzea saihesteko. Hala ere zabalera ez da inoiz bi metro baino gehiagokoa, hortaz pertsonen, animalien edo zenbait ibilgailuen bidea mugatzen dute.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INTEGRALA

Jarduketa irizpideak:

* **Kontserbazio eta mantentze** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberritze** lanak.

IDENTIFIKAZIOA

V-71

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:7

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa Eremua:

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Errota kalea, 2

260304990000010001JP

DESKRIBAPENA

Solairu angeluzuzeneko eraikin atxikia eta bi altuerakoa gehi teilatupekoa, harlanduan eta harlangaitzan zuritua egina, bi isurkiko estalkiekin egina eta teila arabiar luze zentzuarekin eta egurrezko hegalekin .

Fatxaden konposizioa ia-ia simetrikoa da, hegoaldeko fatxada nagusiena eta aberatsena izanik. Azken hau hutsuneko hiru ardatzez osatzen da. Erdiko ardatza sarbide ate bat dauka harrizko harlandu handiaz eginak eta bere gainean tamaina txikiagoko ate batekin, forjazko karelarekin balkoi modura. Teilatupeko aireztatze hutsune txiki batekin. Atearen alde bietan hutsune txiki babestu bat aurkitzen dugu, burdin hesi batekin eta solairu nagusian balkoi handi batekin, bertan antzeko ezaugarriko ate bat irekitzen da.

Mendebaldeko fatxada hutsuneko hiru ardatz dauzka, leiho baten tamainakoak hegoaldeko fatxadan dauden beheko solairukoak bezala, teilatupean ate batekin forjazko balkoi bat irekitzen da. Fatxada soila da, hala ere, beheko solairuan hutsune bat dauka eta kutxa batekin eta zurezko ate handi batekin eta izaera ematen dion dintelduko arku batekin. Solairu nagusian antzinako tamaina duten hutsune bi daude eta sarbide atearen gainean leiho "berri" bat laukizuzen formarekin, hutsune bertikalezko ohiko morfologia apurtuz. Hutsune guztiak harlandu handiez eginak daude azkena izan ezik.

Iruzkina: Gaur egin zurezko aroztegi guztiak gorritz margotuak izan dira, eraikinaren agerraldia goratzeko.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak..

* **Finkatze** lanak.

***Zaharberritze** lanak egungo balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratarara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hutsuneetarako kontuan izanda ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta beste batzuekin markoztatutako materialak besteak beste, eta orokorrean ohiko estiloa daukaten elementu mantentzeko bermatzen duen edozein lana.

IDENTIFIKAZIOA

V-72

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:11

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa Eremua:

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

La Plaza kalea, 2

26030438000010001AS

DESKRIBAPENA

Solairu karratuko eraikin atxikia eta bi altuerakoa gehi teilatupekoa, harlanduan eta harlangaitzan zuritua egina, lau isurkiko estalkiekin egina, teila arabiarrez eta egurrezko hegal handi batekin lau fatxadak estaltzen dituena.

Ekialdeko fatxada nagusia da, eta hutsunezko hiru ardatzez osatua dago. Erdiko ardatza sarbide atea dauka eta forjazko balkoi bat irteera ate batekin. Teilatupean aireztapen hutsune bat aurkitzen dugu. Ardatz honen alde bietan solairuko hutsune bat aurkitzen dugu angeluzuzen bertikal formakoa. Estalitako beheko solairuak hutsune txikiko eskema errepikatzen du eta hiru hutsuneen artean bi ezkutu heraldikoak topatzen ditugu, modernoak eta azken birgaitzapenean gehitu zirenak. Fatxada honen gainean egurrezko hegal handi bat irekitzen da, habexka apainduekin eta jauregi izaerarekin.

Alde batean dauden fatxadak konposizio aberastasun txikiago bat daukate. Hegoaldeko fatxadak hutsuneko hiru ardatz dauzka, fatxada nagusiko hutsune arruntak daukaten ezaugarri berdinekin. Iparraldeko fatxadak lehenengoaren eskema jarraitzen du, hala ere, beheko solairuan, higiezinaren ohiko izaera ahuldu da ibilgailuentzako ate handi baten irekierarekin eta proportzio horizontaleko leiho batekin.

Fatxadako hutsune guztiak harrizko harlandu handiz markoztatuak daude.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

Eraikina: INGURUMENA

Ezkutu heraldikoak: INTEGRALA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak..

* **Finkatze** lanak.

***Zaharberritze** lanak egungo balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hutsuneetarako kontuan izanda ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta beste batzuekin markoztatutako materialak besteak beste, eta orokorrean ohiko estiloa daukaten elementu mantentzeko bermatzen duen edozein lana. Halaber, garaje atearen integrazio hoberena bilatzen da.

IDENTIFIKAZIOA

V-73

Elementuaren izena:

Etxebizitza-eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:

Kronologia:

m. XIX (1880)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Zadorra kalea, 3

26030520000010001FZ

DESKRIBAPENA

Angeluzuzen formako eraikin isolatua beste eraikin erantsiekin. Altuera bi ditu beheko solairuarekin eta teila arabiarrezko estalkiarekin, bi isurkirekin eta zurezko hegalarrekin.

Hego-ekialdeko fatxada aberatsena da nahiz eta simetrikoa izan. Beheko solairuan zurezko ate handi bat aurkitzen dugu, kasetoiekin, harrizko harlandu handiekin eta tamaina handiko leiho batekin eta proportzio bertikalekoa. Fatxadaren tarte alakatuan leiho txiki bat dago.

Bigarren solairuan hiru hutsune aurkitzen ditugu, bat atearekiko ardatzean eta beste biak anarkiko formarekin, haietariko bat egurrezko karel ate bat da balkoi modura.

Azken solairua edo teilatupea bi ate dauzka eta balkoi handi bat, hormigoi egiturazkoa eta zurezko karelarekin, ate biak barne hartuz.

Alboko fatxada zarpiatua dago eta ez dauka ez ornamentazio eta ez konposizio interesik.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA (Fatxada nagusia eta eraikuntza-bolumena)

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

***Zaharberritze** lanak egungo balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratarara egokitze beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak, hutsuneetarako kontuan izanda ohiko erritmoak, forma, tamaina, aroztegia eta beste batzuekin markoztatutako materialak besteak beste, eta orokorrean ohiko estiloa daukaten elementu mantentzeko bermatzen duen edozein lana.

IDENTIFIKAZIOA

V-74

Elementuaren izena:

Etxebizitzaren eraikina

Tipologia:

Egoitzakoa-Bizitegia

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:35

Kronologia:

m. XIX (1900)

Kudeaketa Eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Mayor kalea, 3

260308930000050001FW

DESKRIBAPENA

Beste eraikinekin batera erantsia dagoena solairu laukizuzeneko eraikin isolatua. Bi altuerekin eta teila arabiarrez egindako bi isurkiko estaldura, egurrezko hegala batekin.

Hego-mendebaldeko fatxada aberatsena eta simetrikoa da. Aterpe handiko fatxada, altuera biak hartzen dituen egurrezko egitura baten bidez, lau mugarriz osatua, erdiko tokian egurrezko balkoi bat eusten du.

Faxadaren beheko solairu osoa harlanduxkoan egina dago eta bigarren solairuan adreilua eta zuriz eta apaingarri geometrikoz egindako balkoiaren tarte bat nahasten da.

Hutsuneak simetrikoak dira, beheko solairuan hutsune handi bi aurkituz sarbide atearekin batera eta bigarren solairuan bi hutsune handi bertikal balkoiaren sarbidean.

Gainontzeko fatxadak soilagoak dira eta harlanduxko behealdea eta gainontzeko fatxada zuria nahasten dute.

Kontserbazio egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **kontserbazio eta mantentze** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab.. errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

* **Berregituratze** lanak alboko fatxadetan eta atzeko fatxadan, hutsune berrien irekierarako, ardatzak indartuz eta jatorrizko hutsuneak errespetatuz.

IDENTIFIKAZIOA

V-75

Elementuaren izena:

Arbinako errota/Gutxitxalaz errota

Tipologia:

Azpiegiturak eta Herri Lanak

Ondarea:

Kategoria:

-

Babes-maila:

Oinarrizkoa

EHA:

Fitxa zk.:

Kronologia:

m. XIX (1800)

Kudeaketa eremua:

-

Kokapena eta Katastro erreferentzia:

Garabo z/g

260311540000010001BO

DESKRIBAPENA

"Errota hidrauliko bati buruz ari gara arto-aleak ehotzeko erabiltzen dena irinaren produkziarako. 1708.urtean izan genituen errota hauen lehenengo albistekak.

(...) Errota eraikin hau duela gutxi zaharberitu da aurretik zeukan funtzioaren arabera, laukizuzen formako solairuarekin, espazio banatuarekin, kanpoko arkupearekin hegoalderantz irekia dagoena (ondoren eraikin nagusiari erantsia) eta errotari bidea irekitzen diona dintel eta harlanduz egina, solairu bakarra dauka karratu formarekin eta makinaria gordetzen duenak: harriz eta egurrez egindako mahaia, harrizko jokoak, egurrez egindako kalapatxa kubikoa (gailur baten gainean jarrita) alea botatzeko, garabi-beso bat bolanderazko harria mugitzeko. Kanpoko aterpean, erakusketa bezala, hormetan hainbat harri jarri dira. Azkenik, errotaren harlangaitzeko paretak kanpoko teila eusten duen egurrezko habeteriaren bidez bi isurkiekin estaltzen da.

* Ondare arkitektonikoko liburuan informazio gehigarriarekin, Añanako Kuadrillan.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes maila:

EGITURAZKOA

Jarduketa irizpideak:

* Babestutako elementuaren **mantentze eta kontserbazio** lanak.

* **Finkatze** lanak.

* **Zaharberitze** lanak egungo balioak galtzekotan.

* **Birgaitze, eraberritze eta egokitze** lanak, eta elementua beste erabileratara egokitzeko beharrezkoak direnak, ingurua aldatu barik eta egiturazko elementuak aldatu barik, beti jatorrizko elementuaren tamaina, materialak, etab... errespetatuz, eta baita multzoaren beste elementu funtzional edo ornamentaziozkoa.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

C. PAISAIA-ONDAREAREN KATALOGOA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

C.1 PAISAIA-ONDAREAREN KATALOGOAREN MEMORIA

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

C.1.1 PAISAIA-ONDAREA KATALOGATZEKO PROPOSAMENAREN IRIZPIDEAK

Ondare paisajistiko katalogoaren agiria eremuak edo lursail zehatzak izan dira, barneko elementu askoren interesaz gain hiri eszenaren, landa edo natura balio paisajistikoa azpimarratzen dute. Bere inbrikatze bereziak ingurunean daukan garrantzia azpimarratzen du, urruneko paisaian daukan arrastoa mugarri ezagunagatik eta hurbiltzean beraien forma nabarmenak irabazten dituztelako.

Bertan babestu eta balioan jartzen dira mugatutako barne eremuak eta ingurunea, landa habitataren multzoko sinbiosia egiten da, eta trantsizio espazioetan identifikatzen diren elementuak, sarbide bideak bezala, ur ibilguak, urrunean zuhaitzak zuinkatzen dituzten lerroak, hesiak eta lursailen itxierak, laborantza, eraikitako multzoaren tamaina itxierak, isolatutako eraikuntzak, etab.

Ingurune hauetan bereziki aintzat hartzen dira landa ingurunea eta garatzen diren erabilerak: nekazaritza eta abeltzaintza, isolatutako bizitegiak, instalazioak, azpiegiturak, etab. mugatutako eremuen ertzeko potentzialitatearen antzematek hasita, bere ikuspegiak, bere espazio eszenikoa; tokiko jarduera propioak harmonian garatzeko neurriak antolatzen dira, ikus inpaktu azpimarragarriak izan barik, kokapenaren aukera ezberdinak landuz, tamainaren konposizioa eta toki bakoitzean identifikatzen diren materialak, giza jardueren eta ingurunearen arteko oreka bermatuz.

Tradizioz, antolamendua bereziki, kokapena eta monumentuak zaintzeaz arduratu da, ertzeko zonaldeetan ingurunearen arteko loturak alde batera utziz; antolaketa hau hiritik hasita landaraino begirada zabaltzen da. Mugatutako eremuko parte-hartzeak "paisaiaren" aldagaia kontuan izan behar dute, eta honi lotuta ohiko egitura ezberdin hauenganako pertzepzio.

Ohiko hiri eszenen kasuan, ingurumen kalitatea eta kalitate paisajistikoa babestu eta sustatu nahi da, interesezko egituren desagerpena arrisku praktikak saihesteko. Landa egitura organikoari buruz ari gara, topografiarekin erlazioatuak, kalitatezko espazio publikoak mesedetzeko. Topografian dauden aldeak ohiko eraikuntzei laguntzen dieten urbanizazio ikuspuntu eta konponbide interesgarriak sortzen ditu.

Jarduera ezberdinen garapena ez da beti adeitasunezkoa izaten ohiko euskarriekin: sarbide errepideak, isolatutako etxebizitzak okupatzen dituzten muga desitxuratuak, estalguneak, industria edo nekazaritza eta abeltzaintzako tresnak, landetxeak, etab. bereziki deigarria da nukleotan agertu diren isolatutako etxebizitzak hiriko parametroekin, hirigune tradizionalaren ingurune paisajistikoa mehatxatuz gain, ondare antropologikoaren biziraupenean eragina daukate, despopulazio prozesu larria sortuz.

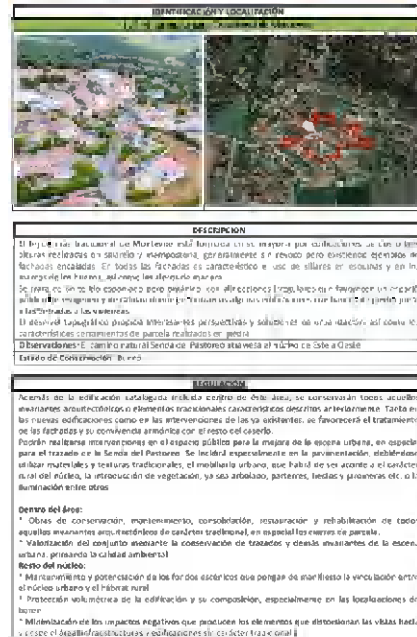

C.1.2 PAISAIA-ONDAREAREN KATALOGOAREN METODOLOGIA

Ondare Paisajistikoaren katalogoa osatzen duten fitxak, ingurunearen informazioa eta alderdi paisajistikoak osatzen dute, elementuaren natura bezala (naturala, landakoa, hirikoa), kontserbazio egoera, etab.

Informazio hau elementu edo eremu baten deskribapenez osatzen da, beraien berezitasunei arreta jarritz. Gainera, elementu bakoitza fitxa bat dauka, bere identifikazio eta kodearekin, kokapena eta dagokion irudiarekin.

Fitxen identifikazio kodea hizki talde bat eta zenbaki multzo edo hizki talde biekini osatuta dago. Lehenengo hizki taldea babestu nahi duen elementu mota edo multzoari erreferentzia egiten dio, ondorengo sailkapenarekin:

● **ZB-Zuhaitz bereziak:**

Zuhaitz bereziak mugarri paisajistikoak eta taldeko memoria osatzen dute, zalantzarik gabeko balio natural, ondarekoa eta ikonikoa. Bere babesa eta kontserbazioa ezinbesteko garrantzikoak da, bai ingurunean eta bai eraikin ingurunean, bertan bere aurrezistentzia mugak eta hazkunde berriak azpimarratu behar ditu.

● **IGH- Ibilbideak eta Galtzada historikoak:**

Ibilbideak eta galtzadak lurraldeko elementu artikulatuak dira eta hortaz, paisaia begiratzeko plataforma nagusia da. Elementu paisajistikoa eta memoria historikoak dira, zalantzarik gabeko balio kulturelekoak, ondare kulturelekoak eta ikonikoa. Bere babesa eta bere kontserbazioa ezinbestekoak dira bai ingurumenean eta bai eraikitako ingurunean.

● **LE- Landa Eszenak:**

Landa paisaiak nukleoko paisaietatik bereizi egiten dira hiri kanpo eremuak barne hartzeagatik. Ingurune osoa uler daiteke "paisaia" bezala, lurralde bakoitzean azpimarragarria, eta ohiko jarduerak babesteko helburuarekin edo lurraldeari forma bat emanez.

● **HE- Herri Eszenak:**

Aurreko kontzeptuarekin zerikusia daukate, eta eraikitako ingurune batean paisaia eremuak bere barnean hartzeagatik azpimarragarria da. Eremu hauetan identifikatu eta aztertu nahi dituzten balio intrintseko eta nukleo bakoitzeko ezaugarriekin edo biztanleen asentamenduekin, egiturak, bilbeak eta ohiko tipologiak, erabilerak eta posible egin dituzten jarduerekin.

C.2 PAISAIA- ONDAREAREN KATALOGOAREN FITXAK

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

Iruña Okako Udalerria

Kodea	Elementuaren izena	Babes maila
ZB-1	Olabarriko Mugatze zuria	Oinarrizkoa-Integrala
IGH-1	Subillatik San Migelera arteko bide zaharra	Berezia
IGH-2	Artzaintza Natur bidea	Oinarrizkoa- Ingurumena
IGH-3	Arabako Lautadako bira ibilbidea	Oinarrizkoa-Ingurumena
LE-1	Arkizko Conjuraderoa -Badaiaiko mendilerroa	Oinarrizkoa
LE-2	Gasteizko mendiak eta Tuyoko mendilerroa	Oinarrizkoa
LE-3	Zadorrako meandrea	Oinarrizkoa
HE-M	Mandaitako nukleoa	Oinarrizkoa
HE-N	Langraiz Okako nukleoa	Oinarrizkoa
HE-O	Olabarri Nukleoa	Oinarrizkoa
HE-T1	Trespondeko Nukleoa: Santa Katalina auzoa	Oinarrizkoa
HE-T2	Trespondeko Nukleoa: Santiagoko auzoa	Oinarrizkoa
HE-V	Billodako Nukleoa	Oinarrizkoa

IRUÑA OKAko
Udala
Ayuntamiento
de IRUÑA DE OKA

IRUÑA OKAKO HAPO
TESTU BATEGINA

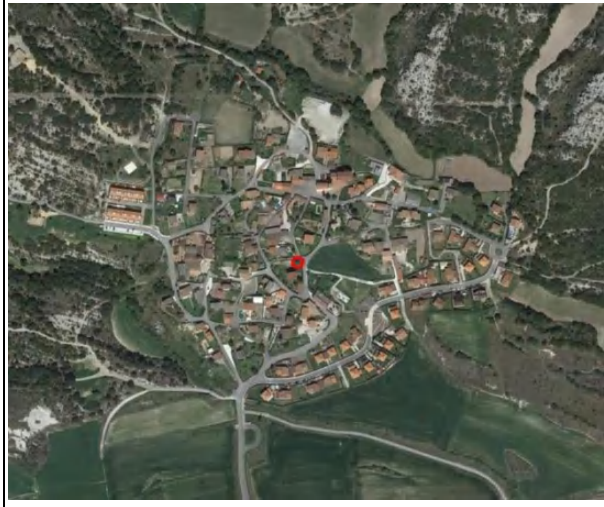
AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

ZB_Zuhaitz Bereziak

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

ZB-1- Marugatze zuria (Olabarri)

DESKRIBAPENA

Marugatze zuria izeneko zuhaitza, kaleari izena ematen diona, *Morus Alba* isolatutako oina eta tamaina handikoa, 2.poligoboaren 625 lursailean, herriko iturriaren aurreko aldean.

Txina eta Indiatik datorren zuhaitz zahar bat da, azala zurixkarekin, arrakalatu egiten dena goitik behera. Lore eme eta lore arrak ditu, bereziki udalerrian ikus daitezkeenak, lorearen arabera kolorea aldatzen da horitik berdera. Bere hostoak 7 eta 18 zm bitartean neurtu ahal dute, bihotz forma daukate eta horzdunak dira haien ertzetan.

Kontserbazioa egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Babes-maila:

INTEGRALA

Jarduketa irizpideak:

*Zuhaitzaren mantentze eta kontserbazioa.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

IGH_Bideak eta Galtzada Historikoa

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

IGH-1-Subillatik San Migelera arteko bide zaharra–Donejakue bidea

DESKRIBAPENA

"Euskadiko Donejakue Bideak bi ibilbide ditu: bata, ekialdetik mendebaldera doa, Gipuzkoa eta Bizkaia zeharkatuz, eta, bestea, iparraldetik hegoaldera, Gipuzkoatik eta Arabatik igaroz. Ibilbideetan zehar, Donejakue Bidea lehen mailako ondare-multzoekin eta –elementuekin dago lotuta; horiek guztiak, hain zuzen, zeharkatzen dituen lekuen eta guneen adierazpen dira.(...)Barnealdeko Donejakue Bideak Euskadin duen pasabidea Iberiar penintsularen iparraldeko komunikazio-ardatz nagusietako bat izan da erromatar garaitik. Galtzadaren hondarrak eta antzina artzaintzarako erabiltzen zituzten bideen aztarnek frogatzen dute oso garrantzitsuak zirela Santiagora egiten zituzten erromesaldietan. (...) Andre Mari Zuriaren plazako gune garrantzitsuenera iristean, Erdi Aroko hirigunera eta Santa Mariaren katedral zaharrera igoko da. Bideak Vitoria-Gasteiz inguratuko du Armentiarara iritsi arte. Udalerrri horretatik irtetean, erromesak Gometzarantz eramango ditu Bideak, eta, behin parroquia-eliza igarota, Subilla-Gasteizera iritsiko da; han Simon de Anda Salazar landa-jauregia dago, eta, ondoan, gotorleku bat.

Bidea pinudi eta erkametzki artetik igarotzen da, San Migeleko atakaraino, eta, azkenean, Villanueva de la Ocara iritsiko da. Udalerrria alderik alde pasatuz, La Puebla de Arganzonerako bidean jarraitzen du; azken hori, hain zuzen, Trebiñoko konderriaren baitan sartzen da (Burgosko probintzia, Gaztela eta Leon).

* 2012ko urtarrilaren 27 ostirala, 19.zk, Euskal Herriko Aldizkari Ofizialetik hartutako zatia.

ERREGULAZIOA

Babes maila:

BEREZIA

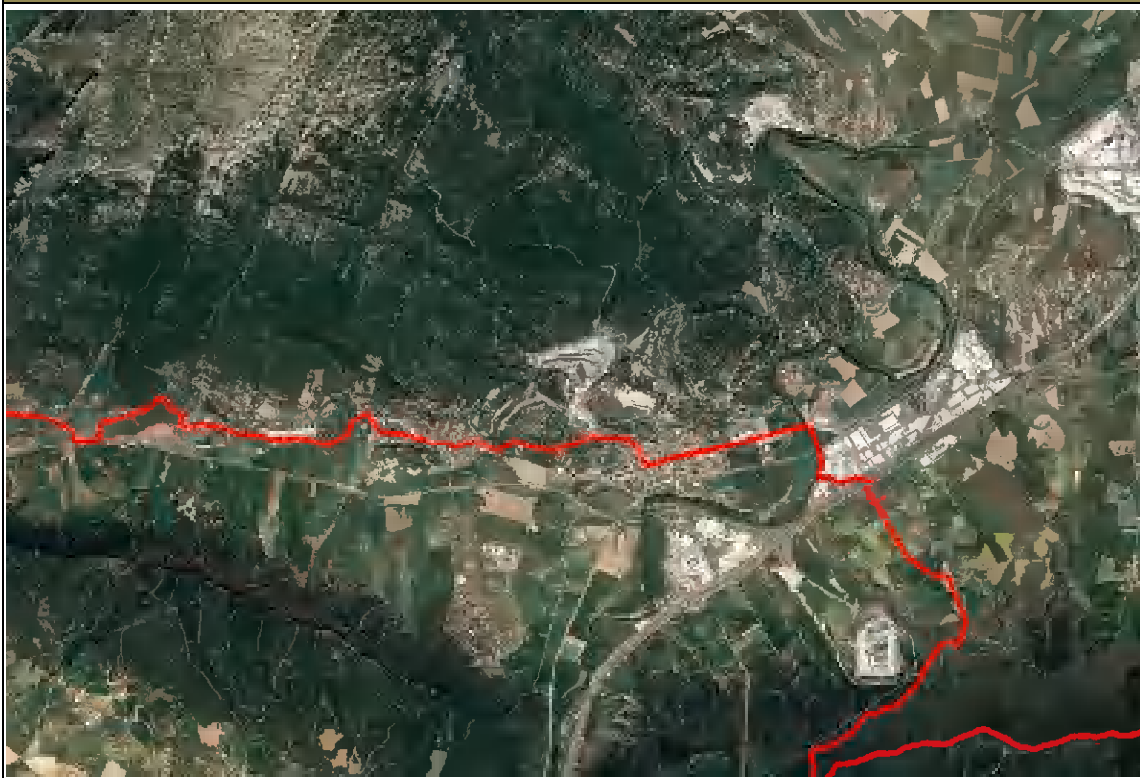
KIO-MONUMENTALA

Akzio eta neurriak ondorengo Dekretuen bidez azalduko dira:

*Irailaren 5eko 2224/1962 Dekretuaren bidez, Donejakue Bidea multzo historiko-artistiko izendatu zen.

*Urtarrilaren 25eko 14/2000 Dekretuaren bidez Monumentu Multzo kategoriako Kultur ondasun izendatu zena

* Kultura, Gazteria eta Kiroleko sailburuordearen 2010eko uztailaren 29ko ebazpenaren bidez, Euskal Autonomia Erkidegotik pasatzen den Donejakue Bidearen zatia Monumentu Multzoa kategoriako Kultur Ondasun Sailkatua izendatzeko espedientea abiaraztea erabaki zen.

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA**IGH-2- Artzaintza naturbidea****DESKRIBAPENA**

"Artzaintza naturbidea "Arabako Lautadak" inguratzen dituen mendien ibilbide zirkularra da, jatorriz lautada Zadorra ibaiko ur-ibilgua zen, bere gainean Vitoria-Gasteizko hiria ezarrita dago eta mendi sistemen artean garatzen da ekialde-mendebaldeko norabidean.

Ibilbidearen helburua ibiltariari gizonaren jarduera aitzinena ezagutaraztea da, artzaintza, mendiaren bazkaleku nagusienak lotuz, mendiguneen eremu altuenetan kokatuak, orain dela 3.000 urte baino gehiagorekin oraindik kontserbatzen dira, artzaintzaren jarduerari esker.

Ibilbidearen eremu gehiena Babestutako Espazio Naturalen zehar daude, ibilbideari balio ekologiko eta eszeniko handia emanez."

"Ibilbide hauekin landa ingurunera hurbiltzen gara, biodibertsitatea ezagutzeko eta gure ondare naturalaren edertasunari balio emateko, herriak ezagutzeko, monumentuak, tradizioak eta jendea, lurraldearen paisaia singular berezia osatzen dutenak."

* Ministerioaren Nekazaritza, Arrantza, elikagai eta Ingurune web gunetik hartutako zatia. Ibilbide naturalak. Ipar-ekialdeko sektorea. Artzaintzaren naturbidea.

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

Existitzen den trazadurarako kontserbazio neurriak eta jarraipen neurriak hartuko dira, trazaduraren izaera estetikoan parte-hartuz. Trazadurari atsedean espazioak, batzar espazioak edo sakabanatze espazioak lotu ahal dira.

Zolaketa, argiztatze, hiri higiezina, landaredia, etab...ean azpimarratuko da, erabiltzailearen trazadura erakargarria izateko eta gehikuntza balioak sortzeko paisaietan; landakoak, naturalak edo hirikoak izatekotan.

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

IGH-3- Arabako Lautadako bira

DESKRIBAPENA

"GR25a Arabar lautadako bira mendi magalean da eta funtsean hori bera da: altuera aldaketa handirik gabe Arabar lautada inguratzen duen ibilbidea. Hau landaketak eta mendiko harizti eta pagoak banatzen dituzten aitzinako bideetatik doa.

Lautadako bira Olarizun hasten da, Vitoria-Gasteizeko eraztun berdearen baitan. Gasteizko mendien norabidea jarraituz ekialdera egingo dugu Opakuaraino heldu arte, Entziako mendilerroaren oinetan. (...)

Hegoalderantz ibilbideak lautadaren hainbat altxor ezagutzeko aukera emango digu. Lopez de Letona familiaren Dorrea, Santa Katalinako lorategi botanikoa edo Iruña-Veleiako erromatar aztarnategia. Gasteizko Subillanara heldu aurreko hainbat toki bitxiak.

* Arabako lurralde historikoaren Ibilbide berdeen sareko agiritik hartutako zatia.

ERREGULAZIOA

Babes maila:

INGURUMENA

Jarduketa irizpideak:

Existitzen den trazadurarako kontserbazio neurriak eta jarraipen neurriak hartuko dira, trazaduraren izaera estetikoan parte-hartuz. Trazadurari atsedean espazioak, batzar espazioak edo sakabanatze espazioak lotu ahal dira.

Zolaketa, argizatze, hiri higiezina, landaredia, etab...ean azpimarratuko da, erabiltzailearen trazadura erakargarria izateko eta gehikuntza balioak sortzeko paisaietan; landakoak, naturalak edo hirikoak izatekotan.

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

LE_LANDA ESZENAK

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

LE-1- Arkizko Conjuradorea eta Badaiaiko Mendilerroa

DESKRIBAPENA

" (...)Vitoria-Gasteizko hegoaldeko mugaren alboan dago. Multzoa Conjuradoreko meandroa, Arkizko haitza eta Billodaraino hegoaldean dauden laborantza lurraldeak osatzen dute.

Eskurrigana harrobian zegoen errausketa labea bertan dago, puntu garbia eta Santa Katalinako lorategi botanikoaren sarbideko ingurunea, bisitari ugariekin eta espazio hau balioan jartzeko murrizketa handia.

Balio natural, geomorfologiko eta kulturalaz aparte, hainbat inpaktu daude espazioaren kalitatea aldentzen dutenak. Hasteko, Trespondeko harrobi biak (...), makaldien birpopulaketaz gain bereziki eskuin aldekoa; FACONOR aurrefabrikatuen industria, landa-lurzoruko hainbat eraikuntza; eta azkenik Sare Elektrokoaren Puenteara-Jundiz goi-tentsioko linea.

Beste alde batetik, udalerraren elementu natural, kultural eta paisajistikoren sarrera bakarra, Santa katalinako Lorategi botanikoa (...).

Conjuraderoko meandroa Arkizko haitzaren gainean eraikitzen da, eta barnean Iruña Veleiako aztarnategia dauka, Tresponde eta Billodako zubietatik heltzen da. Elementu kultural garrantzitsua da, antzinako kastro baten gainean kokatua, Badaiaiko mendilerroarekin balio eszeniko handiko espazioak sortzen ditu.

(...)

Zadorrari izaera paisajistiko handia ematen dion unitate korapilatsua da, tentsioekin, inpaktuekin eta indar handiko balio altuekin. (...)

* Zadorra ibaiak, Iruña Okatik igarotzean, bere ingurunearen paisaiaren gaineko ekintza planetik hartutako atala.

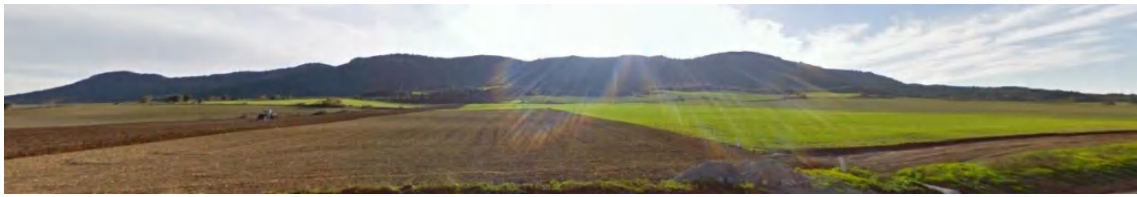
ERREGULAZIOA

* Zadorra ibaiak, Iruña Okatik igarotzean, bere ingurunearen paisaiaren gaineko ekintza planean proposatutako neurri eta akzio guztiak agertuko dira.

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

LE-2- Tuyoko Mendilerroa eta Gasteizko Mendiak

DESKRIBAPENA

"Hegoaldetik udalerraren muga da; Zadorra haranen balio paisajistiko eta eragin eszeniko handia daukate, bere kalitatea ez dauka zalantzarik baita bere ahultasuna eta ikus erakusketa handia ere, haranaren ikus arroko itxiera delako.

Balio naturalez gain intereseko elementu historikoak daukate, Tuyoko Gaztelua bezala eta bereziki La Pueblako Gaztelua, Iruña Okan nortasun handiko elementua eta paisaien erreferentea.

Bereziki azpiegitura lerroei lotuak dauden inpaktuak jasaten dira, N-1 autobidea bezala, 400 eta 22 Kv tentsio altuko lineak, gasbidea, telekomunikabide antenak edo pinuen birpopulaketa (...) babestuak izan behar diren espazio eszenikoak aldatzen dituzte. "

** Zadorra ibaiak, Iruña Okatik igarotzean, bere ingurunearen paisaiaren gaineko ekintza planetik hartutako atala.*

ERREGULAZIOA

** Zadorra ibaiak, Iruña Okatik igarotzean, bere ingurunearen paisaiaren gaineko ekintza planean proposatutako neurri eta akzio guztiak agertuko dira.*

"Tuyoko mendilerroan, paisaiaren ikuspuntutik bere balioan jartzea eta kontserbazioa helburu nagusienak dira, hortik hasita lan egiten da ibilbide paisajistiko berriak diseinatzeko eta udalerrian existitzen direnak osatzeko eta balio eszenikoak zaintzeko eta erreferentziak emateko."

Gasteizko Mendietan "aukerak kontserbaziotik pasatzen dira jarduketetatik igaro beharrean".

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

LE-3- Zadorrako Meandroa

DESKRIBAPENA

Irlako eta Garaboko meandroak “Billoda eta Boleneko zubien artean txanponaren aurpegi biak dauzkate ibaira irekitzerakoan eta berriro sartzean Garabo zentralaren inguruan (...). Meandro biak eta erriberako basoak inguruan daukaten laborantza zonaldearen ardatz zentrala osatzen dute. (...)

Erriberako basoei lotutako balio natural garrantzitsuak agertzen dira bereziki Garaboko meandroan, bertan Zadorra ibaia kokatzen da ur ibilgu bereziak sortuz. Balio kulturalak, kasu honetan San Pelaio basilizari lotuak, antzinako herririka gotortu batez eraikita; Garabo eta Arbina errota ere bai, azken hau guztiz zaharberritua. Elementu garaikide bat Vayagüen dorrea da (...). Azkenik zonaldean ezin gara ahaztu aldatu ezineko paisaiez, alde batera utzitako Garaboko paisaiak daudenak, ingurune polit batean kokatuak daudenak eta jendearen ametssezko uneari lotua dagoena.

Ibaiaren ur-lasterren zehar bereziki agorraldi garaian agertzen diren iturburu termal ezberdinak, emaritsuenak, Boleneko bainuetxerako bildu zirenak, eta gaur egun Agustinosen ikastetxea dena.

Alde batetik bistan dauden makaldiko birpopulaketak administrazio batzarreko lurraldeetan kokatuak daude, irlako meandroren ezker aldean dauden baratzeak edo laborantza intentsibo alubial emankorretan paisaia hauen berezitasunak azpimarratzen dituzte. Garaboko meandroa izen bereko auzoan dago, gaur egun nahiko zaharkitua eta urbanizatu gabe. (...) balio eszeniko handiak dituen tamaina handiko espazioa, baina kasu honetan ahultasun baxuago batekin, bereziki bigarren meandroan.

Zibaguti eta Sorribas meandroak “ fisiografikoki xedapen malkartsu txikiago bat dute, honekin erraztu da erabilerak intentsuagoak izatea. Errekak eta bere ur-bazterrek multzo bezala kontserbazio egoera ez oso mesedegarria azken zonalderaino, “La Puebla de Arganzón” bidean, ur-ibilgua estuago egingo da Tuyoko mendilerroak eta Gasteizko Mendien eraginez.

Zonalde honetan ibai ertzetan ugari dira mekanizatutako laborantzak, kolokan dauden baratzeak ugariak dira bereziki Langraizen, eskuinaldean, eta makaldiz okupatutako zonalde garrantzitsuak.

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

LE-3- Zadorrako Meandroa

N-I azpiegitura garrantzitsuen agerpena, Langraizko saihesbidea eta trenbidea, gas ponpaketa instalazioei gehituz, azpi-estazioa edo Sare Elektriko energiaren lineak eta Iberdrola, multzoaren zatiketa sortzen da.

Zentzu honetan pentsu biltegira lotuak dauden espazio industrialen multzoa eta antzinako makineria parkea Sorribas inguruan presente dagoena, espazio guztiaren jarduketa integrala gomendagarria egiten dute, agerian dauden inpaktuak kenduz eta integratuz.

Inpaktuak egon arren, zonaldean balio natural interesgarriak aurkezten ditu, bereziki Sorribaseko presa txikian, bertan erriberako landaredi ondo kontserbatua berriro hazten da. Almoreta telegrafo-dorrea Langraiz zubiaren alboan, (...) Sorribaseko irin lantegia, eta Langraizko aztarnategiak unitatea elementu interesgarri osatzen du.

** Zadorra ibaiak, Iruña Okatik igarotzean, bere ingurunearen paisaiaren gaineko ekintza planetik hartutako atala.*

ERREGULAZIOA

** Zadorra ibaiak, Iruña Okatik igarotzean, bere ingurunearen paisaiaren gaineko ekintza planean proposatutako neurri eta akzio guztiak agertuko dira.*

AYUNTAMIENTO DE IRUÑA DE OCA
IRUÑA OKAKO UDALA

HE_Herri Eszenak

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA**HE-M-Mandaita****DESKRIBAPENA**

Mandaitako egitura ohikoena bereziki altuera bi edo hiruko eraikuntzez osatua dago, harlanduxko eta harlangaitzeko eginak, orokorrean emokadurarik gabe baina kareztatutako fatxaden adibideak existituz. Fatxadetan berezia da harlanduen erabilera eta markoen hondoetan, baita zurezko teilatu hegalen ere.

Egitura harrotua baina organikoa, lerrokatze irregularrekin, espazio publiko heterogeneo eta kalitatezkoa mesedetuz, eraikuntzetan etxebizitzaren sarreretan harrizko eserlekuak topatzen ditugu. Gainera, desnibel topografikoa ikuspegi interesanteak eta urbanizazio konponbideak sortzen ditu, baita harriekin egindako lursailen itxierak.

Oharra: Artzaintza Natur bideak nukleoa ekialdetik mendebaldera zeharkatzen du.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Eremu honen barnean dagoen eraikin katalogatuaz gain, kontserbatuko dira aldagai arkitektoniko edo aurretik deskribatutako ohiko elementuak. Eraikuntza berrietan adeitasunezko konponbide tipologikoak egokituko dira lurzorua okupazio formekin, konposizio ezaugarriekin eta inguruko eraikuntzako konponbide diseinuekin. Existitzen diren eraikuntzen parte-hartzeekin, fatxaden tratamendua mesedegarri egingo da eta gainontzeko etxeekin elkarbizitza harmonikoagoa izango da.

Hiri eszenaren hobekuntzak lortzeko espazio publikoetan parte-hartzeak egin daitezke, bereziki, Artzaintzaren Naturbiderako. Zolaketa azpimarratuko da, ohiko materialak eta testurak erabiliz, ondasun higiezina, landa nukleoarekin bat etorri behar dena, landaredia, zuhaitzak, parterrak, loreontziak eta lorezain, etab. edo argiztapena besteak beste.

Eremuaren barruan:

* Ohiko izaera duten aldagai arkitektonikoen kontserbazio, mantentze, finkatze eta zaharberritze lanak, bereziki lursailen itxierak.

*Multzoaren balorazioa trazaduren eta hiri eszenaren inbarianteen kontserbazioaren arabera, ingurumen kalitatea nagusituz.

Nukleoaren gainontzekoa:

* Hiri nukleoa eta landa habitata lotzen duten espazio eszenikoen mantentze eta sustatzea.

* Eraikuntzaren babes bolumetrikoa eta bere osaera, bereziki ertzeko kokapenetan.

*Eremutik eta eremura errealitatea desitxuratu egiten dituzten elementuen inpaktu negatiboa murriztu (izaera herrikoia ez duten azpiegiturak eta eraikuntzak).

ADIBIDE BEREZIAK BANAKAKO BABESIK GABE

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

HE-N-Langraiz Oka

DESKRIBAPENA

Langraizko egitura ohikoena bereziki altuera bi gehi estaldura azpiko eraikuntzez osatua dago, harlanduxko eta harlangaitzeko eginak, orokorrean emokadurarik gabe baina kareztatutako fatxaden adibideak existituz. Fatxadetan berezia da harlanduen erabilera eta markoen hondoetan, baita zurezko teilatu hegaleen ere.

Egitura trinkoa baina organikoa, lerrokatze irregularrekin, espazio publiko heterogeneo eta kalitatezkoa mesedetuz.

Desnibel topografikoa ikuspegi interesanteak eta urbanizazio konponbideak sortzen ditu, baita harriekin egindako lursailen itxierak.

Oharra: Artzaintza Naturbideak nukleoa ekialdetik mendebaldera zeharkatzen du.

Kontserbazio Egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Eremu honen barnean dagoen eraikin katalogatuaz gain, kontserbatuko dira aldagai arkitektoniko edo aurretik deskribatutako ohiko elementuak. Eraikuntza berrietan adeitasunezko konponbide tipologikoak egokituko dira lurzorua okupazio formekin, konposizio ezaugarriekin eta inguruko eraikuntzako konponbide diseinuekin. Existitzen diren eraikuntzen parte-hartzeekin, fatxaden tratamendua mesedegarri egingo da eta gainontzeko etxeekin elkarbizitza harmonikoagoa izango da.

Hiri eszenaren hobekuntzak lortzeko espazio publikoetan parte-hartzeak egin daitezke, bereziki, Artzaintzaren Naturbiderako. Zolaketa azpimarratuko da, ohiko materialak eta testurak erabiliz, ondasun higiezina, landa nukleoarekin bat etorri behar dena, landaredia, zuhaitzak, parterrak, loreontziak eta lorezain, etab. edo argiztapena besteak beste.

Eremuaren barruan:

* Ohiko izaera duten aldagai arkitektonikoen kontserbazio, mantentze, finkatze eta zaharberitze lanak, bereziki lursailen itxierak.

*Multzoaren balorazioa trazaduren eta hiri eszenaren inbarianteen kontserbazioaren arabera, ingurumen kalitatea nagusituz.

Nukleoaren gainontzekoa:

* Hiri nukleoa eta landa habitata lotzen duten espazio eszenikoen mantentze eta sustatzea.

* Eraikuntzaren babes bolumentrikoa eta bere osaera, bereziki ertzeko kokapenetan.

*Eremutik eta eremura errealitatea desitxuratu egiten dituzten elementuen inpaktu negatiboa murriztu (izaera herrikoia ez duten azpiegiturak eta eraikuntzak).

ADIBIDE BEREZIAK BANAKAKO BABESIK GABE

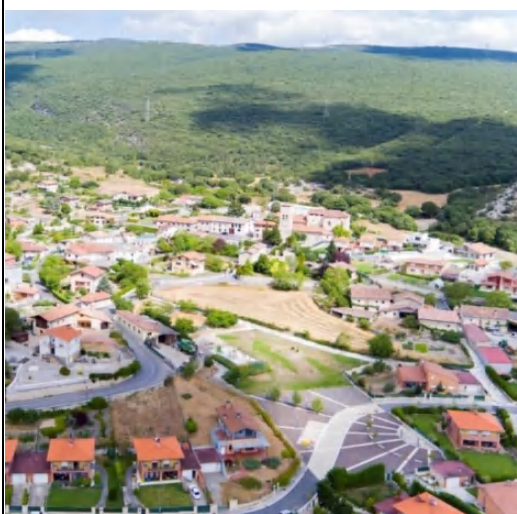
ADIBIDE BITXIAK

ADIBIDE BITXIAK

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA**HE-O-Olabarri****DESKRIBAPENA**

Olabarriko egitura ohikoena bereziki altuera bi gehi estaldura azpiko eraikuntzez osatua dago, harlanduxko eta harlangaitzeko eginak, orokorrean emokadurarik gabe baina kareztatutako fatxaden adibideak existituz. Fatxadetan berezia da harlanduen erabilera eta markoen hondoetan, baita zurezko teilatu hegaleen ere.

Egitura harrotua baina organikoa, lerrokatze irregularrekin, espazio publiko heterogeneo eta kalitatezkoa mesedetuz, eraikuntzetan etxebizitzaren sarreretan harrizko eserlekuak topatzen ditugu. Desnibel topografikoa ikuspegi interesanteak eta urbanizazio konponbideak sortzen ditu, baita harriekin egindako lursailen itxierak.

Oharra: Artzaintza Naturbideak nukleoa ekialdetik mendebaldera zeharkatzen du.

Kontserbazio Egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Eremu honen barnean dagoen eraikin katalogatuaz gain, kontserbatuko dira aldagai arkitektoniko edo aurretik deskribatutako ohiko elementuak. Eraikuntza berrietan adeitasunezko konponbide tipologikoak egokituko dira lurzorua okupazio formekin, konposizio ezaugarriekin eta inguruko eraikuntzako konponbide diseinuekin. Existitzen diren eraikuntzen parte-hartzeekin, fatxaden tratamendua mesedegarri egingo da eta gainontzeko etxeekin elkarbizitza harmonikoagoa izango da.

Hiri eszenaren hobekuntzak lortzeko espazio publikoetan parte-hartzeak egin daitezke, bereziki, Artzaintzaren Naturbiderako. Zolaketa azpimarratuko da, ohiko materialak eta testurak erabiliz, ondasun higiezina, landa nukleoarekin bat etorri behar dena, landaredia, zuhaitzak, parterrak, loreontziak eta lorezain, etab. edo argiztapena besteak beste.

Eremuaren barruan:

* Ohiko izaera duten aldagai arkitektonikoen kontserbazio, mantentze, finkatze eta zaharberitze lanak, bereziki lursailen itxierak.

*Multzoaren balorazioa trazaduren eta hiri eszenaren inbarianteen kontserbazioaren arabera, ingurumen kalitatea nagusituz.

Nukleoaren gainontzekoa:

* Hiri nukleoa eta landa habitata lotzen duten espazio eszenikoen mantentze eta sustatzea.

* Eraikuntzaren babes bolumentrikoa eta bere osaera, bereziki ertzeko kokapenetan.

*Eremutik eta eremura errealitatea desitxuratu egiten dituzten elementuen inpaktu negatiboa murriztu (izaera herrikoia ez duten azpiegiturak eta eraikuntzak).

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

HE-T1-Tresponde: Santa Clara auzoa

DESKRIBAPENA

Trespondeko egitura ohikoena bereziki altuera biko eraikuntzez osatua dago, harlanduxko eta harlangaitzezko eginak, orokorrean emokadurarik gabe baina kareztatutako fatxaden adibideak existituz. Fatxadetan berezia da harlanduen erabilera eta markoen hondoetan, baita zurezko teilatu hegalen ere.

Egitura trinkoa baina organikoa, lerrokatze irregularrekin, espazio publiko heterogeneo eta kalitatezkoa mesedetuz, eraikuntzetan etxebizitzaren sarreretan harrizko eserlekuak topatzen ditugu.

Desnibel topografikoa ikuspegi interesanteak eta urbanizazio konponbideak sortzen ditu, baita harriekin egindako lursailen itxierak.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Eremu honen barnean dagoen eraikin katalogatuaz gain, kontserbatuko dira aldagai arkitektoniko edo aurretik deskribatutako ohiko elementuak. Eraikuntza berrietan adeitasunezko konponbide tipologikoak egokituko dira lurzorua okupazio formekin, konposizio ezaugarriekin eta inguruko eraikuntzako konponbide diseinuekin. Existitzen diren eraikuntzen parte-hartzeekin, fatxaden tratamendua mesedegarri egingo da eta gainontzeko etxeekin elkarbizitza harmonikoagoa izango da.

Hiri eszenaren hobekuntzak lortzeko espazio publikoetan parte-hartzeak egin daitezke, bereziki, Artzaintzaren Naturbiderako. Zolaketa azpimarratuko da, ohiko materialak eta testurak erabiliz, ondasun higiezinak, landa nukleoarekin bat etorri behar dena, landaredia, zuhaitzak, parterrak, loreontziak eta lorezain, etab. edo argiztapena besteak beste.

Eremuaren barruan:

* Ohiko izaera duten aldagai arkitektonikoen kontserbazio, mantentze, finkatze eta zaharberitze lanak, bereziki lursailen itxierak.

*Multzaren balorazioa trazaduren eta hiri eszenaren inbarianteen kontserbazioaren arabera, ingurumen kalitatea nagusituz.

Nukleoaren gainontzekoa:

* Hiri nukleoa eta landa habitata lotzen duten espazio eszenikoen mantentze eta sustatzea.

* Eraikuntzaren babes bolumetrikoa eta bere osaera, bereziki ertzeko kokapenetan.

* Eremutik eta eremura errealitatea desitxuratu egiten dituzten elementuen inpaktu negatiboa murriztu (izaera herrikoa ez duten azpiegiturak eta eraikuntzak).

ADIBIDE BEREZIAK BANAKAKO BABESIK GABE

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

HE-T2- Tresponde: Santiagoko auzoa

DESKRIBAPENA

Trespondeko egitura ohikoena bereziki altuera biko eraikuntzez osatua dago, harlanduxko eta harlangaitzezko eginak, orokorrean emokadurarik gabe baina kareztatutako fatxaden adibideak existituz. Fatxadetan berezia da harlanduen erabilera eta markoen hondoetan, baita zurezko teilatu hegalen ere.

Egitura trinkoa baina organikoa, lerrokatze irregularrekin, espazio publiko heterogeneo eta kalitatezkoa mesedetuz, eraikuntzetan etxebizitzaren sarreretan harrizko eserlekuak topatzen ditugu.

Desnibel topografikoa ikuspegi interesanteak eta urbanizazio konponbideak sortzen ditu, baita harriekin egindako lursailen itxierak.

Kontserbazio Egoera: Ona

ERREGULAZIOA

Eremu honen barnean dagoen eraikin katalogatuaz gain, kontserbatuko dira aldagai arkitektoniko edo aurretik deskribatutako ohiko elementuak. Eraikuntza berrietan adeitasunezko konponbide tipologikoak egokituko dira lurzorua okupazio formekin, konposizio ezaugarriekin eta inguruko eraikuntzako konponbide diseinuekin. Existitzen diren eraikuntzen parte-hartzeekin, fatxaden tratamendua mesedegarri egingo da eta gainontzeko etxeekin elkarbizitza harmonikoagoa izango da.

Hiri eszenaren hobekuntzak lortzeko espazio publikoetan parte-hartzeak egin daitezke. Zolaketa azpimarratuko da, ohiko materialak eta testurak erabiliz, ondasun higiezina, landa nukleoarekin bat etorri behar dena, landaredia, zuhaitzak, parterrak, loreontziak eta lorezain, etb. edo argiztapena besteak beste.

Eremuaren barruan:

* Ohiko izaera duten aldagai arkitektonikoen kontserbazio, mantentze, finkatze eta zaharberritze lanak, bereziki lursailen itxierak.

*Multzoaren balorazioa trazaduren eta hiri eszenaren inbarianteen kontserbazioaren arabera, ingurumen kalitatea nagusituz.

Nukleoaren gainontzekoa:

* Hiri nukleoa eta landa habitata lotzen duten espazio eszenikoen mantentze eta sustatzea.

* Eraikuntzaren babes bolumetrikoa eta bere osaera, bereziki ertzeko kokapenetan.

*Eremutik eta eremura errealitatea desitxuratu egiten dituzten elementuen inpaktu negatiboa murriztu (izaera herrikoa ez duten azpiegiturak eta eraikuntzak).

ADIBIDE BEREZIAK BANAKAKO BABESIK GABE

IDENTIFIKAZIOA ETA KOKAPENA

HE-V- Billoda

DESKRIBAPENA

Billodako egitura ohikoena bereziki altuera biko eraikuntzez osatua dago, harlanduxko eta harlangaitzezko eginak, orokorrean emokadurarik gabe baina kareztatutako fatxaden adibideak existituz. Fatxadetan berezia da harlanduen erabilera eta markoen hondoetan, baita zurezko teilatu hegalen ere.

Egitura harrotua baina organikoa, lerrokatze irregularrekin, espazio publiko heterogeneo eta kalitatezkoa mesedetuz, eraikuntzetan etxebizitzaren sarreretan harrizko eserlekuak topatzen ditugu. Desnibel topografikoa ikuspegi interesanteak eta urbanizazio konponbideak sortzen ditu, baita harriekin egindako lursailen itxierak.

Oharra: Lautadako birak nukleoa ekialdetik mendebaldera zeharkatzen du.

Kontserbazio Egoera: Onargarria

ERREGULAZIOA

Eremu honen barnean dagoen eraikin katalogatuaz gain, kontserbatuko dira aldagai arkitektoniko edo aurretik deskribatutako ohiko elementuak. Eraikuntza berrietan adeitasunezko konponbide tipologikoak egokituko dira lurzorua okupazio formekin, konposizio ezaugarriekin eta inguruko eraikuntzako konponbide diseinuekin. Existitzen diren eraikuntzen parte-hartzeekin, fatxaden tratamendua mesedegarri egingo da eta gainontzeko etxeekin elkarbizitza harmonikoagoa izango da.

Hiri eszenaren hobekuntzak lortzeko espazio publikoetan parte-hartzeak egin daitezke. Zolaketa azpimarratuko da, ohiko materialak eta testurak erabiliz, ondasun higiezina, landa nukleoarekin bat etorri behar dena, landaredia, zuhaitzak, parterrak, loreontziak eta lorezain, etab. edo argiztapena besteak beste.

Eremuaren barruan:

* Ohiko izaera duten aldagai arkitektonikoen kontserbazio, mantentze, finkatze eta zaharberritze lanak, bereziki lursailen itxierak.

*Multzoaren balorazioa trazaduren eta hiri eszenaren inbarianteen kontserbazioaren arabera, ingurumen kalitatea nagusituz.

Nukleoaren gainontzekoa:

* Hiri nukleoa eta landa habitata lotzen duten espazio eszenikoen mantentze eta sustatzea.

* Eraikuntzaren babes bolumentrikoa eta bere osaera, bereziki ertzeko kokapenetan.

*Eremutik eta eremura errealitatea desitxuratu egiten dituzten elementuen inpaktu negatiboa murriztu (izaera herrikoa ez duten azpiegiturak eta eraikuntzak).

KATALOGOKO PLANOEN ZERRENDA:

PC.A ONDARE ARKEOLOGIKOA	E: 1/10.000
PC.B ONDARE ARKITEKTONIKOA	E: 1/10.000
PC.B.01 ONDARE ARKITEKTONIKOA. LANGRAIZ	E: 1/2.000
PC.B.02 ONDARE ARKITEKTONIKOA. BILLODA	E: 1/2.000
PC.B.03 ONDARE ARKITEKTONIKOA. TRESPONDE.	E: 1/2.000
PC.B.04 ONDARE ARKITEKTONIKOA. OLABARRI. MANDAITA	E: 1/2.000
PC.C ONDARE PAISAJISTIKOA	E: 1/10.000